

T.C.
KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN REKREASYONEL FAALİYETLERE
KATILIMINI ETKİLEYEN UNSURLARIN YAŞAM DOYUM DÜZEYLERİNE
ETKİSİNİN İNCELENMESİ**

Hazırlayan
Mehmet İPEK

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KARAMAN – 2019

T.C.
KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN REKREASYONEL FAALİYETLERE
KATILIMINI ETKİLEYEN UNSURLARIN YAŞAM DOYUM DÜZEYLERİNE
ETKİSİNİN İNCELENMESİ**

Hazırlayan
Mehmet İPEK

Danışman
Doç.Dr.Sefa Şahan BİROL

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

YÜKSEK LİSANS TEZİ

KARAMAN – 2019

TEZ ONAY SAYFASI FORMU

Doküman No	FR-285
İlk Yayın Tarihi	05.02.2018
Revizyon Tarihi	
Revizyon No	00
Sayfa No	1/1

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN REKREASYONEL FAALİYETLERE KATILIMINI ETKİLEYEN UNSURLARIN YAŞAM DOYUM DÜZEYLERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Tezin Kabul Ediliş Tarihi: 18.06.2019

Jüri Üyeleri (Unvanı, Adı Soyadı)

Başkan : Doç. Dr. Sefa Şahan BİROL

Üye : Doç. Dr. Elif AYDIN

Üye : Doç. Dr. Zehra CERTEL

İmzası

Bu tez, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunu 30.05.2019 tarihli ve 24/286 sayılı oturumunda belirlenen jüri tarafından kabul edilmiştir.

Enstitü Müdürü: Doç. Dr. İdris Nebi UYSAL

Hazırlayan

Kalite Sistem Onayı

ÖNSÖZ

Bu çalışma, üniversite öğrencilerinin rekreasyonel faaliyetlere katılımını etkileyen unsurların yaşam doyum düzeylerine etkisinin incelenmesi amacıyla yapılmış olup, çalışma için belirlenen veri toplama araçları Kâzımkarabekir Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören 165 kadın, 141 erkek olmak üzere toplam 306 üniversite öğrencisine uygulanmıştır. Çalışmada üniversite öğrencilerinin, rekreasyonel faaliyetlere katılımını etkileyen unsurların ve yaşam doyum düzeylerinin tespit edilmeye çalışılmasının yanısıra, rekreasyonel faaliyetlere katılımı etkileyen unsurların yaşam doyumlarına etkisinin olup olmadığını sorusuna cevap aranmıştır.

Bu alanda gelecek çalışmalara ışık tutması beklenen bu çalışmada; öncelikle tez konusunu belirlerken isteklerimi göz önünde bulundurup; sabırlı ve anlayışlı tutumuyla motivasyonumu artıran bana yardımcı olan, benden desteğini bir an için bile esirgemeyen değerli danışmanım Doç.Dr.Sefa Şahan BİROL'a teşekkürlerimi sunmayı bir borç bilirim.

Mehmet İPEK

KARAMAN Haziran-2019

ÖZET

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN REKREASYONEL FAALİYETLERE KATILIMINI ETKİLEYEN UNSURLARIN YAŞAM DOYUM DÜZEYLERİNE ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Mehmet İPEK

Yüksek lisans tezi, Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç.Dr.Sefa Şahan BİROL

Üniversite öğrencilerinin rekreasyonel faaliyetlere katılımını etkileyen unsurların yaşam doyum düzeylerine etkisinin incelenmesi bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Çalışmada örneklem seçim yöntemi olarak olasılığa dayalı olmayan örneklem seçim tekniklerinden amaçsal örneklem seçim tekniği kullanılmış olup, bu doğrultuda çalışmanın evrenini Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Kâzımkarabekir Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören aktif 1167 öğrenci, örneklem grubunu ise Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Kâzımkarabekir Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören 165 kadın, 141 erkek olmak üzere toplam 306 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama araçları olarak, demografik bilgiler içeren 11 soruluk kişisel bilgi formunun yanı sıra “Rekreasyonel Faaliyetlere Katılım Ölçeği” ve “Yaşam Doyum Ölçeği” kullanılmıştır. Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 25.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin analizinde sayı, yüzde, ortalama ve standart sapma gibi tanımlayıcı istatistiklerden yararlanılmıştır. İki grup ortalamasını karşılaştırabilmek için bağımsız örneklem t testi, ikiden fazla grupların ortalamasını karşılaştırmak için tek yönlü ANOVA (F) testi yapılmıştır. İkiden fazla gruplarda ortalamaları karşılaştırılırken farklılık gösteren gruplarda Bonferroni çoklu karşılaştırma testi ile irdelenmiş olup, ölçekler arasındaki doğrusal ilişki korelasyon analizi ile incelenmiştir. Analiz sonuçlarında rekreasyon faaliyetlerine katılım ölçeği alt boyutlarında cinsiyet, gelir durumu, bölüm, sınıf, ikamet yeri, sahip olunan boş zaman süresi ve rekreasyon aktivitelerine katılım şekli değişkenlerinde, yaşam tatmin ölçeği alt boyutlarında ise bölüm ve rekreasyon aktivitelerine katılım şekli değişkenlerinde anlamlı farklılıklar tespit edilmiştir.

Sonuç olarak üniversite öğrencileri üzerine yapılan bu çalışmada, katılımcıların rekreasyonel faaliyetlere katılımını etkileyen unsurların düzeyi ortalamanın altında, yaşam doyum düzeyleri ise ortalamanın üstünde tespit edilmiş olup, katılımcıların rekreasyon faaliyetlerine katılımını etkileyen unsurların, yaşam doyum düzeylerine etkisi olmadığı

tespit edilmiştir. Bu sonuç bireylerin rekreasyonel faaliyetlere katılımında yaşadıkları sorunların yaşamdan zevk almalarına mani olmadığı şeklinde yorumlanabilir.

Anahtar Kelimeler: Rekreasyon, yaşam doyumu, üniversite öğrencisi

ABSTRACT

EXAMINING THE EFFECT OF FACTORS AFFECTING UNIVERSITY STUDENTS' RECREATIONAL ACTIVITIES PARTICIPATION ON THEIR LIFE SATISFACTION LEVELS

Mehmet İPEK

Postgraduate Thesis, Department of Physical education and sports

Supervisor: Assoc.Prof.Sefa Şahan BİROL

The aim of this study is examining the effects of facts influencing recreational activities participation of university students to life satisfaction levels. Teleological sample selection technique from judgement sample selection techniques (nonprobabilistic) is used as sample selection method in this study; accordingly, 1167 students actively studying at Kazımkarabekir Vocational School of Karamanoğlu Mehmetbey University form the population of the study and total 306 university students consisting of 165 women and 141 men studying at Kazımkarabekir Vocational School of Karamanoğlu Mehmetbey University form the sample group. As data collection tools, “Recreational Activities Participation Scale” and “Life Satisfaction Scale” were used beside the personal information form with demographic information included the 11 items. Data derived from the study are analyzed by being used SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 25.0 programme. Descriptive statistics such as number, percentage, mean and standard variation is used in the analysis of the data. Unpaired t test is performed to compare the mean of two groups and one sided ANOVA (F) is performed test to compare the mean of more than two groups. Differential groups are examined with Bonferroni multiple comparison test while the mean is compared in more than two groups and linear relationship between scales is analyzed with correlation analysis. Significant differences in variances such as gender, income statue, department, class, abode, possessed leisure time and way of recreational activities participation in sub-dimensions of recreational activities participation scale and variances like department and way of recreational activities participation are determined in analysis scores.

As a result, it is determined that the level of facts influencing recreational activities participation of participants is under the mean and the level of life satisfaction is above the mean and it is also determined that facts influencing recreational activities participation of participants has no effect on the levels of life satisfaction. This result can

be interpreted as problems that people have in recreational activities participation has no prevention in their enjoying life.

Keywords: Recreation, life satisfaction, university student

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iv
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLolar LİSTESİ	viii
ŞEKİLLER LİSTESİ	x
1. GİRİŞ.....	1
1.1 Çalışmanın Amacı	2
1.2 Çalışmanın Önemi.....	2
1.3 Araştırma Problemi	2
1.4 Sınırlılıklar	2
2. GENEL BİLGİLER.....	3
2.1 REKREASYON FAALİYETLERİNE KATILIMI ETKİLEYEN UNSURLAR..	3
2.1.1 Serbest Zaman Boş Zaman Ayrımı ve Rekreasyon Kavramları	3
2.1.1.1 Serbest Zaman ve Boş Zaman Kavramları	3
2.1.1.2 Rekreasyon Kavramı	5
2.1.2 Rekreasyonun Amacı, Özellikleri ve Rekreasyon İhtiyacı	8
2.1.3 Rekreasyon Faaliyetlerinin Amacı ve Faydaları	9
2.1.4 Rekreasyonun Özellikleri.....	10
2.1.5 Rekreasyon İhtiyacı.....	11
2.1.6 Rekreasyon Faaliyetlerinin Sınıflandırılması ve Rekreasyon Faaliyetlerine Katılımı Etkileyen Unsurlar	15
2.1.6.1 Rekreasyon Çeşitleri ve Sınıflandırılması	16
2.1.6.2 Diğer Faktörlere Göre Sınıflandırma.....	26
2.1.6.3 Rekreasyon Faaliyetlerine Katılımı Etkileyen Unsurlar.....	27
2.1.7 Rekreasyon İle İlgili Yapılan Çalışmalar	34
2.2 YAŞAM TATMİNİ TANIMI	36
2.2.1 Mutluluk ve Özne Esneklik Kavramları	37
2.2.1.1 Mutluluk kavramı	38
2.2.1.2 Özne esneklik (İyi olma) kavramı	38
2.2.2 Yaşam Tatmini Modelleri	39

2.2.2.1 Tepeşığı dip yukarı.....	39
2.2.3 Yaşam Tatminine Etki Eden Faktörler.....	39
2.2.3.1 Kişisel ve demografik faktörler	40
2.2.4 Yaşam Tatmini İle İlgili Yapılan Çalışmalar	44
3. GEREÇ VE YÖNTEM	47
3.1. Araştırmanın Modeli.....	47
3.2. Evren ve Örneklem.....	47
3.3. Veri Toplama Araçları.....	47
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu	47
3.3.2. Yaşam Doyumu Ölçeği	47
3.3.3. Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeği	48
3.4. Verilerin Toplanması	49
3.5. Verilerin Çözümlemesi.....	49
3.6. Hipotezler	50
4. BULGULAR VE YORUM	52
5. TARTIŞMA VE SONUÇ.....	73
6. ÖNERİLER.....	81
KAYNAKLAR.....	83
EKLER	98
EK-1 Kişisel bilgi formu	98
EK-2 Yaşam doyumu ölçeği	99
EK-3 Rekreasyon faaliyetlerine katılımı etkileyen unsurlar anketi	100
ÖZGEÇMİŞ	101

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: İhtiyaçlar, Motivasyonlar ve Fırsatlar	15
Tablo 2: Rekreasyon Faaliyetlerinin Türleri ve Katılma Oranları-ABD Örneği	16
Tablo 3: Açık Alan Rekreasyon Örnekleri	22
Tablo 4: Açık Alan Faaliyetlerine Katılım Amaçları	23
Tablo 5: Araştırmaya Katılan Bireylerin Sosyo-Demografik Özelliklerine İlişkin Bilgiler.....	52
Tablo 6: Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinin ve Alt Boyutlarının Güvenilirlikleri.....	54
Tablo 7: Yaşam Tatmin Ölçeğinin Güvenilirliği	54
Tablo 8: Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinin ve Alt Boyutlarının Ortalama ve Standart Sapma Değerleri	55
Tablo 9: Yaşam Tatmin Ölçeği, Ortalama ve Standart Sapma Değerleri	55
Tablo10: Cinsiyet Değişkenine Göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve Boyutlarından Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	56
Tablo 11: Cinsiyet Değişkenine Göre Yaşam Tatmini Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması	57
Tablo 12: Yaş Değişkenine Göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve Boyutlarından Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması	57
Tablo 13: Yaş Değişkenine Göre Yaşam Tatmini Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması	58
Tablo 14: Gelir Değişkenine Göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve Boyutlarından Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması	59
Tablo 15: Gelir Değişkenine Göre Yaşam Tatmin Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması `	60
Tablo 16: Bölüm Değişkenine Göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve Boyutlarından Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	60
Tablo 17: Bölüm Değişkenine Göre Yaşam Tatmini Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması	62
Tablo 18: Sınıf Değişkenine Göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve Boyutlarından Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması	63
Tablo 19: Sınıf Değişkenine Göre Yaşam Tatmini Ölçeğinden Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması	63
Tablo 20: İkametgah Yeri Değişkenine Göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve Boyutlarından Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması ...	64

Tablo 21: İkametgah Yeri Değişkenine Göre Yaşam Tatmini Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması	64
Tablo 22: Barınma Yeri Değişkenine Göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve Boyutlarından Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması	65
Tablo 23: Barınma Yeri Değişkenine Göre Yaşam Tatmini Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması	66
Tablo 24: Bölüm Değişkenine Göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve Boyutlarından Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması.....	66
Tablo 25: Bölüm Değişkenine Göre Yaşam Tatmini Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması	67
Tablo 26: Boş Zaman Değişkenine Göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve Boyutlarından Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması	68
Tablo 27: Boş Zaman Değişkenine Göre Yaşam Tatmini Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması	69
Tablo 28: Boş Zaman Değişkenine Göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve Boyutlarından Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması	69
Tablo 29: Boş Zaman Değişkenine Göre Yaşam Tatmin Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması	71
Tablo 30: Ölçekler Ve Alt Boyutları Arasındaki Doğrusal İlişkisi	72

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Yaklaşımı	12
Şekil 2: Rekreasyon çeşitlerinin sınıflandırılması	17
Şekil 3: Açık alan rekreasyon faaliyetlerine katılma süreci	21

1. GİRİŞ

Çalışmaların insanlık için kaçınılmaz bir gereksinim olduğu bilinmektedir. Ancak bu çalışmanın serbest olmadığı ya da insan yaşamını sınırlandırdığı anlamına gelmemelidir. Etkinliklerin yanında insanın eylemsiz yani dinlenme ve uyuma gibi zamanlara da gereksinimleri vardır. Dinlenme gereksiniminin çalışma istemleriyle ilgili olduğunu düşünmenin sağlam nedenleri vardır. Bunun yanı sıra çağdaş toplumlardaki insanlar dinlenmeye ek olarak dışardaki işlerini doyuma ulaştırma ve eylemlerde bulunma gereksinimi de duyarlar (Köktaş, 2010).

Geçmişten günümüze insanların çalışma zamanı oldukça yıpratıcı iken, çalışma dışı zaman ise, bireylerin kendileri için bir şeyler yapmasına, yenilenmesine ve hayata yeniden başlamasına imkân tanımıştır. “Bundan dolayı insanlar çalışma zamanına verdikleri değerin yanında, serbest zamanın kullanımına da ayrı bir önem vermişlerdir. Çalışma dışı zamanın yani serbest zamanın kullanımı rekreasyon kavramını ortaya çıkarmış ve insanlar bu kavramı gün geçtikçe daha da geliştirmiş ve zenginleştirmişlerdir” (Soyer ve Can, 2003).

Rekreasyon kavramı ile birlikte ortaya çıkan rekreasyon etkinlikleri (sinema, tiyatro gibi kültürel aktiviteler, spor aktiviteleri, kafe, restoran gibi sosyal birlikteliğin ve ilişkilerin sağlandığı aktiviteler, eğlence aktiviteleri) ise şimdiler de hızla gelişen bir sektörün ayrılmaz bir parçası haline gelmiştir (Aktaş, 2011).

Yaşam tatmini kişinin beklentilerinin, gerçek durumla karşılaştırılmasıyla ortaya çıkan sonucu gösterir. Yaşam doyumu, genellikle kişinin tüm hayatını ve bu hayatın çok çeşitli yönlerini kapsar. Yaşam tatmini denildiğinde, belirli bir durumla alakalı tatmin değil, genel olarak tüm yaşantılardaki tatmin akla gelir (Özer ve Karabulut, 2003).

Yaşam tatmini, kişinin mutluluğunun ve refahının öznel ve açık bir değerlendirmesidir. Özneldir çünkü araştırmalarda bireylere basit bir şekilde hayatlarının bütününden tatmin olup olmadıkları sorulmaktadır. Açıktır çünkü araştırmacılara önceden sosyal mutluluk ile huzurun bileşenlerinin ne olduğunu söylenmemekte, her bir deneğin tatmin olup olmadıkları kendi yargılarına bırakılmaktadır (Donovan ve Halpern, 2002).

1.1 Çalışmanın Amacı

Çalışmada, üniversite öğrencilerinin rekreasyonel faaliyetlere katılımını etkileyen unsurların yaşam doyum düzeylerine etkisinin incelenmesi amaçlanmıştır.

1.2 Çalışmanın Önemi

Rekreasyon aile, eğitim, din, hukuk, ekonomi gibi diğer toplumsal kurumlardan birisi olup evrensel zorunlu ve önemlidir. Dinlenme, eğlenme ve zevk alma gibi insan yaşamında önemli olan bu kurumun içeriğini genellikle; “bilgilendirme, sanat etkinlikleri ve hobisel davranışlar” oluşturmaktadır. Kendi içinde dinlenme, uyuma, eğlenme, oyun oynama, spor, yapma, zevk duyma ise bilgilenme ve sanatsal etkinliklerde bulunma gibi alt kurumsallaşmaları kapsarken kültürlenme olarak karşımıza çıkabilmektedir (Aydın, 2000).

Yaşam doyumunu bireyin yaşam alanlarına ilişkin değerlendirmeleri sonucunda yaşamından elde ettiği doyum yansıtır (Myers ve Diener, 1995).

Bu nedenle üniversite öğrencilerinin rekreasyonel faaliyetlere katılımını etkileyen unsurların yaşam doyum düzeylerine etkisinin incelenmesi bakımından bu çalışma önem arz etmektedir.

1.3 Araştırma Problemi

Üniversite öğrencilerinin rekreasyonel faaliyetlere katılımını etkileyen unsurların yaşam doyum düzeylerine etkisi var mıdır?

1.4 Sınırlılıklar

Çalışma, Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Kâzımkarabekir Meslek Yüksekokulunda öğrenim gören 306 öğrenci ile sınırlandırmıştır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1 REKREASYON FAALİYETLERİNE KATILIMI ETKİLEYEN UNSURLAR

Bilimsel faaliyetlerin gelişmesiyle birlikte sınıflaşan ve özelleşen alt alanlar oluşmuştur. Örneğin felsefe biliminden psikoloji bilimi doğmuştur. Bu süreç günümüzde de sürmekte olup, bilimlerin altındaki alanlar yeni bir bilim olarak ön plana çıkmaktadır. Özellikle fen bilimlerinde bu durumu daha fazla görmekteyiz. Sosyal bilimlerde de yeni anlayışlar ve gelişmeler olağan bir durum olarak beklenmektedir. Psikoloji biliminin gelişmeleri ile hayata dokunan, bununla da kalmayıp diğer disiplinleri de etkileyen durumlar oluşmuştur. Bütün disiplinlerin üreticisi ve uygulayıcısı olan insanoğluna odaklanarak üretilen kavramlar, bilimsel gelişmeler başta olmak üzere birçok kuramın temelini oluşturmaktadır.

Uygulayıcı olan insanın alacağı görevler ve nitelikler değişmekle birlikte uygulayıcısı olduğu alandaki “insanlık halleri” araştırmacıların dikkatini çekmekte ve nice çalışmaya ışık olmaktadır. İnsanın özellikle çağdaş dünyadaki temel sorunlarından olan nasıl yaşayacağız fikri birçok düşünce akımının ortaya çıkmasına yol açmıştır. Çeşitli görüşler insan hayatını anlamlandırma fikrine cevaplar aramış ve bu fikirler tartışılabilmiştir. Son yıllarda gerek siyasetçiler gerekse de bilim adamları birçok birey için önemli bir yaşam amacı olan mutluluk ile ilgili araştırmalara oldukça ilgi göstermişlerdir (Rask, Astedt-Kurki ve Laippala, 2002, Akt: Telef ve diğ. 2013).

2.1.1 Serbest Zaman Boş Zaman Ayrımı ve Rekreatyon Kavramları

Serbest zaman, boş zaman ve rekreatyon kavramlarının tam olarak anlaşılabilmesi, bu kavramlar arasındaki ilişkinin belirlenmesini gerektirmektedir. Bu kapsamda benzer kavramlar olarak değerlendirilen serbest zaman ile boş zaman kavramlarının tanımlanarak, boş zaman ve rekreatyon arasındaki ilişkinin belirlenmesi gerekmektedir.

2.1.1.1 Serbest Zaman ve Boş Zaman Kavramları

Serbest zaman; “uyku, zorunlu bireysel faaliyetler ve işten arta kalan zaman” olarak tanımlanmaktadır. Boş zaman (leisure) ise; “kişinin mesleki, ailesel ve toplumsal sorumlulukları ile hayatını devam ettirebilmesi için zorunlu olan faaliyetleri yerine getirdikten sonra, özgür iradesiyle yapabileceği dinlenme, eğlenme, bilgi ve becerilerini

geliştirme, toplumsal yaşama gönüllü olarak katılma gibi uğraşları gerçekleştirebileceği zaman dilimidir”.

Boş zaman, zorlama duygumuzun en az olduğu, kendi yargı ve seçimlerimize göre kullanılan tercihe bağlı zamandır. Boş zaman ve serbest zaman birbirinden farklı kavramlardır. Serbest zaman boş zamanı da kapsayan, daha geniş bir zaman dilimini ifade eden bir olgudur (Sevil, T. Şimşek, K.Y. Katırcı, H. Çelik, V.O. ve Çeliksoy, M.A. 2012).

Boş zaman genellikle çalışmayla ilişkilendirilmiştir ve “işten geriye kalan, bağlayıcılık ve zorunluluktan uzak bir zaman” olarak tanımlanmıştır. Bu zaman dilimi, kişinin hür iradesiyle, kendi tercihiyle kullanabileceği, arttırabileceği bir zaman dilimidir. Fakat zamanla çalışmanın önceliği sorgulanmaya başlandığından günümüzde pek çok sosyolog, boş zamanın kendi içeriğiyle ilgisinin tanımlanması gereğinden bahsetmektedirler (Aytaç, 2002).

Boş zamanlar, yaşamımızın hayat enerjisi olmaktadır. İşimizden ayrı, kendi kendine gerçekleşen ve kendi kendini tanımlama için elverişli durumu sağlar. Boş zamanın önemli bölümü içinde rekreasyon ve rekreatif aktiviteler beraber veya ayrı olarak içerde veya dışarıdaki bazı rekreasyon çeşitleri içine katılırız. Boş zaman miktarının artması, aktif veya pasif şekilde gerçekleşebilir. Deneme yapmak istediğimiz yeni bir hareket biçimi seçer, rekreatif eylemler içinde gerçekleştirmek için uygun zaman periyodu ararız (Küçük, 2015).

Boş zaman kelimesi (leisure) Latince'den türetilmiş bir kelimedir ve “licer” kelimesine dayanmaktadır. Bu kelime, aynı zamanda “izin vermek” veya “müsaade etmek” anlamlarına da gelmektedir. Genellikle özgürlük ve özgür seçme hakkı gibi kavramlarla ilişkilendirilen boş zaman kavramı kısaca yapılması zorunlu olan eylemlerin olmadığı, istenildiği gibi kullanılan bir zaman dilimi olarak tanımlanabilir (Birol, 2014).

Çalışma zamanının önceliği, boş zamanı değerlendirme faaliyetleri olarak adlandırılacak olan rekreasyon faaliyetlerini daha değerli kılmaktadır. Ayrıca boş zaman ve rekreasyon kavramları insanların yaşamlarında önemli etmenler olarak kabul edilmekte ve artan bir akademik ilgi ve saygınlık görmektedir (Pigram ve Jenkins, 2005). Bu kavramlar üzerine yeni tanımlar ortaya çıkmaktadır. Boş zaman kavramı

kişiden kişiye göre değişebilir ve farklı kültürlerle göre farklı anlamlara gelebilir (Torkildsen, 2005). Cordes ve İbrahim (2003)'e göre boş zamanı tanımlamak oldukça zordur ve her insan için farklı bir anlam ifade etmektedir. Boş zamanı anlamak için ilk çalışmalar yaklaşık olarak M.Ö 300' lü yıllarda gerçekleşmiştir. Filozof Aristo boş zamanı sınıflandıran bir paradigma ve kalıcı bir model önermiştir. Neticede boş zamanı 3 aşamada değerlendirmiştir. Bunlar eğlence, rekreasyon ve düşünceden oluşmaktadır. Aristo bu üç ana fikir üzerine bir boş zaman kavramı kurmuştur. Burada olduğu gibi pek çok bilim insanı kendilerince farklı boş zaman kurguları ortaya atmışlardır.

Parr ve Lashua (2004) boş zamanı nesnel boyutta ele almanın yanında öznel bir olgu olarak da görmüş ve “bireylerin özgür zamanlarında katıldıkları faaliyetlerin sonrasındaki zihinsel doyumu” boş zaman olduğunu savunmuştur. Yukic (1970) ise boş zaman kavramının gelişmesi ile sosyal ve psikolojik ihtiyaçlara yönelik özgürleşmenin olduğunu ileri sürmüştür. Gray (1971) “boş zamanın estetik, psikolojik, dinsel ve felsefi düşünme hareketi” olduğunu ileri sürmüştür” (Akt; Metin, T.C. Kesici, M. ve Kodaş, D. 2013).

MacCannell (1999)'ın yaptığı çalışmada da boş zaman tanımları içerisinde “antropolojik bir olgu” olduğu yer almıştır. Üzerinde bu kadar çok tanımlama yapılan bir kavram olan boş zaman gelişmiş toplumlarda o kadar benimsenmektedir ki, ülke yönetimleri bu konu üzerinde çalışmalar yürütmüş ve hükümetler bu konu ile ilgili bakanlıklar kurulmuşlardır. Örneğin; Bir süredir Fransa'da Boş Zamanları Değerlendirme Bakanlığı bulunmaktadır (Çerez H. Yılmaz Ş. ve Dinçer Ö. 2006).

2.1.1.2 Rekreasyon Kavramı

21.Yüzyıla yaklaşırken, eski çağlara göre gelişen modern teknoloji, artan tatil zamanı, esnek çalışma programları ve erken emeklilik gibi imkanlar sayesinde insanlar daha çok rekreasyonel faaliyetlere katılma, eğlenceli vakit geçirme fırsatı yakalamışlardır. Rekreasyon endüstrisi de boş zaman değerlendirme ve dinlenme alanlarında rekreasyonel bir liderlik, köklü ve sürekli bir gelişim için çalışmalara girişmiştir. Bunun sonucunda eğlence ile ilgili alanlarda kariyer fırsatları ve kariyer hazırlık programlarında bir artış olmuştur. Rekreasyon kelimesi latince “recreate” kelimesinden ortaya çıkmıştır. Bu kelime yenilenme, yeniden oluşma anlamına gelmektedir. Sözlük anlamında ise kuvvetin veya ruhun yenilenmesi, yeniden doğuş

anlamı taşıdığı görülmektedir. Kısacası rekreasyon “yenilenme”, günlük rutinin dışına çıkma anlamına gelmektedir (Jensen ve Naylor, 2000). Katılanların gönüllü olduğu ve boş zamanını değerlendirdiği faaliyetleri kapsamaktadır. Rekreasyon kelimesinin Türkçe karşılığı da yaygın olarak, boş zamanları değerlendirme olarak kullanılmaktadır. Bu da rekreasyonun boş zaman tanımı ile sıkı sıkıya ilgili bir ifade olduğunu göstermektedir (Demirci ve Yavuz, 2003). Katılımda gönüllülük hususu da faaliyetin rekreatif açıdan bir deneyim niteliği taşımasında önemli rol oynamaktadır.

Örneğin: “Bir arkadaşın yarın basketbol oynamak için çağırdığında bu etkinliğe katılım için iç ve dış etkenleri, motivasyonunuzu göz önüne alırsınız. Hem eğlenceli vakit geçireceğinizi düşündüğünüz için hem de sadece bir arkadaş hoşnut etmek ve biraz kalori yakmak için teklifi kabul edebilirsiniz. Peki, katılım kararı tamamen sizin elinizde mi yoksa arkadaşınızın baskısını üzerinizde hissediyor musunuz? Eğer oyuna katılmak kendi isteğinizle değil de bir zorunluluk hissiyle olursa bu bir rekreasyonel deneyim olmayacaktır. Hiç bir kişinin sportif aktivite sırasında mutsuz zaman geçirdiğine tanık oldunuz mu? Tersine katılım gönüllülük esasına göre olduğu sürece rekreatif bir faaliyet olur” (Leitner ve Leitner, 2012).

Rekreasyon, insan hakları ve sanayileşmede yaşanan gelişimler sonrası insanların temel ve çağdaş bir gereksinimi olarak tanımlanırken, bireylerin boş zamanları için değerli olan faaliyetleri, eğitimleri, olanakları ve danışmanlık hizmetlerinin tümünü içerebilmektedir (Gümüş, 2016).

Rekreasyon kavramının farklı birçok alan ile ilgisi kurulabilir. Bu durum rekreasyon ile ilgili farklı tanımlamaları da ortaya çıkarmaktadır. Bir tanıma göre rekreasyon; “spor, fiziksel egzersiz, sanat ve oyun formlarını kullanarak kişiliğin yaratıcı bir şekilde ifade edilmesi” anlamına gelen bir kavramdır. Diğer bir tanımda; “hareketten daha çok duyguları konu edinen rekreasyon, serbest zamanda bireysel tatmin beklentisi ile yer alınan faaliyetler” olarak ifade edilmiştir. Rekreasyon; “bireysel bir karşılıktır, psikolojik bir tepki, tutum, yaklaşım ve yaşam şeklidir” şeklinde de ifade edilmiştir (Tekin, A. Tekin, G. ve Amman, M. 2006). Bir başka düşünceye göre rekreasyon hem önlem hem de tedavi şekli olarak kullanılabilir. Her rekreasyonel etkinlik günlük baskılardan ve olumsuz etkilerinden terapötik (Terapi amaçlı) bir kaçıştır. En azından uzun bir yürüyüş, büyük bir meselenin çözümü olabilir veya rahatsız edici fikirlerden

kurtulmayı sağlayabilir şeklinde görüşler bulunmaktadır (Tekin ve diğ, 2006). Sosyoloji sözlüğüne göre ise rekreasyon; “bireysel veya toplu halde özgürce ve zevk alarak, bir ödül karşılığı beklemeden kendi iradesiyle yapılan bir boş zaman faaliyetidir” (Torkildsen, 2005).

Rekreasyon ve boş zaman kavramları, yaşam kalitesi değerlerine sevinç, sevgi, arkadaşlar, aile, eğlence, yardımseverlik, macera, toplum, yaratıcılık ve manevilik şeklinde yansımaktadır (Sylvester, 2015).

Rekreasyon kavramı tanımlamalarına bakılarak Karaküçük (2005) tarafından yapılan, rekreasyonu diğer faaliyetlerden ayıran başlıca özellikler şu şekilde sıralanabilmektedir;

- Rekreasyon etkinliklerinin seçimi gönüllü olmalıdır.
- Özgürlük hissi verir.
- Faaliyetlere devam ve katılım konusunda zorunluluk söz konusu değildir.
- Boş zamanda yapılan bir faaliyettir.
- Her yaştaki ve cinsiyetteki insanların faaliyetlere katılımlarına olanak sağlar.
- Rekreasyon faaliyetlerinde üstünlük kişinin kendisine aittir.
- Rekreasyonel faaliyetler, her türlü açık veya kapalı alanlar ile her mevsim ve iklim şartlarında uygulanabilmektedir.
- Rekreasyon bir faaliyeti gerektirir. Faaliyetler fiziksel, zihinsel, ruhsal, toplumsal ya da bunların birleşiminden oluşabilmektedir.
- Rekreasyon çok çeşitli faaliyetler içerir.
- Rekreasyon doyum ve neşe sağlayan bir faaliyettir.
- Rekreasyon evrensel olarak uygulanmaktadır. İnsanlık için ortak bir dil durumundadır.

- Rekreasyon kişinin kendisini ifade edebilme ve yaratıcı olabilmesine olanak sağlayıcı faaliyetler içermelidir.
- Rekreasyonun her kişiye göre bir sebebi vardır.
- Rekreasyonel faaliyetlerin katılımcıya kişisel veya toplumsal özellikler kazandırması beklenir.
- Rekreasyon, toplumun geleneklerine, törelerine, ahlaki ve manevi değerlerine uygun olmalı ve sosyal değerlere ters düşmemelidir.
- Rekreasyon, bir faaliyet yapılırken ikinci veya daha fazla faaliyetlerle de ilgilenme ve gerçekleştirme imkânını verir.
- Rekreasyon faaliyetleri, rekreasyonistler tarafından gerçekleştirilir. Yani bir başkası tarafından yerine getirilemez, kişinin kendi katılımı onu rekreasyonist yapar.
- Rekreasyon eylemi, planlı ya da plansız, beceri sahibi kişilerle veya beceri sahibi olmayan kişilerle ya da organize veya organize olmamış alanlarda yapılabilir.
- Rekreasyon, rekreatif faaliyetlere katılma sonucu ortaya çıkan bir tecrübedir.

Sonuçta, “boş zamanda, tek başına veya grupta, araçlı, araçsız, açık veya kapalı mekânlarda, şehir içi veya şehir dışında, bir organizasyona bağlı ya da bağımsız olarak, zorunluluğun olmadığı, zevk ve neşe verici her türlü faaliyetten oluşmaktadır.” Yukarıda da verilen temel özellikler aynı zamanda bir faaliyetin rekreasyonel amaçlı olup olmadığının göstergesi ve belirleyicileri olabilmektedir (Karaküçük, 2005).

2.1.2 Rekreasyonun Amacı, Özellikleri ve Rekreasyon İhtiyacı

Rekreasyon faaliyetleri hem faaliyetleri hazırlayan ve ticari bir yarar bekleyen bireyler, hem de katılımcı olarak fiziksel ve/veya ruhsal yönden yarar bekleyen bireyler açısından oldukça önem arz etmektedir. Bu durum gösteriyor ki rekreasyon faaliyetleri belirli bir amaç için gerçekleştirilmekte ve bu yönüyle de çeşitli özellikleri bulunmaktadır.

2.1.3 Rekreasyon Faaliyetlerinin Amacı ve Faydaları

Boş zamanları değerlendirme faaliyetlerinin amaçları insan ihtiyaçlarından, yaratıcılık ve kendini ifade etme, böylelikle, insanın fiziksel, sosyal, duygusal ve zihinsel sağlığını; hayatın zorluklarına karşı gelmeyi, ailesel birlikteliği, bireyselleşme ve daha çok demokrasiye sahip olma isteğini ve hislerini geliştirmektedir (Darendelioğlu, 2008). Rekreasyonun kişinin bedensel ve ruhsal yenilenmesindeki rolünden dolayı insan hayatında önemli bir yer ifade etmektedir. Bu nedenle toplumu geleceğe taşıyacak olan gençlerin, bedensel ve ruhsal açıdan sağlıklı bireyler olabilmeleri için, mevcut rekreasyonel faaliyet ve eğilimlerinin belirlenmesi önemli bir meseledir. Rekreasyona duyulan ihtiyacın nedenleri, rekreasyon faaliyetlerinin bireysel ve toplumsal olarak sağladığı faydalardan kaynaklanmaktadır. Bireysel ve toplumsal yönden rekreasyonun bazı faydaları şunlardır (Kalkan, 2012);

- Fiziki sağlık gelişimi kazandırır
- Ruh sağlığını korur ve sürdürülmesine imkan sağlar
- İnsanı sosyalleştirir
- Bireysel beceri ve yeteneğin gelişmesini sağlar
- Yaratıcı gücü geliştirir
- Çalışma başarısı ve iş verimini artırır
- Ekonomik hareketi geliştirir
- İnsanı mutlu eder
- Toplumsal dayanışma ve bütünleşmeyi sağlar

Rekreasyon faaliyetine katılan kişi sadece bir rekreatif faaliyete katılmak için değil aynı zamanda özel bir haz almak, fayda sağlamak için bir eğlence tecrübesini yaşamak istemekte ve rekreatif faaliyet arayışına girmektedir. Bu dört faktör(faaliyet, katılım sağlamak, deneyim ve fayda) rekreasyon faaliyetine katılan birey için özel bir eğlence deneyimi yaşamak açısından bir fırsat olmaktadır (Aukerman, 2011).

2.1.4 Rekreasyonun Özellikleri

Ekal (2010)'ın edindiği verilere göre rekreasyon kavramına ilişkin kabul görmüş temel koşullar şu şekilde sıralanmıştır;

- Rekreasyon faaliyetlerinin seçimi gönüllü olmalıdır
- Faaliyetlere devam ve katılma zorunluluğu bulunmamalıdır
- Rekreasyon, boş zamanda yapılır
- Her yaştaki ve cinsiyetteki insanların faaliyetlere katılımlarına olanak verir. Yaş ve cinsiyet ayrımı gözetilmemelidir
- Rekreasyon özgürlük hissi verir
- Rekreasyonel faaliyetler, her türlü açık veya kapalı alanlar ile her mevsim ve iklim şartlarında uygulanabilmektedir
- Rekreasyon bir faaliyet veya hareketlilik içerir. Bu hareketlilik fiziksel veya düşünsel olabilir
- Rekreasyon tek bir faaliyet olabildiği gibi çok çeşitli faaliyetler de içerebilir
- Rekreasyon tatmin ve neşe sağlayan bir faaliyettir
- Rekreasyon faaliyetlerinde öncelik kişinin kendisine bırakılmalıdır
- Rekreasyon, kişinin kendisini ifade edebilme ve yaratıcı olabilmesine imkân sağlayıcı faaliyetler içermelidir
- Rekreasyon faaliyetleri başkası tarafından, bir başkası için yerine getirilemez
- Rekreasyonel faaliyetlerin katılımcıya kişisel ve toplumsal özellikler kazandırması yanında zihinsel ve fiziksel yapılarını geliştirmesi beklenir
- Rekreasyon, bir faaliyet yapılırken, ikinci veya daha fazla faaliyetlere de ilgi duyma veya gerçekleştirme imkânı verir
- Rekreasyon evrensel olarak uygulanmaktadır

- Rekreasyon ihtiyacı gereksinme ve içgüdü sonucunda oluşur
- Rekreasyonel uğraşlar, katılımcıların fiziksel, zihinsel ve duygusal koşullarına uygun olmak zorundadır
- Rekreasyonel uğraşlar, katılımcıların sosyokültürel ve ekonomik olanaklarına bağlı olarak gerçekleştirilebilir
- Rekreasyon faaliyetlerinin bir ederi vardır. Yapılan faaliyetler ne olursa olsun faaliyeti yerine getiren kişinin bir bedel ödemesi, yani kişisel gelirinden bir harcama yapması söz konusudur

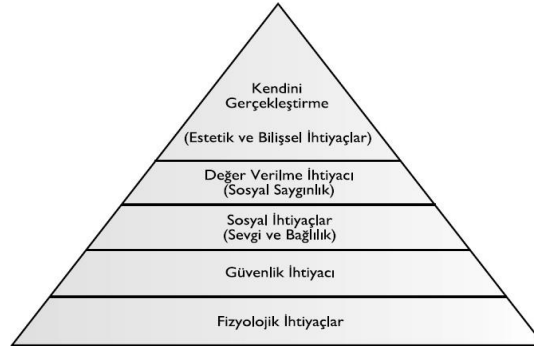
Bunların dışında rekreasyon faaliyetleri, bireylerin serbest zamanlarını zevk alarak geçirmelerini, iş dışında daha farklı uğraşlarda bulunmalarını, yeni dostluklar ve arkadaşlıklar edinmelerini, başarı duygusunu hissetmelerini, yaratıcılık duygusunu tatmalarını, fiziksel açıdan kendilerini sağlıklı ve dinç hissetmelerini, macera hissini ve yeni tecrübeler edinmelerini sağlamaktadır (Koç 1991 den Akt; Koyuncu, 2012).

2.1.5 Rekreasyon İhtiyacı

Şehir yaşamının insanlar üzerinde birçok olumsuz etkisi vardır. Gittikçe yaygınlaşan ve şiddeti artan fiziksel, psikolojik ve sosyal sorunların baskısı, özellikle kentlerde kendini oldukça yoğun bir şekilde hissettirmektedir. Bu nedenle kentli insanların gün geçtikçe daha fazla rekreasyona gereksinimi olduğu ve sorunların şiddetinin artmasına paralel olarak, bu gereksinimin de yoğunlaşacağı inkar edilemez. İnsanlar için rekreasyonu gerekli kılan ve tamamı yaşam kalitesiyle bağlantılı olan bazı durumlar; kişisel ve toplumsal unsurlara göre şekli ve şiddeti farklılaşmakla beraber, bugünün uluslararası yaygınlaşan ve giderek birbirine benzeyen yaşam tarzı içinde, pek çok açıdan artık evrenselleşmektedir. Rekreasyona neden gerek duyulduğu konusunda bazı alanlarda örtüşen, bazı alanlarda farklılaşan sebepler ortaya konulmaktadır. Öne sürülen sebepler ister benzer ister farklı olsun, özellikle yaşam kalitesi giderek düşen insanların, sorunu aşabilmek için rekreasyona ihtiyaçları duyduğu görülmektedir (Arslan, 2010).

İhtiyaç, fizyolojik ve psikolojik gereksinimlerdir. Bu gereksinimlerin yokluk durumu, bireyi amaçlı eylemler yapmaya sevk etmektedir. Rekreasyon, yürümek, sinemaya gitmek, hobi kursları gibi pek çok faaliyet, insan için bir ihtiyaç mıdır? Bu

soruların cevabı bazıları için evet, bazıları için hayır olabilmektedir. Çünkü Maslow’a göre ihtiyaçlar hiyerarşik bir yapıya sahiptir. Rekreasyonun ihtiyaç olabilmesi için daha önceki ihtiyaçların karşılanması ve rekreasyonun ihtiyaç halini alması gerekmektedir (Eren, 2009).

Şekil 1 Maslow’un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Yaklaşımı

Kaynak: Broadhurst, 2001

a. Fizyolojik İhtiyaç: İnsanın hayatını devam ettirmek için uyguladığı fiiller olarak ifade edilebilir. Açlıktan ölmek üzere olan bir insan için sevgi, özgürlük, eğlenme, dostluk gibi kavramlar pek bir şey ifade etmeyebilir. Bu yüzden fizyolojik ihtiyaçlar hiyerarşisinin en tabanında yer almaktadır (Sevil ve diğ, 2012).

b. Güvenlik İhtiyacı: Birey fizyolojik ve ekonomik ihtiyaçları karşıladıktan sonra gerek bugünkü çalışma ortamına fiziksel güvenliğinin sağlanmasını, gerekse geleceğini güvence altına almak isteyebilir. Örneğin, sağlık kontrollerinden geçmesi, sosyal sigorta, bireysel emeklilik haklarından yararlanılması gibi (Eren, 2009).

c. Sosyal İhtiyaç: İnsan; ait olmak, başkalarıyla bir arada olmak, onlar tarafından kabul edilmek, arkadaş olmak ve çevresini etkilemek isteyebilir. İnsan bu ihtiyaçları çoğu kez, aç bir insanın gıdaya olan isteği kadar şiddetli duyabilmektedir (Sevil ve diğ, 2012).

d. Değer Verilme İhtiyacı: İnsan hem kendi kendine, hem de başkalarına karşı önemli görünme ihtiyacı duyabilir. İnsan kendine güven duygusu edinmeye ve her yönüyle hak edilen bir saygınlık sağlamaya çalışabilir. Eğer bu ihtiyaç tatmin edilmezse, insanda bir takım aşağılık duyguları oluşabilir. Bunun için saygı görme ihtiyaç seviyesine ulaşan insanlar, oturdukları konutlara, konuştukları insanlara veya yaptıkları sporlara özel bir önem verebilirler (Sevil ve diğ, 2012).

e. Kendini Gerçekleştirme İhtiyacı: İhtiyaçlar hiyerarşisinin en üst basamağında yer alan bu ihtiyaç türü, daha alt düzeydeki ihtiyaçların tatmini gerçekleşmeden ortaya çıkmaz. Bu ihtiyaçlar kişinin kendi potansiyellerinin farkına varması, bir işi yalnız başına yapması, yaratıcı olabilmek için kendini sürekli bir gelişime zorunlu tutması ile ilgili ihtiyaçlardır. Maslow'a göre kendini gerçekleştirmiş kimselerdeki belli başlı özellikler şunlardır (Sevil ve diğ, 2012);

- Kendini, başkalarını ve doğayı kabul etme
- İçten geldiği gibi doğal ve sade davranabilme
- Kendi dışındaki bir soruna yönelebilmek
- Yalnız kalabilme ve bundan hoşlanma
- Güzellikleri takdir edebilme
- İnsanlık âlemi ile kendini özdeşleştirebilme
- Başkaları ile yoğun ilişkiler kurabilme
- Eşitlikçi ve yoğun ilişkiler kurabilme
- Yanlış ile doğruyu, iyi ile kötüyü, amaç ile aracı ayırt edebilme
- Yaratıcı, esprili ve kendine has olabilme

Bireyler rekreasyon programlarına katılarak, kendi yapabileceklerinin, potansiyellerinin farkına varacak, yaratıcı yönlerini ortaya koyacak ve geliştirecek böylelikle Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisinin en üst basamağında olan kendini gerçekleştirme ihtiyacını da gidermiş olacaklardır (Sevil ve diğ, 2012).

Çağımızda rekreasyona duyulan ihtiyaç her alanda kendini göstermektedir. Bu ihtiyaç insanların yaptıkları en ağır işlerden sonra kendini gösterdiği gibi en hafif işleri gerçekleştirenlerin de kendini yenilemeye ihtiyaç duyduğu göz önündedir.

Görülmektedir ki rekreasyon kavramına yaşamın her alanında ve her yaş grubunda başvurulmaktadır. Yalnızca profesyonel anlamda çalışan insanların değil çocuklar, gençler, öğrenciler, üniversiteliler, yaşlılar, engelliler ve daha birçok gruptan birey rekreasyona ve rekreatif faaliyetlere katılmaya ihtiyacı duymaktadır (Kaba, 2009). Rekreasyona duyulan ihtiyaçlar ve istekler rekreasyon faaliyetlerinin kişisel ve toplumsal olarak sağladığı yararlarından kaynaklanmaktadır. Bunlar (Belli ve Gürbüz, 2012);

Kişisel Yönden;

- Fiziki sağlık gelişimin yaratılması
- Ruh sağlığı kazandırılması
- İnsanı sosyalleştirmesi
- Kişisel beceri ve yeteneğinin geliştirilmesi
- Çalışma başarısı ve iş verimliliğini etkilemesi
- İnsanı mutlu etmesi

Toplumsal Yönden;

- Toplumsal dayanışma ve bütünleşmeyi sağlaması
- Demokratik toplum yaratılması

Kısacası bireylerin rekreasyonel egzersiz yapma nedeni aynı zamanda yapılan etkinliklerden beklenen ve/veya elde edilen faydayı da tanımlamaktadır. Bireyin yaşam şekli, sahip olduğu olanaklar, içinde bulunduğu toplum, bu toplumda var olan rekreatif potansiyel, ilişkiler, kişilik özellikleri, duygusal zekâsı, geçmiş deneyimleri, cinsiyet, ekonomik şartlar, medeni durum, yaş, eğitim durumu gibi birçok faktör bireyin rekreatif faaliyetlere olan hem ihtiyacını hem de hangi faaliyet ve/veya faaliyetleri kimlerle yapacağını belirlemektedir. Bu açıdan bakıldığında bireyi rekreasyon etkinliği yapmaya iten sebepler; tabiat sevgisi, kalabalıktan, rutinden, aileden ve sorumluluktan kaçma, fiziksel faaliyet yapma, yaratıcılık, dinlenme, kendini geliştirme ve yeni beceriler edinme, sosyal ilişki kurma, yeni insanlarla tanışma veya onları gözleme, beklenen olası insanlarla ilişki kurma, aile ile birlikte olma, tanıma ve tanınma arzusu, başkalarına yardım etme, sosyal sorumluluk, uyarıcı unsurlar veya davetkâr yapı; sosyal güç elde etme, kendini gerçekleştirme, mücadele ruhu, başkaldırma, başarı arzusu, rekabet (iç ve dış), zaman öldürme ve sıkıntıdan kurtulma, entelektüel estetik şeklinde sıralanmıştır (Ardahan ve Lapa 2011'den Akt:Ardahan,2012). Rekreasyon faaliyetleri oluşan ihtiyaçlar ve motivasyonlar sonucu çekicilik unsuru haline gelmekte, aynı zamanda katılımcılara çeşitli olanaklar sunarak fayda sağlamaktadır.

Aşağıda verilen Tablo 1’de ihtiyaç ve motivasyonlar ile fırsatlar Fiziksel (Fiziksel gereksinimleri motive eden ihtiyaçlar), Sosyal (Ait olma ihtiyacı, sevgi ve arkadaşlığa motive olma) ve Kişisel (Anlaşılma ihtiyacı, takdir edilme, büyüme ve kendini geliştirme için motivasyon) başlıkları altında maddeler halinde verilmiştir.

Tablo 1 İhtiyaçlar, Motivasyonlar ve Fırsatlar

İHTİYAÇ VE MOTİVASYONLAR	FİRSATLAR
FİZİKSEL (Fiziksel gereksinimleri motive eden ihtiyaçlar)	
Yeme ve içme	Yeni yeme-içme alışkanlıkları
Egzersiz yapma	Spor faaliyetlerine katılma
Gevşeme	Eğlenceyle gevşeme
Güvenlik arama	Güvenli çevrede eğlenilen
Farklı cinsiyet arama	İnsanlarla buluşma
SOSYAL (Ait olma ihtiyacı, sevgi ve arkadaşlığa motive olma)	
Aile ve arkadaşlarla sosyalleşme	Yeni ve farklı çevreyi paylaşma
Macera	Yeni insanlarla tanışma
Etnik ve kültürel kökenlerle bağlantı	Etnik ve kültürel gruplarla bağlantıyı yenileme
Milliyetçilik ve toplumsallaşmayı ifade etme	Uygun adet ve sembollerin kullanımını paylaşım
Başarı için kabul görmeyi takip etme	Bir olaya katılarak prestij sağlama
KİŞİSEL (Anlaşılma ihtiyacı, takdir edilme, büyüme ve kendini geliştirme için motivasyon)	
Bilgiyi arama	Resmi / gayri resmi öğrenme
Yeni deneyimler arama	Az bulunur, benzeri olmayan programlar
Yaratıcılık	Artistik çalışmalara katılma
İstekleri yerine getirme	Esi benzeri olmayan şeylere katılma

Kaynak: Köybaşı, 2006: 67

Tablo 1 de’de görüleceği üzere boş zaman deneyimleri; optimal tatmini, ihtiyaçların giderilmesini ve bireysel gelişimi etkileyip fonksiyonel yaşam deneyimleri sağlamanın yanında, boş zaman faaliyetlerine katılımı da bireylerin sosyal, fiziksel, psikolojik ve entelektüel becerilerini geliştirmektedir (Köybaşı, 2006).

2.1.6 Rekreasyon Faaliyetlerinin Sınıflandırılması ve Rekreasyon Faaliyetlerine Katılımı Etkileyen Unsurlar

Rekreasyon faaliyetleri sınıflandırmak, bu faaliyetlere katılımı etkileyen unsurları belirlemek açısından oldukça önemlidir. Bu nedenle çalışmada öncelikle rekreasyon faaliyetlerinin kategorize edilmesinde, daha sonra ise bu faaliyetlere katılıma etki eden unsurlara yer verilmiştir.

2.1.6.1 Rekreasyon Çeşitleri ve Sınıflandırılması

Türkiye’deki rekreasyon kavramının gelişmesi ve rekreasyon açısından gelişmiş ülkelere ulaşabilmesi için öncelikle bu kavramın, tüm toplumlar tarafından anlaşılması, bilinmesi ve çeşitlerinin sınıflandırılması gerekmektedir (Zorba, 2007).

Rekreasyon faaliyetleri, sanayileşme ve kentleşmenin ortaya çıkardığı bir ihtiyaç olduğu için, sanayi ötesi aşamasına ulaşmış ve kentsel nüfusun, kırsal nüfusla kıyaslanmayacak derecede ağır bastığı toplumlarda, bu faaliyetlerin büyük boyutlara ulaşması normal bir durumdur. Bu nedenle rekreasyon faaliyetlerinin sınıflamasından önce rekreasyon faaliyetlerinin türleri ve katılma oranları (Tablo 2) hakkında ABD örneğini almak yararlı olacaktır (Sağcan, 1986).

Tablo 2 Rekreasyon Faaliyetlerinin Türleri ve Katılma Oranları-ABD Örneği

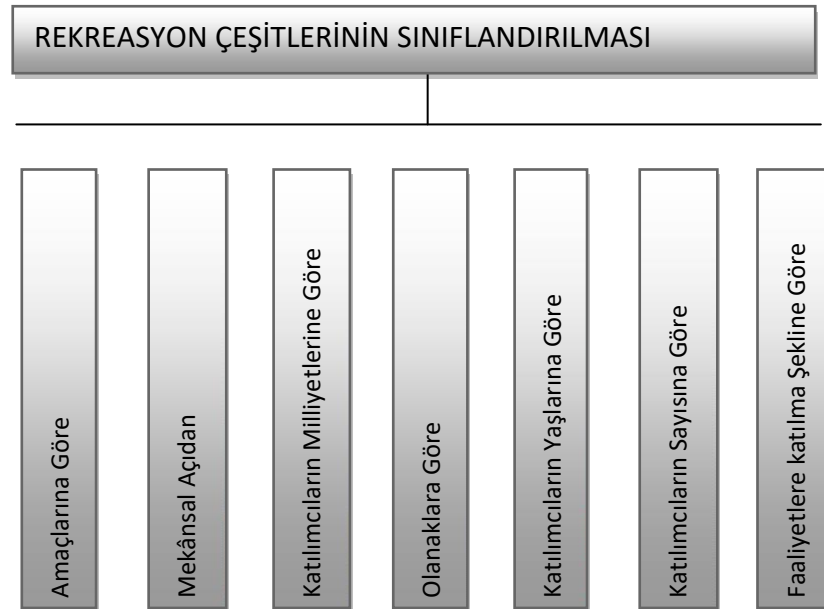
Faaliyet	Katılma oranı (%)	(%) Bir gün içinde ortalama katılma saati
Yüzme	34	2.6
Eğlence için araba sürme	34	1.0
Eğlence için yürüyüş	34	1.9
Balık avlama	24	4.4
Spor ve oyun	22	2.6
Havuzda yüzme	18	2.8
Doğada yürüyüş	17	2.0
Sandal gezintisi	15	2.8
Spor faaliyetlerini seyir	12	4.2
Atçılık	5	2.7
Tenis	5	2.1
Golf	5	4.9
Gezinti ve doğa fotoğrafçılığı	5	3.0
Kuş gözlemciliği	4	2.1
Avcılık	3	4.4
Vahşi yaşam ve kuş fotoğrafçılığı	2	1.6
Piknik	47	2.6
Kano	3	2.3
Yelkencilik	3	4.4
Su kayağı	5	2.6
Geliştirilmiş kampçılık	11	2.0
Bisiklet sürme	10	2.0

Kaynak: Sağcan,1986: 8

Tablo 2’de ABD de yapılan bir araştırmaya yer verilmiş ve rekreasyon faaliyetlerinin türleri ve katılım oranları gösterilmiştir. Rekreasyon faaliyetlerine katılma oranına bakıldığında en çok piknik, yüzme, eğlence için araba sürme ve eğlence için

yürüyüş seçeneklerinin en çok gerçekleştirilen faaliyetler olduğu tespit edilmiştir. Vahşi yaşam ve kuş fotoğrafçılığı ise en az katılım oranına sahip faaliyet olmuştur. Bu gruplandırmalar sadece bir ülkede gerçekleştirilen araştırma sonuçlarına göre ortaya çıkmıştır. Rekreasyonun sınıflandırılmasında ve faaliyetlere katılımdaki gerçek amaç katılımcılarda istek uyandırmak ve zevk almalarını olanak sağlamaktır. Bununla birlikte farklı bölgelerde, farklı inançlara, kültürlere ve daha birçok değişkene bağlı olarak çeşitli ölçütlere göre de farklı sınıflandırma yapmak mümkündür.

Rekreasyonun sınıflandırılması, işlevlerine veya bazı kriterlere bağlı olarak değişmektedir. Kişi, hangi istek doğrultusunda bir rekreatif faaliyete katılmaya karar vermiş ise, buna uygun bir rekreasyon çeşidi ortaya çıkmaktadır. İnsanların her biri için farklı amaçlar ve isteklerin bulunabileceği, buna paralel olarak da çok çeşitli rekreatif etkinliklerin olduğu düşünülürse, tek bir gruplama veya çeşitlendirme yapmanın güçlüğü de ortaya çıkmaktadır (Ergül, 2008). Bu çerçevede içerisinde rekreasyon farklı başlıklar altında sınıflandırılarak incelenmektedir. Bu sınıflandırmalardan bazıları şu şekillerde yapılabilir;

Şekil 2 Rekreasyon çeşitlerinin sınıflandırılması

Kaynak: Sağcan 1986, Köybaşı 2006, ve Ergül 2008

Çeşitli kaynaklardan edinilen bilgiler sonrası oluşturulan Şekil 2’den de gözlenebileceği gibi rekreasyon faaliyetlerinin sınıflaması 7 ana başlık altında yapılabilir. Bu başlıklar; amaçlarına göre, mekânsal yönden, katılımcıların milliyetlerine göre, olanaklara göre, katılımcıların yaşlarına göre, katılımcıların sayısına göre ve faaliyetlere katılma şekline göre olarak sıralanabilir.

2.1.6.1.1 Amaçlarına Göre

Rekreasyon çeşitlerinin sınıflandırılması farklı başlıklar altında yapılmıştır. Bu başlıklardan bir tanesi de amaçlarına göre rekreasyon faaliyetlerinin sınıflandırılmasıdır. Karaküçük (2008)’e göre bu sınıflama 6 başlık altında yapılabilir. Bunlar;

- a.** Dinlenme amacıyla yapılan rekreasyon faaliyetleri; serbest zamanın tamamen dinlenmek, yani beden ve ruh sağlığının devam ettirilmesi yahut korunması için yapılan faaliyetlerle değerlendirilmesidir.
- b.** Kültürel amaçlı yapılan rekreasyon faaliyetleri; serbest zamanın, eski sanat ve tarihi eserlerin, müzelerin gezilmesi ve diğer kültürel etkinliklerle değerlendirilmesidir.
- c.** Toplumsal amaçlı yapılan rekreasyon faaliyetleri; toplumsal ilişkiler inşa etmek ve geliştirmek amacına yönelik serbest zaman değerlendirme faaliyetleridir.
- d.** Sportif amaçlı yapılan rekreasyon faaliyetleri; aktif spor yaparak veya pasif şekliyle seyirci, taraftar, yönetici ya da başka bir şekilde serbest zamanın sportif faaliyetlerle değerlendirilmesidir.
- e.** Turizm amaçlı yapılan rekreasyon faaliyetleri; öncelikle tatil dönemlerinde bulunduğu mekândan, başka mekânlara gezmek, görmek amacıyla gitmek şeklinde serbest zamanın değerlendirilmesidir.
- f.** Sanatsal amaçlı yapılan rekreasyon faaliyetleri; sanatın birçok dalından biri veya birkaçı ile ilgilenerek serbest zamanların değerlendirilmesidir.

Bir başka görüşe göre ise rekreasyon kar amaçlı ve kar amaçsız faaliyetler kapsamında değerlendirilerek, kar amaçlı rekreasyon ticari rekreasyon olarak belirtilmiştir. Ticari rekreasyon, insanların belirli bir ücret ödeyerek katıldıkları faaliyetlerdir (McClean ve diğ, 2005 den Akt; Metin ve diğ, 2013). Rekreasyon faaliyetlerinin sınıflandırması, hangi amaçlarla gerçekleştirildiğinin bilinmesini sağlayacaktır. Amaçların bilinmesi, faaliyetlerin kimlere yönelik olduğunu ve hangi mekânlarda gerçekleşeceğini ortaya koyacaktır. Örneğin, toplumda hâkim olan tüketim kültüründen doğan bir sonuç olarak alışveriş, sosyalleşme ve dinlenme amacı taşıyan faaliyetler öncelik taşımaktadır (Metin ve diğ, 2013).

2.1.6.1.2 Mekânsal Açıdan

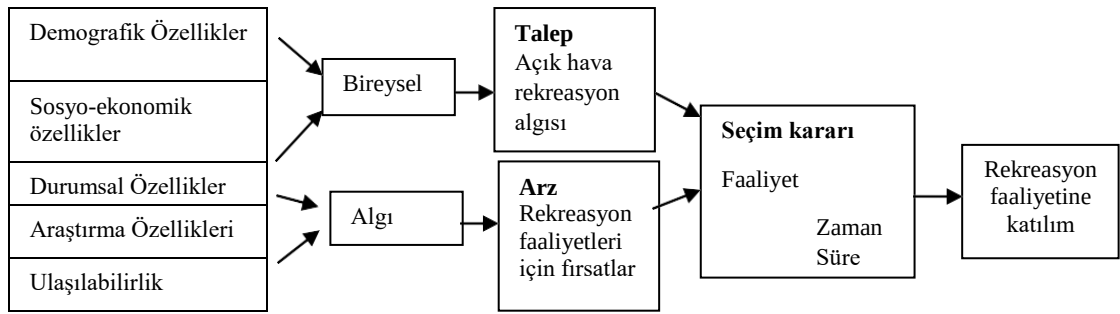
Boş zaman faaliyetleri, kullanılan mekâna göre kapalı alan rekreasyon faaliyetleri ve açık alan rekreasyon faaliyetleri olarak değerlendirilebilir.

Kapalı alan rekreasyon faaliyetleri; insan eliyle oluşturulmuş, doğal olmayan ve genellikle bir çatı altında yapay ortamlarda uygulanabilen rekreatif faaliyetlerdir. Kış akşamları yüzmek için kapalı ve ısıtılmalı bir yüzme havuzuna; badminton, basketbol, voleybol oynamak için ise bir spor salona ihtiyaç duyulur (Turgut, 2012). Özetle kapalı alan rekreasyon faaliyetleri toplumun kullanımına ayrılmış kapalı mekânlarda ve evlerde gerçekleştirilen rekreasyonel faaliyetler kapsamaktadır. Bu faaliyetler şu şekilde sıralanabilir (Yüncü, D. Coşkun, İ. O. Sevil, T. Özel, Ç. H. Yüncü, H. R. ve Şimşek, K.Y. 2013);

- Çocuk, gençlik, işletme, spor, özel ilgi ve sosyal kulüpler gibi kulüp ve derneklerdeki kapalı mekân faaliyetleri
- Kapalı alanlardaki sergi, defile vb. faaliyetler
- Kongre, kutlama vb. toplantılar
- Kapalı tesislerdeki sportif faaliyetler (basketbol, buz pateni, voleybol, masa tenisi, jimnastik, vb.)
- Kapalı tesislerdeki sağlıklı yaşam faaliyetleri (sauna, kaplıca, içmece, hamam vb)
- Kurslar (el sanatları, güzel konuşma, yabancı dil, dekoratif eşya vb.)

- Kapalı alanlardaki kâğıt oyunları, tavla, satranç, talih oyunları, bilgisayar oyunları vb.
- Ev içinde yapılabilecek faaliyetler (TV ve video izleme, radyo dinleme, müzik dinleme, kitap okuma, yatarak dinlenme; günlere, toplantılara, ziyafetlere, kutlamalara katılma; bakım onarım yapma, müzik aleti çalma, el sanatlarıyla uğraşma; çocuk oyunlarına veya aile eğlencelerine katılma vb.)
- Kulüp (Çocuk, gece, gençlik, işletme, spor, özel ilgi kulüpleri vb.) ve derneklerdeki kapalı mekân faaliyetleri

Açık alan rekreasyon faaliyetleri ise; yaşam mekanlarından uzak, çoğunluğu doğal olan veya bu amaçlarla yapılandırılmış alanlarda gerçekleşen faaliyetleri kapsar. Türkçe karşılığıyla açık alan, bireyin “her şeyden uzak” olma hissini kendisinde gerçekleştirebildiği bütün yerleri tamamıyla kapsayan bir ifadedir. Şehirde doğup büyümüş birisi için evinden birkaç adım uzaklıktaki bir çiftlik olabilirken, başka birisi için şehir sınırları içerisinde oluşturulmuş parklar ve şehir ormanları insana yalnızlık ve sessizlik hissini yaşatabilmektedir. Açık alan rekreasyon faaliyetleri Jensen ve Guthrie tarafından “açık alanda gerçekleştirilen rekreasyon faaliyetleri” olarak tanımlanmıştır (Jensen ve Guthrie, 2006). Açık alan rekreasyonu, bir tabiat unsurudur ve katılımcıların etkileşimi sonucu ortaya çıkmaktadır. Açık alan faaliyetleri, deneyimin özgül değeri, kendini gerçekleştirme, eğlence amacı ile su rotaları ve doğal alanlara gezileri içeren faaliyetler olarak açıklanmaktadır (Yüncü ve diğ., 2013). Hardiman ve Burgin (2011) ise aksiyon turizmini açık hava faaliyetleriyle birlikte tanımlamaktadırlar. Weber (2001)’de maceracı rekreasyon faaliyetleri ile açık hava rekreasyon faaliyetlerini birleştirici bir tanımlama yapmıştır. Weber (2001), maceracı rekreasyonun özünde açık hava rekreasyon faaliyetlerinin yattığını ortaya koymuştur. Aksiyon odaklı rekreasyon faaliyetleri genellikle açık alanlarda sürdürülen, doğayla iç içe bir rekreatif kullanım alanına sahiptir. Bu nedenle macera ve açık alan ilişkilendirilmesi yapılmıştır. Açık alan, rekreasyon faaliyetlerine katılım sürecinin ürünüdür. Bu süreç Şekil 3’te ifade edilmiştir;

Şekil 3 Açık alan rekreasyon faaliyetlerine katılma süreci

Kaynak: Pigram ve Jenkins, 2005

Şekil 3’te açık alan rekreasyon faaliyetlerine katılma süreci verilmiş ve demografik özellikler, sosyoekonomik özellikler, durumsal özellikler, araştırma ve ulaşılabilirlik unsurları bireysel özellikler ve algı arasında ilgi kurulmuş, bu ilişki sonucu oluşan arz ve talep gösterilmiştir. Tüm bunlar bireylerin seçim kararına etki ederek rekreasyon faaliyetine katılım gerçekleşmektedir.

Açık alanlarda gerçekleştirilebilecek boş zaman faaliyetleri oldukça çeşitlilik göstermektedir. Açık alanlarda gerçekleştirilebilecek tüm sportif faaliyetler, sanatsal faaliyetler, doğal alan faaliyetleri ve daha birçok faaliyet bu sınıflandırma içerisinde yer almaktadır. Tablo 3’te açık alan rekreasyon örneklerinin sınıflandırılması yapılmıştır (Yüncü ve diğ., 2013). Tablo 3 incelendiğinde: Açık alan macera faaliyetleri; motorlu araç faaliyetleri; açık alan eğitimi, doğa eğitimi; avlanma, balık tutma; doğa çalışması; macera eğitimi; doğal, kültürel ve tarihi geziler; doğa ve sanat başlıkları altında sınıflandırmalar yapıldığı görülmekte bu sınıflandırmalar altında yapılabilecek faaliyetler belirtilmektedir.

Tablo 3 Açık Alan Rekreasyon Örnekleri

Sınıflandırma	Belirgin Faaliyetler
Açık alan macera faaliyetleri	• Kamp yapmak • Kano yapmak
Motorlu araç faaliyetleri	• Otobüs, araba vb. gezisi • Motorlu araç yarışları • Kar motosikleti
Açık alan eğitimi; çevre eğitimi	• Doğa veya çevre eğitim faaliyetleri • Kamplar
Avlanma; Balık tutmak	• Okçuluk • Atış yapmak • Olta balıkçılığı • Sineklerle balık avlama
Doğa çalışması	• Kuş gözlemciliği • Vahşi doğa gözlemciliği
Macera eğitimi	• Hayatta kalma kursları • Vahşi doğaya yolculuk • Macera faaliyetleri • Dağcılık, mağaracılık • Kaya, zirve, Alpin tırmanışları
Doğal, tarihi, kültürel ve tarihi geziler	• Doğa yürüyüşleri • Müze ziyareti
Doğa ve sanat	• Fotoğraf çekmek • Resim yapmak • Doğa fotoğrafçılığı

Kaynak: Yüncü ve diğ, (2013).

İnsanlar açık alan faaliyetlerine çok farklı amaçlarla katılırlar da öncelikli amaçları eğlence, rahatlama, sağlık, egzersiz ve aile ile birlikte zaman geçirme arzudur. ABD’ de yapılan bir araştırma ile insanların en çok hangi amaçlarla bu tür faaliyetlere katıldıklarını belirlemeye yönelik yapılan çalışmanın sonuçları, Ardahan ve Lapa’nın 2011 yılında yayınladıkları benzer bir çalışmanın sonuçları ile karşılaştırılmalı olarak Tablo 4’te verilmiştir;

Tablo 4 Açık Alan Faaliyetlerine Katılım Amaçları

Amaç	%	Amaç	X
Eğlence	83	Doğa ile bütünleşme	4,49
Rahatlama	80	Sağlığını olumlu yönde etkileme	4,44
Sağlık ve Egzersiz	79	İlgi alanı olması, bana hitap etmesi	4,41
Aile ile beraber zaman geçirmek	74	Sıkıntıdan kurtulmak, stres atma	4,06
Doğa ile bütünleşmek	73	Monotonluktan kurtulma	4,02
Stres azaltmak	73	Rahatlama	3,97
Çocuklara doğru değerleri öğretmek	64	İş verimini artırma	3,68
Arkadaşlar ile beraber olmak	63	Arkadaşlarımla beraber olma isteği	3,67
Heyecan	59	Yeni beceriler edinme ve kullanma	3,48
Yeni beceriler kazanmak	53	Yeni bir çevreye girme	3,44
Yalnız kalmak	39	Çevremdekilerin etkisi	3,05
Yarışma	26	Aileme iyi örnek olma	3,03
X: (5= Kesinlikle Katılıyorum, 4= Katılıyorum, 3= Kısmen Katılıyorum, 2= Katılmıyorum, 1 Kesinlikle Katılmıyorum)			

Kaynak: Cordes ve Ibrahim, 2003; Ardahan ve Yerlisu Lapa, 2011'den Akt; Turgut, (2012)

Tablo 4'te açık alan faaliyetlerine katılım amaçları, katılımcıların amaçlara göre yüzdelerle dağılımları ve yaklaşımları gösterilmektedir. Tablo 4'e göre açık alan rekreasyon faaliyetine katılıma en fazla tesir eden amaçlar eğlence, rahatlama, sağlık ve egzersiz, aile ile birlikte zaman geçirme ve doğa ile bütünleşme olarak belirlenmiştir.

2.1.6.1.3 Katılımcıların Milliyetlerine Göre

Rekreasyon faaliyetlerinin milliyetlere göre sınıflandırması, hangi amaçlarla gerçekleştirildiğinin bilinmesini sağlayacaktır. Katılımcıların milliyetlerine göre sınıflandırılması, faaliyetlerin kimlere yönelik olduğu ve hangi mekanlarda gerçekleşeceği konusunda yarar sağlayıcı olabilmektedir. Katılımcıların milliyetlerine göre rekreasyon çeşitleri ulusal veya uluslararası şeklinde sınıflandırılabilir. Buna göre (Hazar, 2009);

Ulusal rekreasyon: Ülke sınırları içerisindeki kişi ve kuruluşların katıldıkları boş zaman değerlendirme faaliyetleridir. Ulusal festivaller, sergi ve gösteriler örnek olarak verilebilir.

Uluslararası rekreasyon: Zamanla şehir içi, kırsal ve ülke içerisinde gelişen fiillerden sonra seyahatler, boş zaman değerlendirme faaliyetleri ülke sınırları dışına çıkmaya başlamıştır. Uluslararası rekreasyon; ülke içi ve ülke sınırları dışındaki kişi ve kurumların katıldıkları boş zaman değerlendirme faaliyetleridir. Örneğin uluslararası film festivalleri ve çeşitli gösterilere katılma örnek olarak verilebilir.

2.1.6.1.4 Olanaklara Göre

Aşıkkutlu, H. S., Daşdandır, A., Kayacan, B., Kütük, B.Ş., Uzun, O., Demir, Z. ve Müderrisoğlu, H. (2012) göre bu başlık altında yapılan analizde rekreatif imkanlara göre bir sınıflandırma yapılmıştır. ROD kısaltmasıyla verilen Rekreasyonel Olanak Dağılımı kapsamında belirtilen olanak sınıfları şu şekildedir;

- Doğal
- Yarı Doğal
- Doğala Yakın Kırsal
- Gelişmiş Kırsal
- Yarı Kentsel
- Kentsel

Bu yöntem, korunan alanlarda doğaldan kentsele doğru 6 sınıftan oluşan olanakların belirlenmesi ve bu olanak sınıflarının sosyal, yönetsel ve fiziksel özelliklerini inceleyerek, ideal rekreasyonel yönetim kararının alınmasını ya da var olan kararların geliştirilmesini sağlamaktadır. Dolayısıyla her bir olanak sınıfı için yönetim kararlarında farklılık olabileceği dikkate alınarak, olanak sınıflarının doğru şekilde belirlenmesi ve değerlendirilmesi önemli bir konudur. Olanak sınıflarının belirlenmesi ile ilgili olarak, Butler ve Waldbrook (2003) yaptığı çalışmada;

- Olanakların gözlenebilir ve ölçülebilir nitelikte olması gerektiğini
- Olanakların yönetim kararları ile kontrol edilmesi gerektiğini
- Olanakların belirlenmesinde, kullanıcıların kullanım alanları hakkındaki tercihleri ve kararlarının etkili olduğunu
- Olanakların mevcut durumu ifade ettiğini belirtmiştir.

Olanak sınıflarının belirlenmesi, kullanıcılar için beklenti ve isteklerin karşılanmasının yanı sıra yöneticiler için de yönetim kararı almada gereklidir (Butler ve Waldbrook 2003).

2.1.6.1.5 Katılımcıların Yaşlarına Göre

Farklı yaş grupları, kendi özelliklerine göre farklı rekreasyon faaliyetlerini tercih ederler. Katılımcı veya izleyici yaşlarına göre rekreasyon çeşitleri Hazar (2009) tarafından;

- Çocuk rekreasyonu
- Gençlik rekreasyonu
- Yetişkin rekreasyonu
- Üçüncü kuşak rekreasyonu şeklinde sınıflandırılmıştır.

Yaş, rekreasyon faaliyetlerine katılmayı etkileyen önemli etkenlerden biridir. Örneğin genç yaş grubunda bulunan bireyler, yaşlılara nispetle daha fazla rekreasyon faaliyetlerine katılma eğilimindedirler (Kunz ve Graham 1996'dan Akt; Demir ve Demir, 2006). Dolayısıyla her yaş grubunun katılmış olduğu boş zaman değerlendirme faaliyetinin türü ve sıklığı da farklıdır. Örneğin gençler boş zamanlarında disko, bar vb. yerlere gitme eğiliminde iken, çocuk yaşta olanlar oyun oynamayı, parka gitmeyi vb. tercih ederken, yaşlılar ise daha sakin olarak düşünülebilecek yerlerde bulunmayı tercih etmektedirler (Demir ve Demir, 2006). Anlaşılacağı üzere katılımcıların yaşları, hem rekreasyon faaliyetlerinde katılımı, hem de faaliyetlerinin sınıflandırılmasında önemli role sahiptir.

2.1.6.1.6 Katılımcıların Sayısına Göre

Yüncü ve diğ, (2013)'nin katılım sayılarına göre sınıflandırma modeli içerisinde;

- Bireysel Rekreasyon Faaliyetleri
- Grup Rekreasyon Faaliyetlerinin yer aldığını ifade etmektedir.

Bireysel Rekreasyon; insanların yalnız olarak boş zamanlarında gerçekleştirdikleri faaliyetlerdir (Hacıoğlu, N. Gökdeniz, A. ve Dinç, Y. 2003).

Grup Rekreasyonu; insanların grup halinde boş zamanlarını değerlendirmeleridir. İnsanlar grup rekreasyon faaliyetleri katılımı sayesinde bir grubun parçası olur ve o topluluğun özelliklerini taşırlar. Grup rekreasyon faaliyetlerine takım sporları müsabakaları, toplu piknik ve rekreatif olarak yapılan toplu müzik faaliyetleri örnek olarak gösterilebilir (Sevil ve diğ, 2012).

2.1.6.2 Diğer Faktörlere Göre Sınıflandırma

Bu başlık altında yerel sınıflandırma, zamansal sınıflandırma ve faaliyet çeşidine göre sınıflandırma yer almaktadır.

Yerel Sınıflandırma: Günümüz insanının kent yaşantısında sürekli beton binalarda dört duvar arasında çalışmaktan, sürekli bir kargaşa içerisinde bulunmaktan vb. sebeplerden dolayı stres altında olduğu bir gerçektir. Aynı zamanda artık kırsal bölgelerden çok uzak kalan şehir insanları, doğaya karşı olan özlemlerini boş zamanlarını kırsal alanlarda geçirerek gidermektedirler. Aynı zamanda kırsal bölgede yaşayan insanların da şehir ortamına merak duymalarından ve şehir ortamının bulundukları çevreye göre hayatlarını daha kolaylaştırdığını düşünmelerinden dolayı, boş zamanlarını şehir ortamında geçirmeye çalıştıkları gözlemlenmektedir. Lakin hem şehirde yaşayan bireylerin kırsal bölgelere gitmek için, hem de kırsal alanda yaşayan bireylerin şehir ortamına girmeleri için her zaman yeterince boş zamanları olmayabilir. Bu yüzden yasadıkları alanda kalıp boş zamanlarını bu alanlarda da geçirebilmektedirler. Dolayısıyla yapılan rekreasyonel faaliyetler gerçekleştirildikleri yerel alan bakımından kentsel ve kırsal olarak iki başlık altında sınıflandırılabilir (Uğurlu,2005).

Zamansal sınıflandırma: Yapıldıkları zaman dilimine göre rekreasyon faaliyetleri, tatil rekreasyonu ve günlük rekreasyon şeklinde iki gruba ayrılmaktadır. Tatil rekreasyonu hafta sonu, bayram ve yıllık tatillerde oluşan serbest zamanlarda yapılan rekreasyon faaliyeti iken, günlük rekreasyon faaliyetleri, gün içindeki serbest zamanlarda yapılan rekreasyon faaliyetlerini kapsadığı görülmektedir. (Kulözü, 2009). Bir başka tanımlamaya göre yazın, kışın veya başka bir mevsimde yapılabilen rekreatif faaliyetlerdir. Ayrıca gününbirlik, hafta sonları ve emeklilik dönemlerini kapsayan uzun serbest zamanlarda gerçekleştirilen faaliyetlerdir (Karaküçük, 2008).

Faaliyet Çeşidine Göre Sınıflandırma: Rekreasyon faaliyetine katılan kişinin gösterdiği hareketliliğine bağlı olarak yapılan bu sınıflandırma da aktif ve pasif rekreasyon olmak üzere iki gruba ayrılmaktadır. Takım sporları, yüzme, bisiklete binme, koşu yapma gibi fiziksel çaba gerektiren faaliyetler aktif rekreasyon tanımı altına girerken, yürüme, oturma, piknik yapma gibi çok az ya da hiçbir fiziksel çaba gerektirmeyen rekreasyonel faaliyetler pasif rekreasyon faaliyetleri şeklinde tanımlanmaktadır (Kulözü,2009).

2.1.6.3 Rekreasyon Faaliyetlerine Katılımı Etkileyen Unsurlar

Rekreasyon davranışsal bir yaklaşım veya bir model olarak algılanabilmektedir. Bu modelin temel yapısını rekreasyonist faydalara yol açan motivasyonları tamamlayabilmek için seçilen özel faaliyetlere katılım oluşturmaktadır. Bu model ile kimi motivasyonları yerine getirmek ve ilgili faydaları açığa çıkarmak için tasarlanmış rekreasyonel olanakları sağlamak mümkün olabilir (Pettengill ve Manning, 2011). Rekreasyon alanlarının farklı motivasyon alanlarını barındırması gerekmektedir. Ziyaretçi izleme verileri ziyaretçilerin ihtiyaçlarını, motivasyonlarını anlamada ve gelecekteki rekreasyon faaliyetlerinin ortaya çıkmasına fayda sağlayabilir (Kajala ve diğ, 2007'den Akt; Ankre ve Fredman, 2012). Bahsedilen ziyaretçi verileri içerisinde katılımcıların rekreasyon faaliyetlerine katılımlarında önemli rol oynayan etkenler de yer almaktadır. Bundan dolayıdır ki rekreasyon faaliyetlerine katılımı etkileyen faktörlerin incelenmesi önem teşkil etmektedir.

Günümüzde endüstri ve teknolojiye gelişmeler, kalkınmadaki ve refahtaki aşamalar ile makinenin insan üzerindeki egemenliği çalışmaya bir tepki oluşturarak, boş zamanlara olan ilginin artmasını sağlamıştır. Bununla birlikte, kişilerin boş zamanlarını değerlendirmelerine yönelik bol seçenekli hizmetler sunan bir sektör oluşmuştur. Ekonomik verimliliğin artması ve çalışma şartlarının iyileştirilmesiyle oluşan bu boş zamanın bilinçli bir şekilde değerlendirilmesi, pozitif sonuçları olacak bütünsel bir çaba olmalıdır. Rekreasyonel faaliyetlere katılımın olumlu katkılarına rağmen, bireylerin bazı nedenlerden dolayı kendileri için önemli olan bu tür faaliyetlere katılmadıkları veya çeşitli engeller sebebi ile katılamadıkları görülmüştür. “Engel” kavramı boş zaman literatüründe “bireyin boş zamanlarında rekreasyonel faaliyetlere katılımını engelleyen ya da kısıtlayan ve birey tarafından karşılaşılan nedenler” olarak ifade edilmektedir (Demirel ve Harmandar, 2009).

Bu görüşten yola çıkarak rekreasyon faaliyetlerine katılımı etkileyen birçok etken olduğu söylenebilmektedir. Literatürde bu etkenler farklı bakış açıları içerisinde incelenmektedir. Torkildsen (2005)'e göre, rekreasyon faaliyetlerine katılımı etkileyen üç grup faktör bulunmaktadır. Birinci grup faktörler, bireysel faktörlerdir. Bireysel faktörlerde, kişinin hangi yaşam evresinde olduğu, ihtiyaçları, ilgi alanları, davranışları, yetenekleri, yetiştiriliş şekli ve kişiliği etkilidir. Örneğin yaş, rekreasyonel faaliyete katılımı oldukça önemli yer tutmaktadır. Ancak bu etki, bireye ve faaliyetin türüne göre değişiklik göstermektedir. İkinci grup faktörler, bireylerin içinde bulundukları koşul ve durumla ilgili olan faktörlerdir. Bunlar, bireylerin içinde bulundukları sosyal oluşum, gelirleri, işleri vb. unsurlardır. Üçüncü grup faktörler ise, bireyin sahip olduğu fırsat ve destek faktörlerdir. Bu faktörler birey için uygun olan kaynaklar, tesisler, programlar, faaliyetler, bunların kalitesi ve uygunluğu, yeterliliği, çekiciliği ve yönetimidir. Serbest zaman ve rekreasyon faaliyetlerine katılımı etkileyen bu faktörler bazen tek başlarına, bazen etkileşimli olarak, bazen de toplu olarak ortaya çıkmaktadırlar (Tütüncü, Ö. Aydın, İ. Küçükusta, D. Avcı, N. ve Taş, İ. 2011).

Bekdemir ve Altınçekiç (2012) yaptıkları çalışmada; rekreasyon potansiyelini etkileyen ana nedenleri pozitif faktörler (bitki örtüsü ve ulaşım), negatif faktörler (koruma durumu, yerleşim ve koruma alanlarına yakınlık) ve koruma eşik değerleri olarak belirlemişlerdir.

Başka bir çalışmaya göre, insanların boş zaman davranışlarını etkileyen faktörler beş kategoride toplanmıştır. Bunlar aile, referans grupları, önceki fikirler, kişilik ve kültürdür (Bowdin, G.A.J., McDonnell, I, Allen, J. ve O'Toolo, W. 1999'dan Akt; Güçlü, 2013).

Boş zaman davranışını etkileyen faktörlerin yanında, boş zaman faaliyetlerinin seçimini etkileyen faktörler de bulunmaktadır. Torkildsen, boş zaman seçimleri ile katılımlarını etkileyen faktörleri 3 gruba ayırmıştır (Torkildsen 2005'den Akt; Köybaşı, 2006):

- Kişisel faktörler: Bireyin gereksinimlerini, ilgilerini, davranışlarını, kabiliyetlerini ve yetiştirme şekilleriyle kişiliklerini içerir.
- Sosyal Faktörler ve Maddi Durum: Ekonomik durumları, meslekleri, kendi

idarelerindeki sosyal ortamlarında bireylerin kendilerini buldukları durumları ve onların maddi durumlarını içerir.

- Fırsat Faktörleri: Kaynaklar, olanaklar, programlar, faaliyetler ve bunların kalitesi, cazibeleri ve yönetimlerini içerir.

2.1.6.3.1 Demografik Faktörler ve Diğer Açıklayıcı Özellikler

Rekreasyon faaliyetlerine katılımı etkileyen önemli etkenlerden biri de katılımcıların cinsiyet, yaş, medeni durum, eğitim durumu, aylık gelir gibi demografik özellikleri ve yine demografik yapılar ile bağlantı kurulabilecek olan ve diğer açıklayıcı özellikler olarak ifade edilen, katılımcıların yaşamlarının çoğunu geçirdikleri yer, çalışma süreleri, rekreasyon faaliyetlerine katılım sıklıkları gibi unsurlardır. Bu unsurları açıklayacak olursak:

Cinsiyet: Bireylerin boş zaman faaliyetlerine katılımlarını etkileyen en önemli faktörlerden birisidir. Henderson ve diğ., (1996) yapmış oldukları çalışmada, kadın ve erkeğin toplumda karşı karşıya kaldıkları durumların farklı olduğunu, bundan dolayı boş zaman faaliyetlerinde yönlendikleri faaliyetlerinde farklı olduğunu savunmaktadırlar. Yapılan araştırmalar sonucu, faaliyet tercihlerindeki farklılıklar ile beraber, kadın ve erkeklerin rekreasyon faaliyetlerine katılım sıklıklarıyla ilgili farklılıkların da olduğu görülmektedir. Erkeklerin bu konuda aile, iş, toplumsal alışkanlıklar gibi sosyal kurumların da desteklediği yapılardan dolayı rekreasyonel tercihlerde daha aktif, daha rahat olduğu sonucuna varılmıştır. Son yıllarda kadınlar ve erkekler arasındaki katılım oranlarındaki fark azalmış olsa da, farklılık hala erkeklerin lehinedir. Kadınlar üstlendikleri roller gereği (anne, eş, iş hayatı vb. gibi) daha kısıtlı fırsatlara sahiplerdir (Floyd ve diğ. 2006; Henderson ve Bialeschki, 1991; Lee diğ, 2001; Manning, 1999; Wearing, 1999'dan Akt; Ardahan ve Lapa, 2011).

Yaş: Yaş, boş zaman faaliyetlerine katılmayı etkileyen önemli faktörlerden bir diğeridir. Örneğin genç yaş grubuna ait bireyler yaşlılara nazaran daha fazla fiziksel aktivite ve spor faaliyetlerine katılma eğilimindedirler (Kunz ve Graham 1996'dan Akt; Demir ve Demir, 2006). Katılımcıların yaşlarına göre sağlık, yarış, dış görünüş, sosyal olma/eğlenme ve beceri geliştirme gibi alt boyutları vardır. Bu boyutlar rekreasyon faaliyetlerine katılım nedeni başta olmak üzere, rekreasyon etkinliklerinin seçimi, faaliyetlere katılım süreleri, yılın hangi döneminde faaliyetlere katılımın sağlanacağı gibi birçok etkeni etkilemektedirler. (Ardahan, 2012).

Medeni Durum: Literatürde bireylerin rekreasyon faaliyetlerine katılımıyla medeni durum arasındaki alakayı sorgulayan çok çalışma olmamasına rağmen, anlamlı ve doyumsuz bir evliliğin; bireylerin yaşam doyumunu olumlu etkilediği, daha sağlıklı ilişkiler kurabildikleri, yaşama daha güvenli bir duruş içinde olduğu, bunun da rekreasyon faaliyetlerine katılımı etkilediğine değinilmiştir (Ardahan,2012). Bu nedenle rekreasyon faaliyetlerine katılımda, kişilerin medeni durumu etkili olmaktadır. Yukarıda belirtilen görüş haricinde, huzursuz bir evlilik, aile içi sorunların getirisi olarak rekreasyon faaliyetlerine katılımı olumsuz etkileyebilmektedir. Aile olmanın getirdiği sorumluluklar ve yaşam koşullarına bağlı olarak, medeni durum rekreasyon faaliyetlerine katılımda önemli bir faktördür.

Eğitim Durumu: Rekreasyon faaliyetlerine katılıma etki edebilecek bir diğer faktör ise katılımcıların eğitim durumlarıdır. Eğitim düzeyi ile bireylerin katıldıkları boş zaman faaliyetleri arasında ilişki bulunmaktadır. Eğitim düzeyi yüksek bireyler, sinema, tiyatro, opera, bale gibi kültürel faaliyetleri tercih ederken, eğitim seviyesi düşük bireyler bu tarz faaliyetleri daha az tercih etmektedirler (Sağcan, 1986). Aynı zamanda Sağcan (1986) çalışmasında, yeni yerler ve yeni şeyler görme arzusunun eğitim düzeyi ile doğru orantılı olarak arttığını belirtmiştir. Tüm bunlarla doğru orantılı olarak, eğitim düzeyinin bireylerin rekreasyon faaliyetlerine bakış açısına da etki ettiğini söylemek mümkündür. Eğitim durumundaki farklılıklar, bireylerin katıldıkları rekreasyon faaliyetlerini de farklılaştırabilir.

Gelir Düzeyi: Bireylerin boş zaman faaliyetlerine katılmalarını etkileyen bir diğer önemli faktör de gelirdir. Harcanabilir gelir seviyesi seyahat için bireyin motivasyonunu etkileyebilir (Mutinda ve Mayaka, 2012). Özellikle belli bir harcama gerektiren boş zaman faaliyetlerine katılmanın ilk şartı harcanabilir gelire sahip olmaktır. Bireyler temel ihtiyaçlarını karşıladıktan sonra gelirlerinden bir kısmını artırabiliyorlarsa, gelirlerinin geriye kalan kısmı ile boş zaman faaliyetlerine katılmaları söz konusu olabilmektedir. Böylelikle, bireylerin elde etmiş oldukları gelir sadece katılabilecekleri boş zaman faaliyetinin türünü değil, aynı zamanda katılım sıklığı gibi önemli bir unsuru da etkileyebilmektedir (Demir ve Demir, 2006).

Diğer Açıklayıcı Özellikler: Katılımcıların yaşamlarını geçirdikleri yer de katılımı etkileyen bir diğer unsurdur. Yaşamlarını büyük şehirler, metropollerde geçirmiş katılımcılar genellikle daha sakin, dinlenme amaçlı, tabiata daha yakın rekreasyon faaliyetlerine yönelim gösterebilmekteyken; köy, kasaba gibi küçük, sakin ve daha çok doğayla iç içe yerlerde geçirenlerin rekreasyon alanı tercihleri ise daha farklı olmaktadır. Aynı zamanda yaşamını büyük şehirlerde geçiren bir birey ile köyde geçiren bir bireyin rekreasyon faaliyetine katılma ihtiyacı da değişiklik gösterebilmektedir (Sarıbaş, 2012).

Rekreasyon faaliyetlerine katılım kararını etkileyen unsurlardan biri de vakittir. 30 yılı aşkın süre önce ekonomistler gezi faaliyetlerine katılımı zamanın maliyet kadar önemli bir husus olduğuna karar vermişlerdir. Faaliyetlere katılım için mali açıdan yeterlilik kadar boş zamana da ihtiyaç vardır. Gelişen teknoloji ile birlikte değişen çalışma şartları, arta kalan boş zaman ve bireylerin boş zamanlarını değerlendirme ihtiyacı rekreasyon faaliyetlerine katılımı doğrudan etkilemektedir. Uzun süreli ve tempolu çalışma süreci sonrası rekreasyon ihtiyacı da artış gösterirken geriye kalan kısa süreli boş zamanda rekreasyon faaliyetlerine yeteri kadar zaman ayıramaması gibi bir sorun doğurabilmektedir. Bu nedenledir ki çalışma saatleri dışında kalan ve faaliyetlere ayrılacak kadar boş zamana sahip olmak, rekreasyon faaliyetlerine katılımı önemli bir yere sahiptir (Feather, 1999).

Bir diğer faktör ise bireylerin rekreasyon faaliyetlerine katılım sıklıklarıdır. Bu durum farklı bakış açılarıyla ele alınabilir. Örneğin maceraya yönelik rekreasyon faaliyetleri ele alınacak olursa; bir kere aksiyon, risk, adrenalin hissine ulaşan kişi her seferinde biraz daha fazlasına ihtiyaç duyar. Bu ihtiyaç için sürekli arayış içerisinde.

Her seferinde daha fazla heyecan ihtiyacı duyar ve yeni faaliyetlerin keşfi için arayış içerisine girerler (Sarıbaş ve Öter, 2013). Bu da bireyin daha sık rekreasyon faaliyetine katılımını sağlamaktadır. Bu durum diğer rekreasyon faaliyetleri içinde benzerlik taşımaktadır. Rekreasyon faaliyetlerine sık katılım alışkanlık haline dönüşebilmekte ve bir süre sonra ihtiyaç duygusu uyandırmaktadır. Bu nedenle de rekreasyon faaliyetlerine katılım sıklığı, bu faaliyetlere katılımı önemli bir unsur haline almıştır.

2.1.6.3.2 Rekreasyon Faaliyetlerine Katılımı Etkileyen Diğer Boyutlar

Demografik unsurlarla birlikte rekreasyon faaliyetlerine katılımı etkileyen farklı boyutları da ele almak gerekir. Bu boyutlardan ilki bireyin fiziksel özellikleri ve içsel tecrübeleridir. Fiziksel özellikler ve kendine güven, eski tecrübelerin bıraktığı izler gibi içsel deneyimler, rekreasyon faaliyetlerine katılımı ve hangi rekreasyon faaliyetinin tercih edileceğini belirlemede etkili olabilirken, rekreasyon faaliyetlerinin de bireylerin fiziksel gelişimi ve içsel deneyimleri üzerine etkisi olabilmektedir.

Serbest zaman faaliyetlerinde fiziksel faaliyetlere katılım oranlarının artırılmasının bireylerin fiziksel gelişimi açısından önemli olduğu bilinmektedir. Rekreasyon, çalışma faaliyetleriyle yorgun düşen bedenin yeniden yaratılması amacını taşımaktadır. McAvoy, L. Dustin, D. Rankin, J. ve Frakt, A. (1985) tarafından yapılan araştırma, açık alan faaliyetlerine katılımın bireylerde fiziksel, ruhsal ve sosyal sağlığa olumlu tesirlerinin yanında, bireyin kendine olan güven ve itibarını arttırdığını, kişisel beceri, sosyal davranışlar, beden ve kişilik gelişimi ile genel davranışları üzerinde olumlu değişikliklere yol açtığını ortaya koymuştur.

Açık alanda yapılan her rekreasyonel faaliyet, günlük baskılardan ve yaşamın olumsuz etkilerinden terapötik (Terapi amaçlı) bir firardır. Açık havada ya da doğa içinde yapılan uzun bir yürüyüş büyük bir sorunun çözümü olabilir veya rahatsız edici düşüncelerden kurtulmaya olanak sağlayabilir (Tomprowski ve Ellis 1984'den Akt; Ceylan, M., Tekin, A., Özdağ, S. ve Ceylan, Ö. 2010). Bu durum rekreasyon faaliyetleri ile ruhsal rahatlama arasındaki sıkı ilişkiye de işaret etmektedir. Rekreasyon faaliyetlerine katılımın ruhsal yapı üzerindeki etkisi kadar, ruhsal yapının rekreasyon faaliyetlerine katılım üzerinde etkisi olduğu gözlenmektedir. Boş zaman faaliyetlerinin tercihinde korku ve algılanan kişisel beceri gibi içsel kısıtlamalar da, psikolojik birer etken olarak etkilidir (Metcalf, C. E., Burns, R. C. ve Graefe, A. R. 2013).

Rekreasyon kaynağının niteliği, alanların durumu ve işlerliği de katılıma etki eden diğer unsurlardır. Rekreasyon kaynağı ile ilgili yapılan tanımlarda, rekreasyon açısından önemli, doğal ve kültürel özelliklere sahip alanlar ön plana çıksa da, bir alanın rekreasyon kaynağı olarak değer kazanması da, kullanıcı isteklerinin karşılanabilmesi de oldukça önemlidir. Çünkü rekreatif bir alan rekreasyon açısından kullanılabilirliği sayesinde, kullanıcı tarafından değer kazanmaktadır. Bu açıdan rekreasyon alanlarının durumu katılımı etkileyen önemli unsurlardan biridir. Rekreasyonel faaliyetler; mekan, ulaşılabilirlik, fonksiyon, gelişme olanakları, taşıma kapasitesi, mülkiyet durumu gibi unsurların farklı kombinasyonlarını içeren kaynaklara ihtiyaç duyulmaktadır. Ayrıca rekreatif kaynak yöneticisi rekreasyon kalitesinin temel unsurlarından biri halini almıştır (Graefe ve Burns, 2013). Tüm bu faaliyetleri tek bir yerde sağlamak ise imkansızdır. Bir yönetici hangi faaliyet için hangi alanın kullanımının uygunluğu hususunda doğru karar vermelidir (Aukerman, 2011). Bu durum rekreasyon alanlarının yapılan faaliyetlerle örtüşmesi gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Rekreasyon faaliyetlerine göre doğru alanların seçimi, seçilen alanların durumu, katılımı etkileyen önemli unsurlardan biridir. Örneğin son dönemlerde parklar ve yeşil alanlar artan bir öneme sahiptir. Açık alan rekreasyon faaliyetleri açısından bu alanların korunması ve geliştirilmesi önem arz etmektedir (Ewert, A. Voight, A., Calvin, D. ve Hayashi, A. 2007; Kahn, 2002; Kals ve diğ, 1999'dan Akt; Brabyn ve Sutton, 2013).

Rekreasyon alanların korunması ve sürdürülebilir bir hale getirilmesi önemli bir konudur. İnsanlar, korunmuş rekreasyon alanlarına gelerek faaliyetlere katılabilirler. Bu koruma politikası da ziyaretçi sayısını bölgenin taşıma kapasitesi sınırları içerisinde tutmaya çalışır. İnsanlar bu bölgelere doğal değerlerinden dolayı gelirler ve bu doğal yapı korunduğu sürece rekreasyon devam eder. Bu koruma anlayışı bölgeyi ünlü hale getirir ve gelen ziyaretçi sayısını en üst düzeyde tutmaya devam eder. Bazı dönemlerde bu alanların taşıma kapasitesini aştığı ve zarara uğradığı haller olabilir. Bu durum rekreasyon alanlarının kaldırabileceği kadar ziyaretçi akışının sağlanması gerekliliğini de ortaya koymaktadır (Font ve Tribe, 2000).

Katılıma etki eden bir diğer unsur ise daha önce de belirtildiği üzere ekonomik şart faktörüdür. Bireyler öncelikle hangi seyahatleri alabileceklerini belirlerler. İkinci olarak rekreasyon siteleri arasından hangilerini seçeceklerine karar verirler. İlk aşamadaki fiyat etkisi, ikinci aşamayı da etkilemektedir. Bu iki kademeli çerçeve bir fayda fonksiyonu içerisinde ilerlemektedir. İkinci aşama multinomial (çok terimli) bir seçim modelini oluştururken, ilk aşamada belirlenen konu sayım veri modeli olarak belirtilmektedir (Hausman, J.A. Leonard, G.K. ve McFadden, D. 1995).

Font ve Tribe (2000); Hausman ve diğ. (1995)'ün çalışmaları incelendiğinde, örgütsel unsurların rekreasyon faaliyetlerine katılıma etki eden diğer bir etken olduğu gözlenmektedir. Örgütsel unsurlar içerisinde arkadaşlarla olan iletişim, planlama yapmaktaki zorluklar, faaliyetlerin nerede yapılacağı sorusu, boş zaman olanaklarının tanıtım ve pazarlanması, yeni yerlerden haberdar olmak ve katılımcıların içerisinde bulunduğu kültürel yapı katılımı etkileyen faktörler arasında yer almaktadır. Rekreasyon faaliyetine katılımı etkileyen diğer faktörler içerisinde ise rekreasyon alanına olan uzaklık, katılımcıların zaman yetersizlikleri, fazla iş yükü, yıllık tatil süreleri, katılımcıların sahip oldukları ulaşım olanaklarının durumu ve çevresel nedenler gösterilebilir.

Yukarıda genişçe ifade edilen rekreasyon faaliyetlerine katılımı etkileyen faktörler dışında, kişilerin genel durumları hakkında edinilecek bilgi de doğru tespitler yapmada oldukça önemlidir. Genel durumlar ifadesinden çıkarılacak anlam; bireylerin yaşadığı hayat ile olan bağı, hayattan aldıkları keyif düzeyi, ideal hayat görüşleri ve yaşama sevinçleri olarak ifade edilebilecek, biraz da psikolojik değerler ile ilişkilendirilebilecek olan kişisel değerlendirme faktörleridir. Tüm bu açılar birlikte ele alınarak rekreasyon faaliyetlerine katılımı etkileyen unsurların belirlenmesi hem bireylerin karar alma aşamaları ve bireysel kazanımları, hem de işletmelerin bireylere karşı sunuları ve kendi kazanımları açısından değer yaratacaktır.

2.1.7 Rekreasyon İle İlgili Yapılan Çalışmalar

Kaymakoğlu-Gökaşan (2013) yaptığı çalışmada kentsel rekreasyon bölgelerinde spor ve aktivite ağı oluşturmaya yönelik çalışmalarında, yol haritaları oluşturulmuş ve bu haritalar aracılığıyla rekreasyon alanına yönelen güvenli yollar tespit edilmiş, sporu, yürümeyi ve bisiklet kullanımını artırması beklenen bir spor ağı tasarlanmıştır.

Kurar ve Baltacı (2014) yaptıkları çalışmada Alanya’da yaşayan halkın rekreasyonel faaliyetlerdeki tecrübelerini ve boş zamanlarını değerlendirme alışkanlıklarını belirlemeyi amaçlamışlar ve rekreasyonel faaliyetlerin genelinde piknikler ve arkadaş ziyaretlerinden oluştuğu, kamusal rekreasyon alanlarından duyulan memnuniyetin özel sektör rekreasyon alanlarına oranla daha fazla olduğu tespit edilmiştir.

Düner (2016) yaptığı çalışma sonucunda, rekreasyon alanlarının genel sorunlarının, ulaşım imkânlarının yetersizliği, yoğun kullanım sonucu tahribat ve kirlilik olduğu belirlenmiştir. İnsanların rekreasyon faaliyetlerini yoğun bir şekilde gerçekleştirdikleri hafta sonlarında belirli ücret karşılığında belediyenin servis bulundurması, temizlik konusunda halkın bilinçlendirilmesi ve özellikle hafta sonları rekreasyon alanlarında temizliğin sağlanması için görevlilerin bulundurulması gerektiği önerilmiştir.

2.2 YAŞAM TATMİNİ TANIMI

İlk kez 1961 yılında Neugarten tarafından ortaya atılan yaşam tatmini kavramını, Neugarten 1974 yılında ortaya koyduğu çalışmasında beş etkene bağlamıştır; İnsanların günlük yaşamdaki etkinliklerden zevk alması, yaşamın kişi için bir anlam taşıması, yaşamıyla ilgili amaçlarının olması ve geçmiş yaşamının sorumluluğunu kabul etmesi, yaşamı boyunca öngördüğü amaçlara ulaştığı inancına sahip olması, olumlu bir ‘ben’ imgesine sahip olması ve yaşlılığında zayıflıkları ne olursa olsun, kendini değerli bir varlık olarak görebilmesi, yaşama karşı genelde iyimser bir tutum içinde olması (Kaya, 2006,).

Yaşam tatmini kavramı; ihtiyaç ve yaşamsal beklentilerin hangilerinin ne derecede karşılandığını yansıtan bilişsel sürecin ürünüdür. Yaşam tatminine, kişisel deneyimler dışındaki normların, yaşamla ilgili yargıların ve başarıların karşılaştırılması sonucunda ulaşılır. Yaşam tatmini kavramı öznel iyi olmanın bileşenini oluşturmaktadır (Yetim, 1991).

Yaşam tatmini; kişinin yaşamdan beklentileri ile bu beklentileri karşılama derecesi arasındaki pozitif fark olarak tanımlanmaktadır. Bir başka tanımla, yaşam tatmini, kişinin iş ve iş dışı zamanlarından oluşan yaşamın tamamına gösterdiği duygusal tepkisi ya da tutumudur; Yaşam tatmini bireyin iş dışı hayatı hakkındaki duygusal tepkisidir. Hayata karşı genel tutumudur. Bu tanım da görüldüğü üzere tutum üzerine kurulmuş bir tanımdır. Bu tanım yaşam tatminini bir tepkiden ziyade bir tutum olarak görmektedir (Özdevecioğlu, 2003).

Yaşam tatmini bir tutum olarak değerlendirilebilir. Kişinin yaşamında yer alan faktörlere dayanarak, öznel iyi olma (öznel gönence) ve yaşam kalitesi hakkında ulaştığı yargıları temsil eder (Dikmen, 1995).

Yaşam tatmini kişinin kendi yaşamının kavramsal bir değerlendirmesi veya yargısını gösterir. Bu açıdan değerlendirildiğinde yaşam tatmini bir tutum olarak görülebilir. Yaşam tatmini kişinin kendi hayatında hoşlandığı ya da hoşlanmadığı yönlerinin kısa bir değerlendirmesidir (Heller, D. David, W. Remus, I. 2001).

Bir başka tanımda yaşam tatmini, genel olarak bireyin kendi yaşamından duyduğu memnuniyeti ifade etmektedir. Diğer bir yaklaşıma göre, yaşam tatmini, bireyin hayatında yer alan olgulara dayanarak, öznel iyi olma ve yaşam kalitesi hakkında ulaştığı yargıları temsil eder. Yaşam tatmini kavramının kişiden kişiye farklı algılanma düzeyine bağlı olarak, kavramın tanımlanmasında ve kapsamının belirlenmesinde belirsizlik vardır. Bu nedenledir ki; çok farklı yaklaşımlar ortaya çıkmaktadır (Sung-Mook, 1994).

Yaşam tatmini, kişinin kendi hayatının tamamını göz önüne alıp değerlendirdiğinde çıkarımda bulunacağı olumlu ya da olumsuz bir yargısıdır ve kişinin sürdürmüş olduğu hayatı ne kadar severek yaşadığı ile ilgilidir. Yaşam tatmini ile yaşanmakta olan hayatın kişilerin hayattan ne kadar tatmin sağladığı öğrenilmeye çalışılır. (Sung-Mook, 1994).

2.2.1 Mutluluk ve Öznel Esneklik Kavramları

Mutluluk, kişi bir amaca ulaştığında ya da ihtiyaçları karşılanırsa gerçekleşir. Amaç veya hedefine ulaşamaz veya gereksinimini doyuramazsa mutsuz olur. Mutluluk ve yaşam tatmini kavramları arasındaki farka iyi bir örnek olarak dindar insanlar verilebilir. Öbür dünyada karşılığını alacakları düşüncesi ile bugünkü yaşamlarını neredeyse sıfırlamalarına karşın öldükten sonra kavuşacakları hayat inancı onları mutlu etmeye yetmektedir (Dikmen, 1995).

Yaşam tatmini kişinin yaşam kalitesini bir bütün olarak değerlendirdiğinde elde ettiği pozitif değerdir. Diğer bir deyişle, kişinin sürdürmüş olduğu yaşamı ne kadar sevdiği ile ilgilidir. Yaşam tatmini ile eşanlamlı iki kelime bulunmaktadır. Bunlar “mutluluk” ve “öznel esenlik” kavramlarıdır (Saris, W., Veenhoven, R., Scherpenzeel, A. C. & Bunting, B. 1996).

Günlük yaşamda oldukça sık kullanılan mutluluk kavramı, tanımlanması zor ve farklı anlamlara gelen bir kavramdır. Bu nedenle sosyal psikologlar, mutluluk yerine yaşam tatmini ya da sübjektif iyi oluş kavramlarını kullanmaktadırlar (Özer ve Karabulut, 2003).

2.2.1.1 Mutluluk kavramı

Aristo'ya göre mutluluk, erdemlerle kazanılacak, iyi ve güzel bir hayatı öngörmektedir. Ona göre, etik mutlulukla, erdemle ilgili bir yapıyı içermektedir. Aristoteles, mutluluğun elde edilmesinde, ifrat ve tefritten uzak kalmayı temel kavram olarak sunmakta ve bu tutumu bir erdem olarak nitelendirmektedir (Durak,2009).

Farabiye göre mutluluk, kendisi için istenen, hiçbir zaman kendisinin ötesinde insanın elde edebileceği daha büyük bir şeyin bulunmadığı, iradi, erdemli eylemlerle ulaşılabacak bir yetkinlik durumudur (Durak,2009).

2.2.1.2 Öznel esneklik (İyi olma) kavramı

Öznel esneklik kavramı fiziksel ve ruhsal sağlık göstergelerine göre tanımlanan, insanın tüm hayatını içine alan bekar olup olmaması, işinin olup olmaması vb. dışında kalan kişinin ruhsal olarak kendisini ne kadar iyi hissettiği ile ilgili bir kavramdır (Baştamur, 2006).

Öznel iyi olma, kişinin kendi yaşamını, hem bilişsel hem de duygusal olarak değerlendirmesi anlamına gelmektedir. Deiner öznel iyi olmayı daha çok kişinin fiziksel ve ruhsal durumuna ait göstergelerine ilgili olarak tanımlamaktadır(Tabuk,2009). Yani insanın bütün zenginliği, bekar olup olmaması, işinin olup olmaması vb. dışında fiziksel ve ruhsal olarak kendisini ne kadar iyi hissettiğiyle ilgili bir kavramdır. Bu yönüyle sanki yaşam tatmininin nesnel zemininin yani yasama ilişkin koşulların(evlilik, is, boş zaman faaliyetleri, arkadaş çevresi vb.) ortadan kaldırılmış halini göstermektedir. Öznel iyi olma yaşam tatmini, aile tatmini, depresyon ve sıkıntının yokluğu, olumlu duygulanım ve duygu durumları gibi çok sayıda değişkeni kapsamaktadır. Ryff ve Keyes'e göre öznel iyi olma altı farklı olguyu barındırmaktadır. Bu olgular; bireyin kendini kabul etmesi(özgüven), çevresindeki kişilerle iyi ilişkiler içinde olması(özerklik), etrafına hakim olması, yaşamının anlamlı olması ve kişisel gelişimdir. Öznel iyi olması yüksek olan kişinin yaşam tatmini algısının da yüksek olması çoğunlukla hoş duygular, haz duyguları içerisinde olması da ve nadiren üzüntü, keder, öfke gibi olumsuz duyguları yaşaması da beklenir. Bunun aksine öznel iyi olması düşük olan kişinin haz yaşaması sıklıkla öfke gerginlik tedirginlik gibi olumsuz duyguları yaşaması beklenir (Tabuk, 2009). İyilik bilinçliliğin artması, sağlık durumundan memnun olma, iyi beslenme,

olumlu ilişkiler, stres yönetimi, amaçlı bir yaşam, kişisel bakımını sürdürme ve çevresel duyarlılığın olması şeklinde tanımlanabilir (Tabuk, 2009).

2.2.2 Yaşam Tatmini Modelleri

2.2.2.1 Tepeaşağı dip yukarı

Tepe aşağı yaklaşımı tatmini oluşturan kişilikteki bireysel farklılıkların rolüne vurgu yapmakta iken dip yukarı teorisi bütün tatmin içerisindeki içerik, olaylar ve durumların rolüne merkeze almış durumdadır (Heller, 2003).

Dip yukarı teorileri yaşam tatminini kişinin yaşamının değişik yönlerinin özet bir değerlendirmesi olarak öngörmektedir. Örneğin, bir kişi güzel sosyal ilişkilere, yeterince paraya ve ilginç bir işe sahip olduğunda kendi hayatından tatmin olmaktadır. Tepe aşağı teorileri ise yaşam tatmininin kişilik etkilerinin neticesi olarak oluştuğunu varsaymaktadırlar. Örneğin, nevrotik bir kimse genel olarak yaşamından, isinden, sosyal ilişkilerinden ve gelirinden daha çok tatminsizlik duyacaktır (Diener, E. D. Ulrich S. and Shigehiro O. 2002).

2.2.3 Yaşam Tatminine Etki Eden Faktörler

Yaşam tatmini kavramının bireyden bireye farklılık göstermesi yaşam tatminini belirleyen unsurların tespit edilmesine engel olmaktadır. Bu nedenle net bir faktör sıralaması mümkün değildir. Bu bağlamda bireyin yaşam tatminini etkileyen unsurlar şu şekilde ele alınmaktadır; günlük yaşamdan duyulan mutluluk, yaşamı manalı bulmak, hedeflere ulaşma konusunda çaba göstermek, olaylara ve durumlara pozitif yönden yaklaşmak, fiziksel ve emosyonel olarak bireyin kendisini iyi hissetmesi, maddi güvence, sosyal ilişkiler, özgürlük, demokrasi, açık fikirli olmak, aktif olmak, evli olmak, ailesi ve çevresi ile iyi ilişkiler içerisinde bulunmak, spor yapmak, güvenli bir ülkede yaşamak, sosyal ağın geniş olmasıdır (Şahin, 2008; Dağlı ve Baysal, 2016).

Yaşam tatmini ile ilgili 32 ülkede yapılan 245 çalışmanın sonuçlarına göre yaşam tatminine etki eden etmenler şu şekilde sıralanmıştır (Dockery, 2004):

- Özgürlük ve demokrasinin kabul gördüğü ekonomik yönden zengin bir ülkede yaşamak.
- Politik istikrar.

- Azınlıktan ziyade çoğunluğun parçası olmak.
- Toplumdaki sosyal katmanın üst grubunda yer almak.
- Evli olmak, ailesi ve arkadaşları ile iyi ilişkiler içerisinde bulunmak.
- Fiziksel ve ruhsal olarak sağlam olmak.
- Açık fikirli ve aktif olmak.
- Kendi hayatının kontrolünü elinde bulundurduğunu hissetmek.
- Para kazanma ve politik olarak muhafazakâr olmak yerine sosyal ve moral değerlere sahip olmaya karşı istekli olmak vb.

Yaşam tatminine etki eden faktörler 4 temel başlık altında toplanmaktadır; Kişisel ve demografik faktörler, iş ile ilgili faktörler, çevresel faktörler ve toplumsal faktörler (Baştemur, 2006).

2.2.3.1 Kişisel ve demografik faktörler

Bu değişken grubu, bireylerin olaylara veya durumlara pozitif veya negatif yaklaşım özelliklerini, is değerlerini ve is beklentilerini içermektedir. Bireylerin kişilik özellikleri bireylerin yaşam tatmini algılamalarını etkileyecektir. Bireyin yetiştiği ortam gereği kazandığı kültür veya kazanamadığı bazı özellikler nedeniyle yaşam tatmini algılamaları farklı olacaktır. Kısacası sosyal çevre kişiyi etkileyen ve hayata hazırlayan bir unsurdur. Bireyin hayatı algılaması yorumlaması bu yapıdan etkilenecek şekilde almaktadır (Özdevecioğlu, 2003).

2.2.3.1.1 Yaş

İlk yapılan çalışmalar genç bireylerin yaşlı bireylerden daha mutlu olduğunu bulmasına rağmen, son zamanlarda yapılan çalışmalar mutluluk ile yaş değişkenleri arasında bir bağlantı olmadığını göstermiştir (Chen, 2001; Altay ve Aydın, 2009). Yapılan başka çalışmalar, gençlerin olumlu ve olumsuz duyguların her ikisini de bildirdikleri, yaşlıların ise daha çok genel mutluluk ifadelerini kullandıklarını bulmuştur (Proctor ve diğ., 2009; Yücelbeyaztaş ve diğ., 2012; Pınar ve Demirel, 2016).

Yaşam tatmini araştırmalarında yaş faktörü ile ilgili birbirinden farklı görüşlerle karşılaşılmaktadır. Bazı araştırmacılar yaşam tatmininin gençlerde daha fazla olduğunu ileri sürerken bazıları ise yaşlanma ile arttığını ifade etmektedirler. Bu durumu açıklarken gençlikte gelecek yasama dair beklentilerin çokluğu, yaşama sevinci gibi nedenler ileri sürerler. Yaşlılıkta ise bireyin kendini gerçekleştirmiş olması, beklentilerin azalması ve kanıksama gibi nedenlerden dolayı yaşam tatmininin artacağını ileri sürmüşlerdir. Bunların da aksine Özdevecioğlu yaptığı çalışmada yaşam tatmininin belirli bir yaşa kadar arttığını, daha sonra ise azaldığını bulmuştur. Dolayısıyla yaşam tatmininin yaş ile ilişkisinde kesin bir kanıya varılamamaktadır. Buna neden olarak yapılan araştırmalardaki örneklem yapısının(kültür, ahlak, eğitim durumu vs.) farklı olduğunu ileri sürülebilir (Özdevecioğlu, 2003).

2.2.3.1.2 Cinsiyet

Yaşam tatmininde cinsiyet faktörü erkek ve kadınlarda farklılıklar gösterebilir. Günümüzde kadını çalışma yaşamına dahil olmaya başlamakla kendi ekonomik özgürlüğünü kazanmış, sosyal güvence ve toplumsal statüsünde elde ettiği kazançlarla saygın bir birey olma yolunda ilerlemektedir. Ataerkil toplumlarda kadının daha çok ev işleriyle ilgilenmesi, çocukların bakımı, ev ve aile içi işlerle ilgilenmesi tabusu değişmektedir. Bu süreçte erkeğin ailedeki rolü de değişmektedir. Geçmişte özellikle çocuklarla ilgili meselelerde geride kalan erkek, günümüzde daha faal olarak aile içi yasamda faal olmaya başlamıştır. Fakat yine de kadının ailedeki rolü inkar edilemez. Kadının yaşam tatmininin de bu gelişmelerle bağlantılı olarak değiştiği ve arttığını söylenilebilir. Özdevecioğlu yaptığı çalışmada kadınların iş ve yaşam tatmininin erkeklerden daha yüksek olduğunu ifade etmektedir (Özdevecioğlu, 2003).

Kadınlar erkeklere göre daha fazla olumsuz duygu ifade etmelerine rağmen, kadınlar kendi yaşamlarından daha fazla memnundurlar (Yetim, 2001). Yapılan diğer çalışmada cinsiyetler arasında doyum veya mutluluk açısından farkın olmadığı belirtilmektedir (Lavallee ve diğ, 2007).

Araştırmalar genellikle kadınların yaşamlarından daha fazla tatmin olduklarını göstermektedir. Ailede ve toplumdaki yerinin son zamanlarda daha belirginleşen kadının kendisini toplumun iş hayatının bir parçası saymasıyla birlikte yaşamdan aldığı haz onun yaşam tatmininin yüksek olmasına imkan sağladığı düşünülmektedir (Özdeveciöglü, 2003).

2.2.3.1.3 Eğitim seviyesi

Eğitim imkanları ve hizmetleri ile yaşam tatmini arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışmalarda akademik yaşantıyla ilgili tatmin arttıkça, yaşam tatmininin arttığı ifade edilmektedir. Nitekim öğrencilerin yaşam tatminini artırmak, eğitimin en önemli hedeflerinden biri olarak ele alınmaktadır. Avrupa Birliği ülkeleri Avro-barometre (Euro-barometer) programı ile öznel iyi olma göstergelerini yakından izlemektedirler. Pew Foundation ve World Value Survey gibi kuruluşlar birçok ülkede yaşam tatmini ile ilgili verileri izlemektedir ve sosyal politikaların oluşturulmasında bu verilerden faydalanılmaktadır (Diener ve Seligman, 2004).

Campbell (1981)'in ABD'de 1957-1978 yılları arasında yaptığı bir çalışmada eğitimin yaşam doyumu üzerinde etkili olduğu, çok güçlü bir etkiye sahip olmamakla birlikte gelir gibi diğer faktörlerle de etkileşim içinde olduğu belirtilmiştir. Çeşitli araştırmalar diğer değişkenlerin etkileri kontrol altına alındığında eğitimin yaşam tatmini üzerinde anlamlı bir etkisinin bulunmadığını ortaya koyarken (Bryant ve Marquez, 1986; Softa ve diğ., 2015) diğer bazı araştırmalar kadınlarda eğitimin daha olumlu etkilere sahip olduğunu buldular (Seligman, 2007; Plagnol ve Easterline, 2008). Eğitimin istekleri fazlalaştırmasına rağmen diğer yaşama biçimleri üzerinde bireyleri düşündürmektedir (Yetim, 2001).

1.1.1.1.4 Gelir durumu

Bireylerin eğitim seviyesinin yükselmesi ile gelir durumlarında artış meydana gelmesi kaçınılmazdır. Gelir durumu yaşam tatminini etkileyen önemli nedenlerden biridir. Gelir durumu bireyin harcanabilir gelirinde artış, iş dışı yaşamdaki hayatın sunduğu olanaklardan daha fazla yararlanma gibi kazanımlar sağlamaktadır. Bireyin artan gelir seviyesi ile birlikte kendi yaşam kalitesi artacağından yaşam tatminini de artacağı söylenilebilir (Tabuk, 2009).

51-61 yas arası 12.600 emekli ile yapılan emeklilik öncesi beklentileri ve emeklilik sonrası tatmini yıllık gelir durumuna göre belirlemeyi amaçlayan araştırma sonucunda, belli bir gelir düzeyinin üzerindeki emeklilerin tatmin düzeyi tüm durumlarda oldukça yüksek bulunmuştur. Özellikle emekliler sağlıkları daha iyi olduğunda ve daha fazla finansal kaynaklara sahip olduklarında ve yaşam boyu gelir teminatı elde ettiklerinde emeklilik yaşamlarından daha fazla tatmin olduklarını belirtmişlerdir (Tabuk, 2009).

2.2.3.1.5 Çalışma ve iş hayatı

Bu grupta otonomi, çalışma ortamının kişi üzerindeki etkisi, yüklenilen iş, işin rutinleşme derecesi, ücret, rol belirsizliği, iş güvenliği ve ödüllendirme imkanları bulunmaktadır. Yaşam tatmini, bireyin ve ailesinin hayatını devam ettirmede önemli olan işi ile yakından alakalıdır. Pek çok bireyin gündelik hayatının önemli bir kısmı işyerinde geçmektedir. Hatta bazı meslek gruplarında bireyler iş arkadaşlarını veya yöneticilerini aile bireylerinden daha uzun süre görmektedir (Özdevecioğlu, 2003).

Campbell ve diğ, (1976), gelir farklılıklarının etkisi kontrol altına alınsa dahi işsiz grubun en mutsuz grup olduğunu, işsizlik oranını duygu durumunu etkileyen önemli bir faktör olduğunu saptamışlardır. Yetim" in çalışmasında meslek grupları arasında önemli bir farkın olmadığı ifade edilmiştir (Yetim, 2001). Softa ve arkadaşlarının yaşlılarda yaşam tatmini üzerine yaptıkları çalışmada; memur emeklisi yaşlıların yaşam tatmini puanları en yüksek, ev hanımlarının puan ortalaması ise en düşük bulunmuştur (Softa ve diğ, 2015).

Bireylerin yaşamında önemli bir yere sahip olan iş ve işyeri yaşamı, yaşam tatmininde de önemli bir yere sahiptir. İş yaşamının bu kadar önemli olması nedeniyle yaşam tatmini üzerinde çok önemli etkilere sahiptir. İş tatmini, yaşam tatmini üzerinde en önemli faktörlerden biri, hatta en önemlisidir. İş tatmininin yaşam tatmini üzerindeki etkisi, yaşam tatmininin iş tatmini üzerindeki etkisinden daha fazladır. Sonuç olarak çalışma hayatı, iş yaşamı, işyeri gibi özelliklerin bireyin genel yaşam tatminine etkisi inkar edilemezdir (Iverson, 2000).

2.2.3.1.6 Toplumsal faktörler

Kulüp, dernek gibi toplumsal faaliyetlere katılım, ailenin yaşam tarzı, aileden uzak kalma, iş dışı sorumluluklar, akrabalık ilişkileri, toplumsal ve ailesel sorumluluklar engelli insanların yaşam tatminlerine etki etmektedir. Ailesine, akrabalarına ve genel olarak çevresine karşı sorumlulukları az olan engelli bireylerin yaşam tatminleri ile çok olan engelli bireylerin yaşam tatminleri arasında fark olması oldukça doğaldır (Özdevecioğlu, 2003).

Evliliğin yaşam tatmini üzerinde anlamlı bir etkisi olmadığını gösteren çalışmalar mevcuttur (Yetim, 2001; Seligman, 2007). Bireylerin evlilik yaşantılarından aldığı tatmin ile kişilerin benliğine ilişkin olumlu değerlendirmelerinin olması yaşam tatmininin artması ile ilişkilendirilebilir (Yıldız ve Baytemir, 2016). Yapılan çalışmalarda evlilik tatmini ile benlik saygısı, evlilik tatmini ile yaşam tatmini, benlik saygısı ile yaşam tatmini arasında pozitif yönde anlamlı düzeyde ilişkiler tespit edilmiştir (Perrone-McGovern ve diğ, 2012; Arshad ve diğ, 2014; Yıldız ve Baytemir, 2016).

Arkadaşlara sahip olmak, destekleyici akrabaların varlığı, iş arkadaşları ile olan ilişkiler, engelli kişilerin iş tatmini ya da yaşam tatmini üzerinde etkilidir. Bu noktada karşımıza eşler arasındaki ilişki de ortaya çıkmaktadır. Yapılan araştırmalar, evli olan engelli kişilerin hiçbir zaman evlenmeyen, boşanmış, ayrı yaşayan ya da dul kalan engelli kişilere göre yaşamlarından daha çok tatmin olduklarını göstermektedir (Donavan ve Halpern, 2002).

2.2.4 Yaşam Tatmini İle İlgili Yapılan Çalışmalar

Civitci ve Civitci'nin (2015) 326 üniversite öğrencisi üzerinde yaptığı sosyal karşılaştırmanın psikolojik dayanıklılık ve yaşam tatmini ilişkisinde aracı rolü ve psikolojik dayanıklılık, yaşam tatmini üzerindeki etkisinin araştırıldığı çalışmada psikolojik dayanıklılığın yaşam tatmininin anlamlı bir yordayıcısı olduğu sonucuna varılmıştır.

Kaya, Tansey, Melekoğlu ve Çakıroğlu (2015) 93'ü erkek, 142'si kız 235 üniversite öğrencisi üzerinde yaptıkları araştırmada, algılanan stres ve yaşam tatmini arasındaki ilişkiye bakılmış, yaşam tatmini ve algılanan stres düzeyleri arasında anlamlı ve negatif yönlü bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Algılanan stres düzeyi yüksek öğrencilerin daha düşük yaşam tatmin düzeyine sahip olduğu görülmüştür. Kız

öğrencilerin yaşam tatmin puanları erkek öğrencilerin yaşam tatmin puanlarına göre anlamlı ölçüde daha yüksek bulunmuştur. Ancak stres düzeyleri açısından cinsiyetler arasında anlamlı bir farklılık bulunamamıştır.

Holinka (2015) 132 üniversite öğrencisi üzerinde yaptığı, stres, yaşam tatmini ve duygusal zekanın araştırıldığı çalışmada, stres düzeyi düşük öğrencilerin daha yüksek yaşam tatmin düzeyine sahip oldukları görülmüştür. Başka bir ifadeyle stres ve yaşam tatmini arasında anlamlı negatif bir ilişki olduğu ortaya konulmuştur.

Ghazwin, M.Y. Kavian, M. Ahmadloo, M., Jarchi, A., Javadi, S.G., Latifi, S. Tavakoli, S.A.H. and Ghajarzadeh, M. (2016) İranda 65'i kadın, 29'u erkek, 94 hemşire üzerinde yaş, cinsiyet, medeni durum, anksiyete, depresyon ve stres değişkenlerinin yaşam tatmini üzerindeki etkilerini incelemek için yaptıkları araştırmada, cinsiyet ve medeni durumla yaşam tatmini arasında anlamlı bir ilişki bulunamazken; iş ortamı, anksiyete, depresyon, stres, düşük finansal statü değişkenlerinin yaşam tatmininin majör belirleyicileri olduğu ortaya konulmuştur.

Vurgun N, Dorak F, Çetinkalp Z. (2007), devlet ve özel okullarda görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin yaşam tatminleri ile tükenmişlik düzeylerini belirlemek amacıyla yaptıkları çalışmaya 67 beden eğitimi öğretmeni katılmıştır. Çalışmada elde edilen bulgular incelendiğinde, devlet okulunda çalışan beden eğitimi öğretmenlerinin, özel okulda çalışanlara göre duygusal tükenmişlik puan ortalamalarının yüksek olduğu görülmektedir. Devlet ve özel okullarda görev yapan beden eğitimi öğretmenlerinin tükenmişlik düzeyleri, yaşam tatminleri, cinsiyet değişkeni göz önünde bulundurularak incelendiğinde, istatistiksel olarak anlamlı farklılığın bulunmadığı görülmüştür. Çalıştıkları okulda spor salonuna sahip olan beden eğitimi öğretmenlerinin, duygusal tükenme düzeylerinin spor salonuna sahip olmayan beden eğitimi öğretmenlerine göre düşük ortalamaya sahip olduğu, yaşam tatmini düzeylerinde ise daha yüksek ortalamaya sahip olduğu belirlenmiştir. Tükenmişlik düzeyleri ile yaşam tatmini arasındaki ilişki incelendiğinde; özel ve devlet okullarında çalışan öğretmenlerin yaşam tatmini düzeylerinin duygusal tükenme boyutu ile negatif ve istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki olduğu sonucuna varılmıştır.

Kale (2007), Türkiye genelinde 247 beden eğitimi öğretmenin katıldığı çalışmada, beden eğitimi öğretmenlerinin iş doyumu ve tükenmişlik düzeyleri çeşitli

değişkenler açısından incelenmiştir. Araştırma sonucunda beden eğitimi öğretmenliğini istemeyerek seçenlerin tükenmişlik düzeylerinin yüksek, iş doyumu düzeylerinin ise düşük olduğu, görev yapılan toplam okul sayısı arttıkça beden eğitimi öğretmenlerinin duygusal tükenme düzeylerinin arttığı iş doyumu düzeylerinin azaldığı sonucuna ulaşılmıştır.

3. GEREÇ VE YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma tarama modelinde nicel bir çalışmadır. Tarama araştırmaları, bir konuya ya da olaya ilişkin katılımcıların görüşlerinin ya da ilgi, beceri, yetenek, tutum vb. özelliklerinin belirlendiği genellikle diğer araştırmalara göre görece daha büyük örneklemeler üzerinde yapılan araştırmalara denir (Fraenkel ve Wallen, 2006).

3.2. Evren ve Örneklem

Bu çalışmanın evrenini Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Kazımkarabekir Meslek Yüksekokulu'nda öğrenim gören aktif 1167 öğrenci oluşturmaktadır. Çalışmada örneklem seçim yöntemi olarak olasılığa dayalı olmayan (yargısal) örneklem seçim tekniklerinden amaçsal örneklem seçim tekniği kullanılmıştır. Bazı durumlarda örneklem, evrenin özellikleri hakkındaki bilgiye dayanılarak ve araştırmanın amacına göre seçilir. Bu tip örneklemeye amaçsal örnekleme adı verilir. Amaçsal örneklemede araştırmacı, evreni temsil ettiğini, evrenin tipik bir örneği olduğunu düşündüğü bir alt grubu örneklem olarak seçer (Lin, 1976; Sencer ve Sencer, 1978). Bu bağlamda, çalışmanın örnekleme; Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Kâzımkarabekir Meslek Yüksek Okulu'nda öğrenim gören 165 kadın, 141 erkek öğrenciden oluşmak üzere toplam 306 öğrenciden oluşmaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Araştırmaya katılan öğrencilerin demografik özelliklerini belirleyebilmek amacıyla 11 sorudan oluşan bir kişisel bilgi formu kullanılmıştır. Bu bilgi formu öğrencilerin; cinsiyet, yaş, gelir seviyesi, bölüm, sınıf, ikamet ettiği yer, barınma şekli, ilgi alanları gibi demografik özellikleri ile ilgili bilgilere ulaşmaya çalışılacaktır.

3.3.2. Yaşam Doyumu Ölçeği

Diener, Griffin, Larsen ve Emmons (1985) tarafından yaşam doyumunu tespit etmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek 5 maddeden oluşmaktadır. Her beş maddenin 7 farklı cevap seçeneği bulunmaktadır. Her madde 1 ile 7 arasında puanlanmakta ve ölçeğin tamamından 5 ile 35 arasında puan elde edilmektedir. Yüksek olan yaşam doyumunun belirtisi ölçekten yüksek puan almak iken düşük yaşam doyumunun belirtisi ölçekten

düşük puan almak olarak kabul edilmektedir. Ölçek Türkçe'ye Köker (1991) tarafından uyarlanmış ve test-tekrar test yöntemi ile güvenirlik katsayısı 0.85 olarak bulunmuştur.

3.3.3. Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeği

Türkiye'de çeşitli araştırmalarda da kullanılan (Müderrişoğlu ve diğ. 2005, Tütüncü ve diğ. 2011), "Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeği" uygulanmıştır. Ölçeğin Türkçeye son uyarlaması Tütüncü ve diğ. (2011) tarafından gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin orijinal çalışmaları ise, Oh ve Caldwell (1999), Crawford ve diğ. (1991) ve Jackson ve Rucks (1995) tarafından yapılmıştır. Müderrişoğlu ve diğ. (2005) çalışmalarını Jackson ve diğ. (1995) ölçeğin "Denge ve Uzlaşma" kuramını temel alarak gerçekleştirmişlerdir. Araştırmada kullanılan ölçek ise bu 3 çalışmadan yola çıkılarak Tütüncü ve diğ. (2011) tarafından tekrar ele alınarak 28 maddeye indirgenmiş, geçerlik-güvenirlik ve faktör analizleri yapılarak uygulamaya hazır hale getirilmiştir. Gerçekleştirilen yapısal analiz sonucunda ölçeğin 7 alt boyutu tespit edilmiştir.

Gerçekleştirilen yapısal analiz sonucunda ölçeğin 7 alt boyutu tespit edilmiştir. Faktör yüklerine göre; 3,1,2,,4 numaralı ifadeler "Fizyolojik Özellikler", 29,28,31,27,30 numaralı ifadeler "Alanların Durumu", 16,17,13,14 numaralı ifadeler "Negatif İçsel Deneyimler", 25,26,24 numaralı ifadeler 34 "Ekonomik Durum", 18, 20, 21, 22 numaralı ifadeler "Yan Nedenler", 11, 9,10, 8,7 numaralı ifadeler "Organizasyonel Unsurlar" ve 15, 12, ve 19 numaralı ifadeler ise "Ruhsal Etmenler" olmak üzere bu 7 alt boyutu oluşturmaktadır. Araştırmada uygulanan anket birinci bölüm rekreasyon faaliyetlerine katılımı etkileyen unsurlardan, ikinci bölüm ise demografik sorulardan olmak üzere iki bölümden oluşmuştur. Anketin ilk bölümü beşli likert tutum ölçeği ile yapılandırılmış 28 ifadeden meydana gelmiştir. Ölçek hazırlanırken orijinal ölçekten farklı olarak soruların yerleri değiştirilmiş ve araştırmada kullanılan ölçekte ifadeler faktör yüklerine göre şu şekilde sıralanmıştır:

- Fizyolojik Özellikler: 1, 28, 11, 4
- Alanların Durumu: 5, 25, 7, 14, 9
- Negatif İçsel Deneyimler: 10, 3, 12, 20
- Ekonomik Durum: 8, 23, 16

- Yan Nedenler: 17, 18, 19, 13
- Organizasyonel Unsurlar: 6, 22, 15, 24, 21
- Ruhsal Nedenler: 26, 27, 2

3.4. Verilerin Toplanması

Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Kâzımkarabekir Meslek Yüksek Okulu'nda öğrenim gören öğrencilerin Rekrasyonel Faaliyetlere Katılım Düzeyleri ve Yaşam Doyumu Düzeylerinin incelenmesi yönelik yapılan bir çalışmadır. Uygulanan anketler toplam 350 adet çoğaltılmış, Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Kâzımkarabekir Meslek Yüksek Okulundan oluşan örneklem grubuna uygulanmıştır. Anketler gönüllülük esasına göre doldurulduğundan öğrencilerin bazıları sadece anketleri okumakla yetinmiş olup uygulamaya katılmamıştır. Uygulanan bazı anketlerden geri dönüt alınamamıştır. Geri alınamayan, eksik doldurulan anketlerden dolayı sadece 306 örneklemden veri analizi yapmak mümkün olmuştur.

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 25.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma kapsamında toplanan verilerde eksik veri (kayıp veri) mevcut olduğunda kayıp verilerin sistematik dağılım gösterip göstermediği “Kayıp Veri Analizi” incelenmiştir. Kayıp verilerin olmadığı görülmüştür. Likert tipi ölçek kullanılan anketlerde, veriler doğru veri toplama yöntemiyle elde edildiyse ve örneklem araştırılan konuyu temsil edebilecek yeterli büyüklükte ise, genelde normal dağılmaktadır. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Kolmogrow Smirnow ve Shapiro Wilk normallik testleri ile sınanabilir. Normal dağılıma uygunluk Q-Q Plot çizimi ile de incelenebilir (Chan, 2003). Ayrıca, kullanılan verilerin normal dağılım gösterip göstermemesi çarpıklık ve basıklık değerlerinin ± 3 arasında olmasına bağlıdır (Shao, 2002). Yapılan işlemlerden sonra normallik testleri ve basıklık çarpıklık değerleri incelenmiş verilerin gruplar bazında normal dağılıma sahip olduğu gözlemlenmiştir. Verilerin analizinde sayı, yüzde, ortalama ve standart sapma gibi tanımlayıcı istatistiklerden yararlanılmıştır. İki grup ortalamasını karşılaştırabilmek için bağımsız örneklem t testi, ikiden fazla grupların ortalamasını karşılaştırmak için tek yönlü ANOVA (F) testi yapılmıştır. İkiden fazla gruplarda ortalamaları karşılaştırılırken farklılık gösteren gruplarda Bonferroni çoklu karşılaştırma testi ile irdelenmiştir. Varyans

homojenliğine dikkat edilmiştir. Ölçekler arasındaki doğrusal ilişki korelasyon analizi ile incelenmiştir.

3.6. Hipotezler

H1: Üniversite Öğrencilerinin cinsiyetlerine göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım düzeyleri arasında bir farklılık yoktur.

H2: Üniversite Öğrencilerinin cinsiyetlerine göre Yaşam tatmin düzeyleri arasında bir farklılık yoktur.

H3: Üniversite Öğrencilerinin Yaş değişkenine göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım düzeyleri arasında bir farklılık yoktur.

H4: Üniversite Öğrencilerinin Yaş değişkenine göre Yaşam tatmin düzeyleri arasında bir farklılık yoktur.

H5: Üniversite Öğrencilerinin Gelir durumu değişkenine göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım düzeyleri arasında bir farklılık vardır.

H6: Üniversite Öğrencilerinin Gelir durumu değişkenine göre Yaşam tatmin düzeyleri arasında bir farklılık yoktur.

H7: Üniversite Öğrencilerinin Bölüm değişkenine göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım düzeyleri arasında bir farklılık yoktur.

H8: Üniversite Öğrencilerinin Bölüm değişkenine göre Yaşam tatmin düzeyleri arasında bir farklılık yoktur.

H9: Üniversite Öğrencilerinin Sınıf değişkenine göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım düzeyleri arasında bir farklılık yoktur.

H10: Üniversite Öğrencilerinin Sınıf değişkenine göre Yaşam tatmin düzeyleri arasında bir farklılık yoktur.

H11: Üniversite Öğrencilerinin İkamet yeri değişkenine göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım düzeyleri arasında bir farklılık yoktur.

H12: Üniversite Öğrencilerinin İkamet yeri değişkenine göre Yaşam tatmin düzeyleri arasında bir farklılık yoktur.

H13: Üniversite Öğrencilerinin Barınma şekli değişkenine göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım düzeyleri arasında bir farklılık yoktur.

H14: Üniversite Öğrencilerinin Barınma şekli değişkenine göre Yaşam tatmin düzeyleri arasında bir farklılık yoktur.

H15: Üniversite Öğrencilerinin İlgi alanı değişkenine göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım düzeyleri arasında bir farklılık yoktur.

H16: Üniversite Öğrencilerinin İlgi alanı değişkenine göre Yaşam tatmin düzeyleri arasında bir farklılık yoktur.

H17: Üniversite Öğrencilerinin Boş zaman süresi değişkenine göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım düzeyleri arasında bir farklılık vardır.

H18: Üniversite Öğrencilerinin Boş zaman süresi değişkenine göre Yaşam tatmin düzeyleri arasında bir farklılık yoktur.

H19: Üniversite Öğrencilerinin Boş zaman etkinlikleri değişkenine göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım düzeyleri arasında bir farklılık vardır.

H20: Üniversite Öğrencilerinin Boş zaman etkinlikleri değişkenine göre Yaşam tatmin düzeyleri arasında bir farklılık yoktur.

H21: Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve alt boyutlarından elde edilen puanların Yaşam Tatmin Ölçeğinden elde edilen puanlar ile istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki yoktur.

4. BULGULAR VE YORUM

Tablo 5. Araştırmaya Katılan Bireylerin Sosyo-Demografik Özelliklerine İlişkin Bilgiler

Özellikler		n	%
Cinsiyet	Kadın	165	53,9
	Erkek	141	46,1
Yaş	17-20 yaş	73	23,9
	21-23 yaş	192	62,7
	24-26 yaş	41	13,4
Gelir	<=500 TL	90	29,4
	501-1000 TL	114	37,3
	1001-1500 TL	67	21,9
	1501-2000 TL	35	11,4
Bölüm	Büro Hizmetler ve Teknikler Bölümü	64	20,9
	Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü	91	29,7
	Sosyal Hizmetler ve Danışmanlık Bölümü	67	21,9
	Yönetim ve Organizasyon Bölümü	57	18,6
	Çevre Koruma Teknolojileri Bölümü	27	8,8
Sınıf	1. Sınıf	111	36,3
	2. Sınıf	195	63,7
İkamet	Köy/İlçe	160	52,3
	İl/ Büyükşehir	146	47,10
Barınma	Ev	118	38,6
	Yurt	112	36,6
	Aile	76	24,8
İlgi	Kitap, dergi ve sinema	53	17,3
	Müzik	77	25,2
	İnternet	101	33,0
	Spor	75	24,5
Boş Zaman	1-3 saat	44	14,4
	4-7 saat	113	36,9
	8-11 saat	34	11,1
	12-15 saat	68	22,2
	16+	47	15,4
Boş zaman yeterli mi	Yetersiz	69	22,5
	Kısmen yeterli	196	64,1
	Yeterli	41	13,4

Boş Zamanı Değerlendirme	Fiziksel etkinliklere katılarak	63	20,6
	Sosyal etkinliklere katılarak	97	31,7
	Kültürel etkinliklere katılarak	25	8,2
	Sanatsal etkinliklere katılarak	38	12,4
	Turistik etkinliklere katılarak	10	1,3
	Dinlenerek	73	23,9
Toplam		306	100,0

Araştırmaya katılan bireylerin %53,9'u kadın, %46,1'i erkektir. Kişilerin %23,9'u 17-20 yaş aralığında, %62,7'si 21-23 yaş aralığında, %13,4'ü 24-26 yaş aralığındadır. Kişilerin gelir durumu incelendiğinde %37,3'ünün 501-1000 TL arasında geliri, %29,4'ünün 500 TL'den az geliri, %21,9'unun 1501-2000 TL arasında bir gelirinin olduğu görülmüştür. Kişilerin bölümlerinin dağılımı incelendiğinde %20,9'unun büro hizmetler ve teknikler bölümü, %29,7'si tıbbi hizmetler ve teknikler bölümü, %21,9'u sosyal hizmetler ve danışmanlık bölümü, %18,6'sı yönetim ve organizasyon bölümü, %8,8'i is çevre koruma teknolojileri bölümündedir. Katılımcıların %36,3'ü birinci sınıf, %63,7'si ikinci sınıftadır. Bireylerin ikamet ettiği yer incelendiğinde %52,3'ü köy/ilçede ikamet ederken, %47,10'u il/büyükşehirde ikamet etmektedir. Bireylerin %38,6'sı evde, %36,6'sı yurttadır(devlet yurdu özel yurt), %24,8'i ailede kalmaktadır. Katılımcıların ilgi alanları incelendiğinde, %33'ü internet, %25,2'i müzik, %24,5'i spor, %17,3'ü kitap, dergi ve sinema alanlarına ilgi duyduklarını ifade etmiştir. Bireylerin boş zamanlarının olması durumunda kaç saat boş zaman olduğu incelendiğinde %36,4'ünün 4-7 saat; %22,2'si 12-15 saat aralığında boş zamana sahip olduğu görülmektedir. Kişilerin %64,1'i boş zamanının kısmen yeterli olduğu görülmektedir. Boş zaman değerlendirme aktivitelerine göre, %31,7'si sosyal etkinliklere katılmış olarak, %20,6'sı fiziksel etkinliklere katılarak, %12,4'ü sanatsal etkinliklere katılarak, %23,9'u dinlenerek, %8,2'si kültürel etkinliklere katılarak, %1,3'ü turistik etkinliklere katılarak değerlendirmektedir.

Tablo 6. Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinin ve Alt Boyutlarının Güvenilirlikleri

Ölçek ve Boyutlar	Madde sayısı	Cronbach's Alpha
Fizyolojik Özellikler	4	0,691
Alanların Durumu	5	0,639
Negatif İçsel Deneyimler	4	0,599
Ekonomik Durum	3	0,674
Yan Nedenler	4	0,634
Organizasyonel Unsurlar	5	0,682
Ruhsal Nedenler	3	0,737
Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım	28	0,885

Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinin ve alt boyutlarının güvenilirlikleri incelendiğinde 0,50'nin altında bir alpha değeri olmadığı tespit edilmiştir. Ölçek genel güvenilirliği ise 0,885 olarak oldukça güvenilir olarak tespit edilmiştir.

Tablo 7. Yaşam Tatmin Ölçeğinin Güvenilirliği

Ölçek	Madde sayısı	Cronbach's Alpha
Yaşam Tatmin Ölçeği	5	0,894

Yaşam Doyum Ölçeğinin güvenilir bir yapıda olduğu tespit edilmiştir (alpha=0,894).

Tablo 8. Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinin ve Alt Boyutlarının Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Ölçekler ve alt boyutlar	Ortalama	SS	Min.	Mak.
Fizyolojik Özellikler	11,05	3,35	4	20
Alanların Durumu	11,04	3,58	5	20
Negatif İçsel Deneyimler	10,82	3,23	4	20
Ekonomik Durum	6,23	2,44	3	13
Yan Nedenler	8,58	2,85	4	16
Organizasyonel Unsurlar	11,76	3,71	5	21
Ruhsal Nedenler	7,97	2,87	3	15
Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım	67,45	15,56	34	115

Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım ölçeğinin toplam puanları üzerinden ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmıştır. Yani her boyutta ya da ölçekte bulunan madde sayısı ne kadar fazla ise ölçek ya da boyuttan elde edilen ortalama da o kadar yüksek olmaktadır. Tablo 8’de ölçeklere ve alt boyutlarına ait istatistikler yer almaktadır.

Tablo 9. Yaşam Tatmin Ölçeği, Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

Ölçekler ve alt boyutlar	Ortalama	SS	Min.	Mak.
Yaşam Tatmin Ölçeği	20,23	6,22	5	33

Yaşam Tatmini Ölçeğinin toplam puanları üzerinden ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmıştır.

Tablo 10. Cinsiyet Değişkenine Göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve Boyutlarından Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması

Ölçek ve Boyutlar	Gruplar	N	Ort	SS	t	p
Fizyolojik Özellikler	Kadın	165	11,26	3,42	1,194	0,233
	Erkek	141	10,80	3,28		
Alanların Durumu	Kadın	165	10,57	3,36	-2,505	0,013*
	Erkek	141	11,59	3,75		
Negatif İçsel Deneyimler	Kadın	165	10,88	3,30	0,378	0,706
	Erkek	141	10,74	3,15		
Ekonomik Durum	Kadın	165	6,01	2,41	-1,757	0,080
	Erkek	141	6,50	2,46		
Yan Nedenler	Kadın	165	8,52	2,98	-0,398	0,691
	Erkek	141	8,65	2,70		
Organizasyonel Unsurlar	Kadın	165	11,47	3,76	-1,506	0,133
	Erkek	141	12,11	3,64		
Ruhsal Nedenler	Kadın	165	8,08	2,98	0,731	0,465
	Erkek	141	7,84	2,74		
REK	Kadın	165	66,79	15,63	-0,806	0,421
	Erkek	141	68,23	15,51		

* $p < 0,05$

Araştırmaya katılan katılımcıların cinsiyetlerine göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve boyutlarından elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair bağımsız örneklem t testi yapılmıştır. Sonuçlara göre alanların durumu alt boyutu hariç ölçek genelinden ve diğer tüm alt boyutlardan elde edilen puanların ortalamasının kadınlar ve erkekler arasında istatistiksel olarak bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > 0,05$). Alanların durumu alt boyutunda erkeklerin puanlarının kadınların puanlarından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 11. Cinsiyet Değişkenine Göre Yaşam Tatmini Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması

Ölçek	Gruplar	N	Ort	SS	t	p
Yaşam Tatmini Ölçeği	Kadın	165	20,60	6,26	1,147	0,252
	Erkek	141	19,79	6,19		

Araştırmaya katılan katılımcıların cinsiyetlerine göre Yaşam Tatmini Ölçeğinden elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair bağımsız örneklem t testi yapılmıştır. Sonuçlara göre ölçek genelinden elde edilen puanların ortalamasının kadınlar ve erkekler arasında istatistiksel olarak bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Tablo 12. Yaş Değişkenine Göre Rekreyasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve Boyutlarından Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması

Ölçek ve Boyutlar	Gruplar	N	Ort	SS	F	p
Fizyolojik Özellikler	17-20 yaş (1)	73	11,55	3,43	1,463	0,233
	21-23 yaş (2)	192	10,80	3,28		
	24-26 yaş (3)	41	11,32	3,54		
Alanların Durumu	17-20 yaş (1)	73	10,64	3,27	0,973	0,379
	21-23 yaş (2)	192	11,07	3,66		
	24-26 yaş (3)	41	11,61	3,69		
Negatif İçsel Deneyimler	17-20 yaş (1)	73	11,15	3,48	0,661	0,517
	21-23 yaş (2)	192	10,66	3,19		
	24-26 yaş (3)	41	10,98	2,98		
Ekonomik Durum	17-20 yaş (1)	73	5,90	2,31	1,181	0,308
	21-23 yaş (2)	192	6,28	2,42		
	24-26 yaş (3)	41	6,61	2,73		
Yan Nedenler	17-20 yaş (1)	73	8,60	2,93	1,124	0,326
	21-23 yaş (2)	192	8,44	2,86		
	24-26 yaş (3)	41	9,17	2,64		
Organizasyonel Unsurlar	17-20 yaş (1)	73	11,27	3,60	1,375	0,254
	21-23 yaş (2)	192	11,80	3,78		
	24-26 yaş (3)	41	12,46	3,56		
Ruhsal Nedenler	17-20 yaş (1)	73	8,36	3,20	0,865	0,422
	21-23 yaş (2)	192	7,84	2,81		
	24-26 yaş (3)	41	7,93	2,54		
REK	17-20 yaş (1)	73	67,48	15,21	0,710	0,493
	21-23 yaş (2)	192	66,88	15,83		
	24-26 yaş (3)	41	70,07	15,01		

* $p<0,05$

Araştırmaya katılan katılımcıların yaş gruplarına göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve boyutlarından elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlara göre ölçek genelinden ve tüm alt boyutlardan elde edilen puanların ortalamasının yaş grupları arasında istatistiksel olarak bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Tablo 13. Yaş Değişkenine Göre Yaşam Tatmini Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması

Ölçek	Gruplar	N	Ort	SS	F	p
Yaşam Tatmini Ölçeği	17-20 yaş (1)	73	20,26	6,55	0,032	0,968
	21-23 yaş (2)	192	20,17	6,15		
	24-26 yaş (3)	41	20,43	6,12		

Araştırmaya katılan katılımcıların yaş gruplarına göre Yaşam Tatmini Ölçeğinden elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlara göre ölçek genelinden elde edilen puanların ortalamasının yaş grupları arasında istatistiksel olarak bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Tablo 14. Gelir Değişkenine Göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve Boyutlarından Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması

Ölçek ve Boyutlar	Gruplar	N	Ort	SS	F	p	Bonferroni
Fizyolojik Özellikler	<=500 TL (1)	90	10,64	3,47	1,058	0,367	-----
	501 - 1000 TL (2)	114	11,28	3,39			
	1000-1500 TL (3)	67	10,88	3,23			
	1501-2000 TL (4)	35	11,66	3,18			
Alanların Durumu	<=500 TL (1)	90	10,38	3,11	3,195	0,024*	4>1
	501 - 1000 TL (2)	114	10,85	3,52			
	1000-1500 TL (3)	67	11,58	3,83			
	1501-2000 TL (4)	35	12,31	4,03			
Negatif İçsel Deneyimler	<=500 TL (1)	90	9,99	3,09	4,672	0,003*	4>2 4>1
	501 - 1000 TL (2)	114	11,23	3,49			
	1000-1500 TL (3)	67	10,58	2,84			
	1501-2000 TL (4)	35	12,09	2,84			
Ekonomik Durum	<=500 TL (1)	90	6,16	2,17	0,127	0,944	-----
	501 - 1000 TL (2)	114	6,18	2,37			
	1000-1500 TL (3)	67	6,34	2,50			
	1501-2000 TL (4)	35	6,37	3,23			
Yan Nedenler	<=500 TL (1)	90	8,50	2,47	0,787	0,502	-----
	501 - 1000 TL (2)	114	8,85	3,17			
	1000-1500 TL (3)	67	8,48	2,94			
	1501-2000 TL (4)	35	8,06	2,48			
Organizasyonel Unsurlar	<=500 TL (1)	90	11,13	3,28	3,560	0,015*	4>1
	501 - 1000 TL (2)	114	11,70	3,82			
	1000-1500 TL (3)	67	11,79	3,60			
	1501-2000 TL (4)	35	13,51	4,16			
Ruhsal Nedenler	<=500 TL (1)	90	7,72	2,71	2,719	0,045*	4>3
	501 - 1000 TL (2)	114	8,13	3,16			
	1000-1500 TL (3)	67	7,48	2,44			
	1501-2000 TL (4)	35	9,06	2,86			
REK	<=500 TL (1)	90	64,52	13,75	2,726	0,044*	4>1
	501 - 1000 TL (2)	114	68,23	16,18			
	1000-1500 TL (3)	67	67,13	16,45			
	1501-2000 TL (4)	35	73,06	15,04			

* $p<0,05$

Araştırmaya katılan katılımcıların gelir gruplarına göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve boyutlarından elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlara göre ölçek genelinden ve ruhsal nedenler, organizasyonel unsurlar, negatif içsel deneyimler, alanların durumu alt boyutlardan elde edilen puanların ortalamasının gelir grupları arasında istatistiksel olarak bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0,05$). Farklılık gösteren ölçek genelinde ve organizasyonel unsurlar, alanların durumu ve negatif içsel deneyimler boyutlarda 1501-2000 TL arasında gelire sahip kişilerin ortalama

puanları 500 TL ve altında gelire sahip kişilerden daha yüksek olduğu görülmüştür. Ruhsal nedenler alt boyutunda ise 1501 -2000 TL geliri olan bireylerin ortalama puanları 1000-1500 TL geliri olan kişilerden daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 15. Gelir Değişkenine Göre Yaşam Tatmin Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması

Ölçek	Gruplar	N	Ort	SS	F	p
Yaşam Tatmini Ölçeği	<=500 TL (1)	90	19,14	5,71	1,476	0,226
	501 - 1000 TL (2)	114	20,70	6,25		
	1000-1500 TL (3)	67	20,95	6,51		
	1501-2000 TL (4)	35	20,02	6,70		

Araştırmaya katılan katılımcıların gelir gruplarına göre Yaşam Tatmini Ölçeğinden elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlara göre ölçek genelinden elde edilen puanların gruplara göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$)

Tablo 16. Bölüm Değişkenine Göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve Boyutlarından Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması

Ölçek ve Boyutlar	Gruplar	N	Ort	SS	F	p	Bonferroni
Fizyolojik Özellikler	Büro Hizmetler ve Teknikler Bölümü (1)	64	11,64	3,36	1,443	0,220	----
	Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü (2)	91	10,52	3,15			
	Sosyal Hizmetler ve Danışmanlık Bölümü (3)	67	10,76	3,33			
	Yönetim ve Organizasyon Bölümü (4)	57	11,44	3,57			
	Çevre Koruma	27	11,33	3,51			
	Teknolojileri Bölümü (5)						
Alanların Durumu	Büro Hizmetler ve Teknikler Bölümü (1)	64	11,00	3,75	0,811	0,519	----
	Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü (2)	91	10,97	3,53			
	Sosyal Hizmetler ve Danışmanlık Bölümü (3)	67	10,91	3,55			
	Yönetim ve Organizasyon Bölümü (4)	57	11,70	3,41			
	Çevre Koruma	27	10,30	3,78			
	Teknolojileri Bölümü (5)						
Negatif İçsel	Büro Hizmetler ve Teknikler Bölümü (1)	64	11,05	3,21	0,661	0,620	---

Deneyimler	Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü (2)	91	10,62	3,23			
	Sosyal Hizmetler ve Danışmanlık Bölümü (3)	67	10,52	3,36			
	Yönetim ve Organizasyon Bölümü (4)	57	11,32	2,90			
	Çevre Koruma Teknolojileri Bölümü (5)	27	10,67	3,64			
Ekonomik Durum	Büro Hizmetler ve Teknikler Bölümü (1)	64	6,13	2,41			
	Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü (2)	91	6,35	2,18			
	Sosyal Hizmetler ve Danışmanlık Bölümü (3)	67	6,30	2,61	2,024	0,091	-----
	Yönetim ve Organizasyon Bölümü (4)	57	6,63	2,85			
	Çevre Koruma Teknolojileri Bölümü (5)	27	5,07	1,66			
Yan Nedenler	Büro Hizmetler ve Teknikler Bölümü (1)	64	9,09	2,87			
	Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü (2)	91	8,55	2,87			
	Sosyal Hizmetler ve Danışmanlık Bölümü (3)	67	8,63	3,22	0,969	0,425	-----
	Yönetim ve Organizasyon Bölümü (4)	57	8,18	2,34			
	Çevre Koruma Teknolojileri Bölümü (5)	27	8,15	2,73			
Organizasyonel Unsurlar	Büro Hizmetler ve Teknikler Bölümü (1)	64	11,42	3,56			
	Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü (2)	91	11,64	3,38			
	Sosyal Hizmetler ve Danışmanlık Bölümü (3)	67	11,88	4,13	2,513	0,042*	4>5
	Yönetim ve Organizasyon Bölümü (4)	57	12,88	3,90			
	Çevre Koruma Teknolojileri Bölümü (5)	27	10,33	3,19			
Ruhsal Nedenler	Büro Hizmetler ve Teknikler Bölümü (1)	64	8,39	3,07			
	Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü (2)	91	7,56	2,54			
	Sosyal Hizmetler ve Danışmanlık Bölümü (3)	67	7,75	2,96	1,531	0,193	-----
	Yönetim ve Organizasyon Bölümü (4)	57	8,54	2,85			
	Çevre Koruma Teknolojileri Bölümü (5)	27	7,74	3,15			
REK	Büro Hizmetler ve Teknikler Bölümü (1)	64	68,72	15,17			
	Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü (2)	91	66,20	15,19			
	Sosyal Hizmetler ve Danışmanlık Bölümü (3)	67	66,75	17,17	1,324	0,261	-----
	Yönetim ve Organizasyon Bölümü (4)	57	70,68	14,26			

Çevre Koruma 27 63,59 15,81
Teknolojileri Bölümü (5)

* $p < 0,05$

Araştırmaya katılan katılımcıların bölüm gruplarına göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve boyutlarından elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlara göre organizasyonel unsurlar alt boyutu hariç, ölçek genelinden ve diğer alt boyutlardan elde edilen puanların ortalamasının bölüm grupları arasında istatistiksel olarak bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > 0,05$). Ancak organizasyonel alt boyutu için, yönetim ve organizasyon bölümündeki bireylerin skorları, çevre koruma ve teknolojileri bölümündeki bireylerden daha yüksek bulunmuştur.

Tablo 17. Bölüm Değişkenine Göre Yaşam Tatmini Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması

Ölçek	Gruplar	N	Ort	SS	F	p	Bonferroni
Yaşam Tatmini Ölçeği	Büro Hizmetler ve Teknikler Bölümü (1)	64	19,56	5,70	0,761	0,551	-----
	Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü (2)	91	20,36	6,40			
	Sosyal Hizmetler ve Danışmanlık Bölümü (3)	67	20,01	6,24			
	Yönetim ve Organizasyon Bölümü (4)	57	21,35	6,43			
	Çevre Koruma	27	19,51	6,45			
	Teknolojileri Bölümü (5)						

Araştırmaya katılan katılımcıların bölüm gruplarına göre Yaşam Tatmini Ölçeğinden elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlara göre ölçekten elde edilen puanların ortalamasının bölüm grupları arasında istatistiksel olarak bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

Tablo 18. Sınıf Değişkenine Göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve Boyutlarından Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması

Ölçek ve Boyutlar	Gruplar	N	Ort	SS	t	p
Fizyolojik Özellikler	1.Sınıf	111	11,20	3,31	0,586	0,558
	2.Sınıf	195	10,96	3,38		
Alanların Durumu	1.Sınıf	111	10,45	3,24	-2,185	0,030*
	2.Sınıf	195	11,37	3,72		
Negatif İçsel Deneyimler	1.Sınıf	111	10,69	3,49	-0,517	0,606
	2.Sınıf	195	10,89	3,08		
Ekonomik Durum	1.Sınıf	111	5,73	2,22	-2,744	0,006*
	2.Sınıf	195	6,52	2,52		
Yan Nedenler	1.Sınıf	111	8,37	2,88	-9,953	0,341
	2.Sınıf	195	8,69	2,83		
Organizasyonel Unsurlar	1.Sınıf	111	11,23	3,74	-1,915	0,056
	2.Sınıf	195	12,07	3,67		
Ruhsal Nedenler	1.Sınıf	111	7,96	3,00	-0,045	0,964
	2.Sınıf	195	7,98	2,80		
REK	1.Sınıf	111	65,63	15,26	-1,457	0,123
	2.Sınıf	195	68,49	15,68		

* $p < 0,05$

Araştırmaya katılan katılımcıların sınıfına göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve boyutlarından elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair bağımsız örneklem t testi yapılmıştır. Sonuçlara göre alanların durumu ve ekonomik durum alt boyutu hariç ölçek genelinden ve diğer tüm alt boyutlardan elde edilen puanların ortalamasının 1. sınıflar ve 2. sınıflar arasında istatistiksel olarak bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > 0,05$). Alanların durumu ve ekonomik durum alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuş ve 2. sınıfların puanlarının 1. sınıfların puanlarından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 19. Sınıf Değişkenine Göre Yaşam Tatmini Ölçeğinden Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması

Ölçek	Gruplar	N	Ort	SS	t	p
Yaşam Tatmini Ölçeği	1.Sınıf	111	20,34	6,12	0,240	0,810
	2.Sınıf	195	20,16	6,30		

Araştırmaya katılan katılımcıların sınıfına göre Yaşam Tatmini Ölçeğinden elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair bağımsız

örneklem t testi yapılmıştır. Sonuçlara göre 1. Sınıfların ve 2. Sınıfların ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0,05$)

Tablo 20. İkamet Yeri Değişkenine Göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve Boyutlarından Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması

Ölçek ve Boyutlar	Gruplar	N	Ort	SS	t	p
Fizyolojik Özellikler	Köy/İlçe	160	10,67	3,25	-2,087	0,038*
	İl/Büyükşehir	146	11,47	3,43		
Alanların Durumu	Köy/İlçe	160	10,55	3,45	-2,526	0,012*
	İl/Büyükşehir	146	11,58	3,65		
Negatif İçsel Deneyimler	Köy/İlçe	160	10,26	3,18	-3,149	0,001*
	İl/Büyükşehir	146	11,44	3,18		
Ekonomik Durum	Köy/İlçe	160	6,01	2,20	-1,651	0,100
	İl/Büyükşehir	146	6,47	2,67		
Yan Nedenler	Köy/İlçe	160	8,38	2,76	-1,247	0,213
	İl/Büyükşehir	146	8,79	2,94		
Organizasyonel Unsurlar	Köy/İlçe	160	11,11	3,33	-3,258	0,001*
	İl/Büyükşehir	146	12,48	3,97		
Ruhsal Nedenler	Köy/İlçe	160	7,64	2,76	-2,158	0,032*
	İl/Büyükşehir	146	8,34	2,96		
REK	Köy/İlçe	160	64,61	14,68	-3,397	0,001*
	İl/Büyükşehir	146	70,56	15,96		

* $p<0,05$

Araştırmaya katılan katılımcıların ikamet ettiği yerleşim yerine göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve boyutlarından elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair bağımsız örneklem t testi yapılmıştır. Sonuçlara göre yan nedenler ve ekonomik durum alt boyutlarından elde edilen puanların ortalamasının ikamet ettiği yerleşim yerleri arasında istatistiksel olarak bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$). Ancak ölçeğin genelinden ve ruhsal nedenler, organizasyonel unsurlar, yan nedenler, negatif içsel nedenler, alanların durumu ve fizyolojik özellikler alt boyutlarından elde edilen ortalamaların gruplar arasında istatistiksel olarak farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0,05$). Büyükşehirde ikamet eden bireylerin ortalama puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 21. İkamet Yeri Değişkenine Göre Yaşam Tatmini Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması

Ölçek	Gruplar	N	Ort	SS	t	p
Yaşam Tatmini Ölçeği	Köy/İlçe	160	19,68	6,20	-1,595	0,112
	İl/Büyükşehir	146	20,82	6,22		

Araştırmaya katılan katılımcıların ikamet ettiği yerleşim yerine göre Yaşam Tatmini Ölçeğinden elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair bağımsız örneklem t testi yapılmıştır. Sonuçlara göre gruplar arasında ortalamalar bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p<0,05$).

Tablo 22. Barınma Yeri Değişkenine Göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve Boyutlarından Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması

Ölçek ve Boyutlar	Gruplar	N	Ort	SS	F	p
Fizyolojik Özellikler	Ev (1)	118	10,93	3,48	0,190	0,827
	Yurt (2)	112	11,04	3,29		
	Aile (3)	76	11,24	3,29		
Alanların Durumu	Ev (1)	118	11,24	3,65	0,329	0,720
	Yurt (2)	112	10,86	3,43		
	Aile (3)	76	11,00	3,70		
Negatif İçsel Deneyimler	Ev (1)	118	10,77	3,14	0,157	0,855
	Yurt (2)	112	10,75	3,29		
	Aile (3)	76	11,00	3,31		
Ekonomik Durum	Ev (1)	118	6,45	2,33	0,918	0,400
	Yurt (2)	112	6,18	2,46		
	Aile (3)	76	5,97	2,57		
Yan Nedenler	Ev (1)	118	8,72	2,79	0,250	0,779
	Yurt (2)	112	8,47	2,89		
	Aile (3)	76	8,50	2,90		
Organizasyonel Unsurlar	Ev (1)	118	12,17	3,55	1,499	0,225
	Yurt (2)	112	11,69	3,95		
	Aile (3)	76	11,24	3,55		
Ruhsal Nedenler	Ev (1)	118	7,72	2,88	0,854	0,427
	Yurt (2)	112	8,05	2,76		
	Aile (3)	76	8,25	3,02		
REK	Ev (1)	118	68,00	15,26	0,121	0,886
	Yurt (2)	112	67,04	15,68		
	Aile (3)	76	67,20	16,02		

* $p<0,05$

Araştırmaya katılan katılımcıların barınma şekli gruplarına göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve boyutlarından elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlara göre ölçek genelinde ve alt boyutlarında gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Tablo 23. Barınma Yeri Değişkenine Göre Yaşam Tatmini Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması

Ölçek	Gruplar	N	Ort	SS	F	p
Yaşam Tatmini Ölçeği	Ev (1)	118	19,75	6,29	0,990	0,373
	Yurt (2)	112	20,85	5,61		
	Aile (3)	76	20,01	6,95		

Araştırmaya katılan katılımcıların barınma şekli gruplarına göre Yaşam Tatmini Ölçeğinden elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlara göre ölçekten alınan puanların ortalaması gruplara göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. ($p>0,05$).

Tablo 24. İlgi Alanı Değişkenine Göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve Boyutlarından Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması

Ölçek ve Boyutlar	Gruplar	N	Ort	SS	F	p	Bonferroni
Fizyolojik Özellikler	Kitap dergi sinema (1)	53	11,24	3,13	0,530	0,714	----
	Müzik (2)	77	11,22	3,51			
	İnternet (3)	101	10,96	3,36			
	Spor (4)	75	11,04	3,31			
Alanların Durumu	Kitap dergi (1)	53	10,51	3,31	1,322	0,262	-----
	Müzik (2)	77	10,75	3,37			
	İnternet (3)	101	11,14	3,73			
	Spor (4)	75	11,27	3,56			
Negatif İçsel Deneyimler	Kitap dergi sinema (1)	53	10,16	2,61	0,646	0,630	-----
	Müzik (2)	77	11,09	3,50			
	İnternet (3)	101	10,93	3,35			
	Spor (4)	75	10,81	3,13			
Ekonomik Durum	Kitap dergi sinema (1)	53	6,02	2,25	0,269	0,898	-----
	Müzik (2)	77	6,30	2,36			
	İnternet (3)	101	6,29	2,57			
	Spor (4)	75	6,15	2,45			
Yan Nedenler	Kitap dergi sinema (1)	53	8,42	2,40	0,854	0,492	----
	Müzik (2)	77	8,94	3,13			
	İnternet (3)	101	8,36	3,03			
	Spor (4)	75	8,47	2,50			
Organizasyonel Unsurlar	Kitap dergi sinema (1)	53	11,29	3,82	0,440	0,779	-----
	Müzik (2)	77	11,88	3,32			
	İnternet (3)	101	11,60	3,74			
	Spor (4)	75	12,05	3,90			
Ruhsal Nedenler	Kitap dergi sinema (1)	53	7,98	2,52	1,359	0,248	-----
	Müzik (2)	77	8,29	3,06			
	İnternet (3)	101	7,72	2,88			

	Spor (4)	75	8,19	2,83			
	Kitap dergi sinema (1)	53	65,62	13,42			
	Müzik (2)	77	68,47	15,37			
REK	İnternet (3)	101	67,00	16,57	0,291	0,884	-----
	Spor (4)	75	67,97	15,25			

* $p < 0,05$

Araştırmaya katılan katılımcıların ilgi alanlarına gruplarına göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve boyutlarından elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlara göre ölçek genelinden ve tüm alt boyutlardan elde edilen puanların ortalamasının ilgi alanlarının grupları arasında istatistiksel olarak bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

Tablo 25. İlgi Alanı Değişkenine Göre Yaşam Tatmini Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması

Ölçek	Gruplar	N	Ort	SS	F	p	Bonferroni
	Kitap dergi sinema (1)	53	21,20	5,63			
	Müzik (2)	77	19,40	6,78			
Yaşam Tatmini Ölçeği	İnternet (3)	101	19,30	5,95	2,709	0,246	-----
	Spor (4)	75	21,91	6,01			

Araştırmaya katılan katılımcıların ilgi alanlarına gruplarına göre Yaşam Tatmini Ölçeğinden elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlara göre ölçek genelinden elde edilen ortalamaların gruplara göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > 0,05$).

Tablo 26. Sahip Olunan Boş Zaman Süresi Değişkenine Göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve Boyutlarından Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması

Ölçek ve Boyutlar	Gruplar	N	Ort	SS	F	p	Bonferroni
Fizyolojik Özellikler	1-3 saat (1)	44	9,80	3,16	5,119	0,001*	4>1
	4-7 saat (2)	113	10,65	3,15			
	8-11 saat (3)	34	11,29	3,61			
	12-15 saat (4)	68	12,43	3,71			
	16 + (5)	47	11,02	2,64			
Alanların Durumu	1-3 saat (1)	44	10,55	3,30	0,815	0,516	-----
	4-7 saat (2)	113	10,83	3,13			
	8-11 saat (3)	34	10,88	3,50			
	12-15 saat (4)	68	11,62	4,24			
	16 + (5)	47	11,28	3,85			
Negatif İçsel Deneyimler	1-3 saat (1)	44	9,39	2,66	6,689	0,000*	4>1
	4-7 saat (2)	113	10,35	3,13			
	8-11 saat (3)	34	10,59	3,68			
	12-15 saat (4)	68	12,10	3,21			
	16 + (5)	47	11,62	2,88			
Ekonomik Durum	1-3 saat (1)	44	6,34	2,12	0,741	0,565	-----
	4-7 saat (2)	113	6,47	2,33			
	8-11 saat (3)	34	5,97	1,93			
	12-15 saat (4)	68	6,19	2,87			
	16 + (5)	47	5,81	2,64			
Yan Nedenler	1-3 saat (1)	44	8,73	3,21	0,786	0,535	----
	4-7 saat (2)	113	8,71	3,08			
	8-11 saat (3)	34	8,82	2,18			
	12-15 saat (4)	68	8,59	2,52			
	16 + (5)	47	7,91	2,81			
Organizasyonel Unsurlar	1-3 saat (1)	44	11,68	3,81	0,746	0,561	-----
	4-7 saat (2)	113	11,46	3,32			
	8-11 saat (3)	34	11,91	3,72			
	12-15 saat (4)	68	12,40	4,00			
	16 + (5)	47	11,53	4,11			
Ruhsal Nedenler	1-3 saat (1)	44	7,27	2,26	4,150	0,003*	4>1
	4-7 saat (2)	113	7,56	2,50			
	8-11 saat (3)	34	7,65	3,23			
	12-15 saat (4)	68	9,07	3,41			
	16 + (5)	47	8,28	2,72			
REK	1-3 saat (1)	44	63,75	16,24	2,638	0,491	-----
	4-7 saat (2)	113	66,02	14,85			
	8-11 saat (3)	34	67,12	14,65			
	12-15 saat (4)	68	72,40	16,24			
	16 + (5)	47	67,45	15,16			

* $p < 0,05$

Araştırmaya katılan katılımcıların boş zaman gruplarına göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve boyutlarından elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası

farklılık gösterip göstermediğine dair tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlara göre ruhsal nedenler, negatif içsel deneyimler ve fizyolojik özellikler alt boyutlardan elde edilen puanların ortalamasının ilgi alanlarının grupları arasında istatistiksel olarak bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0,05$). Farklılık gösteren gruplarda 12-15 saat arasında boş zamanı olan, bireylerin puanlarının ortalaması 1-3 saat arasında boş zamanı olanlardan daha yüksektir.

Tablo 27. Sahip Olunan Boş Zaman Değişkenine Göre Yaşam Tatmini Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması

Ölçek	Gruplar	N	Ort	SS	F	p
Yaşam Tatmini	1-3 saat (1)	44	19,52	5,35	0,856	0,491
	4-7 saat (2)	113	20,16	6,02		
	8-11 saat (3)	34	19,41	6,26		
	12-15 saat (4)	68	21,35	6,71		
	16 + (5)	47	20,02	6,76		

Araştırmaya katılan katılımcıların boş zaman gruplarına göre Yaşam Tatmin Ölçeğinden elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlara göre ölçekten elde edilen puanların gruplara göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$).

Tablo 28. Boş Zaman Değerlendirme Şekli Değişkenine Göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve Boyutlarından Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması

Ölçek ve Boyutlar	Gruplar	N	Ort	SS	F	p	Bonferroni
Fizyolojik Özellikler	Fiziksel etkinliklere katılarak (1)	63	11,68	3,77	2,811	0,017*	1>3
	Sosyal etkinliklere katılarak (2)	97	10,47	3,51			
	Kültürel etkinliklere katılarak (3)	25	9,80	2,06			
	Sanatsal etkinliklere katılarak (4)	38	10,61	3,16			
	Turistik etkinliklere katılarak+diğer (5)	10	11,60	2,95			
	Dinlenerek (6)	73	11,85	3,04			
	Fiziksel etkinliklere katılarak (1)	63	11,48	3,81			
Alanların Durumu	Sosyal etkinliklere katılarak (2)	97	10,38	3,36	2,417	0,036*	1>3
	Kültürel etkinliklere	25	10,80	2,97			

	katılarak (3)							
	Sanatsal etkinliklere katılarak (4)	38	11,03	2,68				
	Turistik etkinliklere katılarak+diğer (5)	10	14,10	3,35				
	Dinlenerek (6)	73	11,21	4,07				
Negatif İçsel Deneyimler	Fiziksel etkinliklere katılarak (1)	63	11,29	3,61				
	Sosyal etkinliklere katılarak (2)	97	10,27	3,22				
	Kültürel etkinliklere katılarak (3)	25	10,32	2,93	1,989	0,080	----	
	Sanatsal etkinliklere katılarak (4)	38	10,29	2,90				
	Turistik etkinliklere katılarak+diğer (5)	10	12,00	2,36				
	Dinlenerek (6)	73	11,44	3,14				
Ekonomik Durum	Fiziksel etkinliklere katılarak (1)	63	6,46	2,75				
	Sosyal etkinliklere katılarak (2)	97	6,06	2,16				
	Kültürel etkinliklere katılarak (3)	25	6,48	2,22	0,901	0,480	-----	
	Sanatsal etkinliklere katılarak (4)	38	6,76	2,20				
	Turistik etkinliklere katılarak+diğer (5)	10	6,30	2,21				
	Dinlenerek (6)	73	5,89	2,72				
Yan Nedenler	Fiziksel etkinliklere katılarak (1)	63	8,75	2,91				
	Sosyal etkinliklere katılarak (2)	97	8,10	2,76				
	Kültürel etkinliklere katılarak (3)	25	9,96	3,12	1,859	0,101	----	
	Sanatsal etkinliklere katılarak (4)	38	8,37	2,47				
	Turistik etkinliklere katılarak+diğer (5)	10	8,90	2,88				
	Dinlenerek (6)	73	8,64	2,92				
Organizasyonel Unsurlar	Fiziksel etkinliklere katılarak (1)	63	12,65	4,06				
	Sosyal etkinliklere katılarak (2)	97	11,11	3,51				
	Kültürel etkinliklere katılarak (3)	25	12,44	2,90	1,530	0,180	-----	
	Sanatsal etkinliklere katılarak (4)	38	11,74	3,33				
	Turistik etkinliklere katılarak+diğer (5)	10	12,00	3,43				
	Dinlenerek (6)	73	11,60	4,04				
Ruhsal Nedenler	Fiziksel etkinliklere katılarak (1)	63	8,60	3,12				
	Sosyal etkinliklere katılarak (2)	97	7,64	2,69	1,528	0,181	-----	
	Kültürel etkinliklere katılarak (3)	25	7,00	1,50				

	Sanatsal etkinliklere katılarak (4)	38	8,03	2,54			
	Turistik etkinliklere katılarak+diğer (5)	10	8,20	2,57			
	Dinlenerek (6)	73	8,15	3,34			
REK	Fiziksel etkinliklere katılarak (1)	63	70,90	17,11			
	Sosyal etkinliklere katılarak (2)	97	64,04	15,51			
	Kültürel etkinliklere katılarak (3)	25	66,80	12,89	1,974	0,082	-----
	Sanatsal etkinliklere katılarak (4)	38	66,82	13,47			
	Turistik etkinliklere katılarak+diğer (5)	10	73,10	15,79			
	Dinlenerek (6)	73	68,78	15,51			

* $p<0,05$

Araştırmaya katılan katılımcıların boş zaman değerlendirme aktiviteleri gruplarına göre Rekreatasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve boyutlarından elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlara göre alanların durumu ve fizyolojik özellikler alt boyutlardan elde edilen puanların ortalamasının ilgi alanlarının grupları arasında istatistiksel olarak bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0,05$). Farklılık gösteren gruplar fiziksel etkinliklere katılmak ve turistik etkinliklere katılmak aktiviteleri arasındadır. Ölçek genelinde ve diğer tüm alt boyutlarda boş zaman aktiviteleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0,05>$).

Tablo 29. Boş Zaman Değerlendirme Değişkenine Göre Yaşam Tatmin Ölçeğinden Elde Edilen Puanların Ortalamalarının Karşılaştırılması

Ölçek	Gruplar	N	Ort	SS	F	p	Bonferroni
Yaşam Tatmin Ölçeği	Fiziksel etkinliklere katılarak (1)	63	21,54	7,03			
	Sosyal etkinliklere katılarak (2)	97	19,62	6,17			
	Kültürel etkinliklere katılarak (3)	25	20,32	6,11			
	Sanatsal etkinliklere katılarak (4)	38	21,97	4,43	2,018	0,076	-----
	Turistik etkinliklere katılarak+diğer (5)	10	17,70	3,92			
	Dinlenerek (6)	73	19,32	6,43			

Araştırmaya katılan katılımcıların boş zaman değerlendirme aktiviteleri gruplarına göre Yaşam Tatmin Ölçeğinden elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlara göre, ölçekten elde edilen puanların gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığı olmadığı görülmüştür ($p>0,05$).

Tablo 30. Ölçekler Ve Alt Boyutları Arasındaki Doğrusal İlişkisi

Değişkenler	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
1.	1,000								
2.	0,042	1,000							
3.	0,055	0,265**	1,000						
4.	-0,007	0,726**	0,424**	1,000					
5.	0,044	0,114*	0,632**	0,235**	1,000				
6.	0,078	0,347**	0,430**	0,433**	0,515**	1,000			
7.	0,047	0,342**	0,699**	0,498**	0,538**	0,538**	1,000		
8.	0,040	0,602**	0,260**	0,588**	0,076	0,240**	0,310**	1,000	
9.	0,034	0,719**	0,700**	0,833**	0,545**	0,670**	0,780**	0,624**	1,000

$p<0,05; p<0,01$

1:Yaşam Doyum Ölçeği; 2:Fizyolojik Özellikler.; 3:Alanların Durumu; 4:Negatif İçsel Deneyimler; 5:Ekonomik Durum; 6:Yan Nedenler; 7:Organizasyonel Unsurlar; 8:Ruhsal Nedenler 9: Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden

Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve alt boyutlarından elde edilen puanların Yaşam Doyum Ölçeğinden elde edilen puanlar ile istatistiksel olarak anlamlı doğrusal ilişki olmadığı tespit edilmiştir.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmaya katılan katılımcıların cinsiyetlerine göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve boyutlarından elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair bağımsız örneklem t testi yapılmıştır. Sonuçlara göre alanların durumu alt boyutu hariç ölçek genelinden ve diğer tüm alt boyutlardan elde edilen puanların ortalamasının kadınlar ve erkekler arasında istatistiksel olarak bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$). Alanların durumu alt boyutunda erkeklerin puanlarının kadınların puanlarından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu durum erkekler kadınlara göre mevcut rekreasyonel alanları tatmin edici seviyede bulmamaktadırlar. Bunun sebebi rekreasyonel alanların daha çok kadınların kullanımına yönelik planlandığı şeklinde yorumlanabilir.

Karaküçük ve Gürbüz'ün (2007) yaptıkları çalışmada rekreasyonel etkinliklere katılımı engelleyen faktörlerin cinsiyete göre farklılık tespit edilmiştir. Farklılığın ise kadınlardan kaynaklandığını ve kadınların etkinliklere katılımında erkeklere göre daha çok etkilendiklerini görülmüştür. Yine Balcı'nın (2003) Üniversite öğrencileri üzerine yaptığı çalışmada üniversitede okuyan kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre rekreasyonel faaliyetlere aktif katılımlı etkinliklere daha az yöneldikleri tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan katılımcıların cinsiyetlerine göre Yaşam Tatmini Ölçeğinden elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair bağımsız örneklem t testi yapılmıştır. Sonuçlara göre ölçek genelinden elde edilen puanların ortalamasının kadınlar ve erkekler arasında istatistiksel olarak bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$). Bu durum kadın ve erkek öğrencilerin benzer özellikler taşıdığı olarak yorumlanabilir.

Bir başka araştırmada çalışmamızdan farklı olarak yaşam tatmininin cinsiyet değişkenine göre kadınların lehine farklılaştığı belirlenmiştir. (Keser, 2005).

H1 ve H2 hipotezlerimizin doğruluğu kanıtlanmıştır.

Araştırmaya katılan katılımcıların yaş gruplarına göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve boyutlarından elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlara göre ölçek genelinden ve tüm alt boyutlardan elde edilen puanların

ortalamasının yaş grupları arasında istatistiksel olarak bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$). Bu durum öğrenciler arasındaki yaş farklılığının rekreasyonel faaliyetlere katılımında benzer sonuçlar verdiğini göstermektedir.

Çalışmamızdan farklı olarak genç yaşlardaki bireyler yaşlılara oranla daha çok fiziksel aktivite ve sportif faaliyete katılma eğilimindedirler (Kunz ve Graham 1996'dan Akt; Demir ve Demir, 2006).

Araştırmaya katılan katılımcıların yaş gruplarına göre Yaşam Tatmini Ölçeğinden elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlara göre ölçek genelinden elde edilen puanların ortalamasının yaş grupları arasında istatistiksel olarak bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$). Bu durum öğrencilerin yaş farklılığının yaşam tatmin üzerine benzer sonuçlar verdiğini göstermektedir.

H3 ve H4 hipotezlerimiz doğrulanmıştır.

Araştırmaya katılan katılımcıların gelir gruplarına göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve boyutlarından elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlara göre ölçek genelinden ve ruhsal nedenler, organizasyonel unsurlar, negatif içsel deneyimler, alanların durumu alt boyutlardan elde edilen puanların ortalamasının gelir grupları arasında istatistiksel olarak bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0,05$). Farklılık gösteren ölçek genelinde ve organizasyonel unsurlar, alanların durumu ve negatif içsel deneyimler boyutlarda 1501-2000 TL arasında gelire sahip kişilerin ortalama puanları 500 TL ve altında gelire sahip kişilerden daha yüksek olduğu görülmüştür. Ruhsal nedenler alt boyutunda ise 1501 -2000 TL geliri olan bireylerin ortalama puanları 1000-1500 TL geliri olan kişilerden daha yüksek bulunmuştur. Bu durum da gelir seviyesi artmasının öğrenciler arasında rekreasyon faaliyetlerine katılımı ile doğru orantılı olduğunu göstermektedir.

Gelir düzeyinin artışı, para gerektiren faaliyetlere katılımı arttırmasının yanı sıra, daha pasif rekreasyonel faaliyetlerin tercih edilmesine neden olmaktadır (Müderrisoğlu ve Uzun 2004).

Oğuz (2000), Dwyer (1993), Müderrisoğlu ve Uzun (2004), Demir ve Demir (2006) 'in yaptığı çalışmalarda da katılımcıların gelir durumlarının rekreasyonel davranışlarında etkili olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

Araştırmaya katılan katılımcıların gelir gruplarına göre Yaşam Tatmini Ölçeğinden elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlara göre ölçek genelinden elde edilen puanların gruplara göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$). Bu durum öğrenciler arasında gelir durumunun farklılaşmasının yaşam tatmin üzerine etkisi olmadığını gösterir.

H5 ve H6 hipotezlerimizin doğruluğu kanıtlanmıştır.

Araştırmaya katılan katılımcıların bölüm gruplarına göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve boyutlarından elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlara göre organizasyonel unsurlar alt boyutu hariç, ölçek genelinden ve diğer alt boyutlardan elde edilen puanların ortalamasının bölüm grupları arasında istatistiksel olarak bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$). Ancak organizasyonel alt boyutu için, yönetim ve organizasyon bölümündeki bireylerin skorları, çevre koruma ve teknolojileri bölümündeki bireylerden daha yüksek bulunmuştur. Bu durum bölümler arasında da benzer özellikler olduğunu göstermektedir.

Araştırmaya katılan katılımcıların bölüm gruplarına göre Yaşam Tatmini Ölçeğinden elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlara göre ölçekten elde edilen puanların ortalamasının bölüm grupları arasında istatistiksel olarak bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$). Bu durum öğrenciler arasında farklı bölümlerde olmalarının yaşam tatmin üzerine etkisinin olmadığını gösterir.

H7 ve H8 hipotezlerimizin doğruluğu kanıtlanmıştır.

Araştırmaya katılan katılımcıların sınıfına göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve boyutlarından elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair bağımsız örneklem t testi yapılmıştır. Sonuçlara göre alanların durumu ve ekonomik durum alt boyutu hariç ölçek genelinden ve diğer tüm alt boyutlardan elde edilen puanların ortalamasının 1. sınıflar ve 2. sınıflar arasında istatistiksel olarak bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$). Alanların durumu ve ekonomik durum alt boyutlarında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık bulunmuş ve 2. sınıfların puanlarının 1. sınıfların puanlarından daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu durum 2.sınıfların çevre imkanlarını daha iyi tanınması ve 1. Sınıflara göre daha tecrübeli olduğunu göstermektedir.

Araştırmaya katılan katılımcıların sınıfına göre Yaşam Tatmini Ölçeğinden elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair bağımsız örneklem t testi yapılmıştır. Sonuçlara göre 1. Sınıfların ve 2. Sınıfların ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0,05$). Bu durum sınıf kademeleri arasında da benzer özellikler olduğunu göstermektedir. Sınıf farklılığının öğrenciler arasındaki yaşam tatmin düzeyleri durumunu etkilememiştir.

H9 ve H10 hipotezlerimiz doğrulanmıştır.

Araştırmaya katılan katılımcıların ikamet ettiği yerleşim yerine göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve boyutlarından elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair bağımsız örneklem t testi yapılmıştır. Sonuçlara göre yan nedenler ve ekonomik durum alt boyutlarından elde edilen puanların ortalamasının ikamet ettiği yerleşim yerleri arasında istatistiksel olarak bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$). Ancak ölçeğin genelinden ve ruhsal nedenler, organizasyonel unsurlar, yan nedenler, negatif içsel nedenler, alanların durumu ve fizyolojik özellikler alt boyutlarından elde edilen ortalamaların gruplar arasında istatistiksel olarak farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0,05$). Büyükşehirde ikamet eden bireylerin ortalama puanlarının daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu durumu ikamet yerinde bulunan rekreasyonel alanlarının gelişmişlik durumu ile bağlantılı olduğu söylenebilir.

Araştırmaya katılan katılımcıların ikamet ettiği yerleşim yerine göre Yaşam Tatmini Ölçeğinden elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair bağımsız örneklem t testi yapılmıştır. Sonuçlara göre gruplar arasında ortalamalar bakımından istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p < 0,05$). Bu durum yerleşim yeri farklılığının yaşam tatminleri üzerine etkisi olmadığını göstermektedir.

H11 ve H12 hipotezlerimizin doğruluğu kanıtlanmıştır.

Araştırmaya katılan katılımcıların barınma şekli gruplarına göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve boyutlarından elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlara göre ölçek genelinde ve alt boyutlarında gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$). Barınma şeklinin öğrenciler arasında rekreasyon faaliyetlerine katılım düzeylerini etkilemediğini göstermektedir.

Araştırmaya katılan katılımcıların barınma şekli gruplarına göre Yaşam Tatmini Ölçeğinden elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlara göre ölçekten alınan puanların ortalaması gruplara göre istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir. ($p > 0,05$). Barınma şeklinin de yaşam tatmin düzeyleri üzerine etkisinin olmadığını göstermektedir.

H13 ve H14 hipotezlerimiz doğrulanmıştır.

Araştırmaya katılan katılımcıların ilgi alanlarına gruplarına göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve boyutlarından elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlara göre ölçek genelinden ve tüm alt boyutlardan elde edilen puanların ortalamasının ilgi alanlarının grupları arasında istatistiksel olarak bir farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p > 0,05$). Bu durum öğrenciler arasında ilgi alanlarının benzer olduğunu göstermektedir.

Çalışmamızdan farklı olarak Rouse ve Biddle (2010) üniversiteli öğrencilerin serbest zaman etkinliklerinde televizyon seyretme ve bilgisayar oyunları gibi sedanter yaşam tarzına yol açan aktiviteleri daha çok benimsediğini ve fiziksel aktivitenin sedanter yaşam tarzına karşı yeterince üstünlük sağlayamadığını bildirmiştir (Rouse ve Biddle, 2010).

Araştırmaya katılan katılımcıların ilgi alanlarına gruplarına göre Yaşam Tatmini Ölçeğinden elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlara göre ölçek genelinden elde edilen ortalamaların gruplara göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$).

H15 ve H16 hipotezlerimizin doğruluğu kanıtlanmıştır.

Araştırmaya katılan katılımcıların boş zaman sürelerine göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve boyutlarından elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlara göre ruhsal nedenler, negatif içsel deneyimler ve fizyolojik özellikler alt boyutlardan elde edilen puanların ortalamasının ilgi alanlarının grupları arasında istatistiksel olarak bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0,05$). Farklılık gösteren gruplarda 12-15 saat arasında boş zamanı olan, bireylerin puanlarının ortalaması 1-3 saat arasında boş zamanı olanlardan daha yüksektir. Bu durumda rekreasyon faaliyetlerine katılımın ayrılan zaman ile doğru orantılı olduğunu göstermektedir.

Araştırmaya katılan katılımcıların boş zaman sürelerine göre Yaşam Tatmin Ölçeğinden elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlara göre ölçekten elde edilen puanların gruplara göre farklılık göstermediği tespit edilmiştir ($p>0,05$). Boş zaman süresinin yaşam tatmin düzeyleri üzerine etkisi olmadığını göstermektedir.

H17 ve H18 hipotezlerimiz doğrulanmıştır.

Araştırmaya katılan katılımcıların boş zaman değerlendirme aktiviteleri gruplarına göre Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve boyutlarından elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlara göre alanların durumu ve fizyolojik

özellikler alt boyutlardan elde edilen puanların ortalamasının ilgi alanlarının grupları arasında istatistiksel olarak bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir ($p<0,05$). Farklılık gösteren gruplar fiziksel etkinliklere katılmak ve turistik etkinliklere katılmak aktiviteleri arasındadır. Ölçek genelinde ve diğer tüm alt boyutlarda boş zaman aktiviteleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur ($p>0,05$). Bu durum öğrenciler arasında genellikle benzer aktivitelere katıldıklarını göstermektedir.

Araştırmaya katılan katılımcıların boş zaman değerlendirme aktiviteleri gruplarına göre Yaşam Tatmin Ölçeğinden elde edilen puanların ortalamasının gruplar arası farklılık gösterip göstermediğine dair tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Sonuçlara göre, ölçekten elde edilen puanların gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığı olmadığı görülmüştür ($p>0,05$). Bu durum öğrenciler arasında boş zaman aktivitelerinin farklılaşmasının yaşam tatminlerine etkisi olmadığını göstermektedir.

Başka bir çalışmada fiziksel ve zihinsel unsurların yaşam tatminini etkilediği, fiziksel aktivitelere katılımın psikolojik ve mental sağlığı ve yaşam tatminini olumlu olarak etkilediği bildirilmekte ve dolayısıyla psikolojik ihtiyaçların karşılanması, fiziksel sağlık ve mental sağlık seviyesinin yüksek olması yaşam tatmini üzerine doğrudan olumlu etki ettiği söylenebilir (Payne, L. L., Mowen, A. J., and Montoro-Rodriguez, J. 2006).

H19 ve H20 hipotezlerimiz doğrulanmıştır.

Rekreasyon Faaliyetlerine Katılım Ölçeğinden ve alt boyutlarından elde edilen puanların Yaşam Tatmin Ölçeğinden elde edilen puanlar ile istatistiksel olarak anlamlı doğrusal ilişki olmadığı tespit edilmiştir. Bu durum üniversite öğrencilerinin rekreasyon faaliyetlerine katılımını etkileyen unsurlar ile yaşam tatmin düzeyleri arasında ilişki olmadığını ve birbiri üzerine etkisi olmadığını göstermektedir.

Sonuç olarak üniversite öğrencileri üzerine yapılan bu çalışmada, katılımcıların rekreasyonel faaliyetlere katılımını etkileyen unsurların düzeyi ortalamanın altında, yaşam tatmin düzeyleri ise ortalamanın üstünde tespit edilmiş olup, katılımcıların rekreasyon faaliyetlerine katılımını etkileyen unsurların, yaşam tatmin düzeylerine etkisi olmadığı tespit edilmiştir. Bu sonuç bireylerin rekreasyonel faaliyetlere katılımında yaşadıkları sorunların yaşamdan zevk almalarına mani olmadığı şeklinde yorumlanabilir. Aynı zamanda mutlu olmaları için rekreasyonel faaliyetlere ihtiyaç duymadıkları şeklinde de yorumlanabilir. Bunların gerekçesi olarak çalışmamızın uygulandığı yerleşim yeri il merkezine yakın küçük bir ilçe olduğundan dolayı rekreasyon etkinlikleri için sınırlı sayıda mekan, tesis vb. alanların gelişmediği, bu durumun katılımcılar üzerinde kısıtlı imkan yarattığı ve bunlarla yetinildiği şeklinde yorumlanabilir.

H21 hipotezimiz doğrulanmıştır.

6. ÖNERİLER

Araştırmanın sonuçlarına göre aşağıdaki öneriler sunulmuştur.

- Üniversite kampüsündeki rekreasyonel alanların sayısının artırılması ve kullanım koşullarının iyileştirilmesi,
- Üniversite öğrencilerinin rekreasyonel faaliyetlerle ilgili bilgi ve ilgilerinin artırılması yönünde çalışmaların yapılması,
- Üniversite kampüsündeki rekreasyonel alanların ve tesislerin ücret politikasının öğrencilerin refah düzeylerine uygun maddi imkanlarına göre düzenlenmesi gerekmektedir.
- Bu çalışma ilçe bazında yapılmıştır ancak şehirler ve metropollerde yapılması durumunda alana daha fazla katkı sağlayacaktır.
- Müfredat programlarına rekreasyon eğitimlerine yönelik derslerin konulması,
- Kitle iletişim araçlarından televizyon, haberleşme alanında etkili bir araçtır. Bu nedenle en çok izlenen saatlerde boş zaman kullanımı ve rekreasyon ile ilgili programlar işlenmeli ve özendirici yayınlar yapılmasına dikkat edilmelidir.
- Okullarımızda rekreasyon eğitimi ve uygulamaları için gerek program olarak gerekse de malzeme ve tesis bakımından uygun ortamlar için çalışmalar başlatılmalıdır.
- Üniversitede hobi derslerinin artırılması.
- İlçelerde boş zamanları değerlendirme etkinlikleri için rekreatif alanlar açılmalı, bu alanlarda çeşitli etkinliklerin aynı mekân içerisinde yer alması sağlanmalıdır. Özellikle yürüyüş parkurlarının, bisiklet yollarının, futbol, basketbol ve voleybol ile ilgili spor komplekslerinin yapılması gerekmektedir.
- Üniversite öğrencilerinin de sağlıklı bir yaşam için, düşük olan fiziksel aktivite düzeylerini artırmaları ve bunu günlük hayatlarının bir parçası haline getirmeleri gereklidir.

- Üniversite öğrencilerin yaşam doyum düzeylerinin yükseltilmesine yönelik yapılacak çalışmalarda cinsiyet ihtiyaç ve beklentileri esas alınmalıdır. Sporun birleştirici ve kaynaştırıcı etkisini kullanarak yılın belli dönemlerinde fakülteler arası sportif turnuvalar düzenleyerek hem öğrencilerin kaynaşması hem de yaşam doyum düzeylerine olumlu katkılar sağlanabilir.

KAYNAKLAR

- Aktaş, G. G.** (2011). Çağdaş Alışveriş Merkezlerinde, Rekreatif İç Mekan Organizasyonu Önerileri. Anadolu Üniversitesi Yayınları; No. 2419. Güzel Sanatlar Enstitüsü Yayınları; No. 3. (pdf Dosyası erişim link:http://www.std.anadolu.edu.tr/sites/www.std.anadolu.edu.tr/files/files/sayilar/files/sayilar/SAYI1_0.pdf).
- Altay B. Aydın Avcı Ş.** (2009). Huzurevinde Yaşayan Yaşlılarda Özbakım Gücü ve Yaşam Doyumu Arasındaki İlişki. Dicle Tıp Dergisi, 36, 275-282.
- Ankre, R. ve Fredman P.** (2012). Visitor Monitoring From a Management Perspective – Experiences From Sweden.The 6th International Conference on Monitoring and Management of Visitors in Recreational and Protected Areas (ss. 26-27). Stockholm, Sweden. 21–24 Ağustos 2012.
- Ardahan, F.** (2012). Rekreatif Egzersiz Güdüleme Ölçeğinin (REMM) Çeşitli Demografik Değişkenlere Göre İncelenmesi: Antalya Örneği. I. Rekreatif Araştırmaları Kongresi (ss.57-72).Kemer, Antalya. 12 – 15 Nisan 2012.
- Ardahan, F. ve Lapa, T.Y.** (2011). Açık Alan Rekreatif: Bisiklet Kullanıcıları ve Yürüyüşçülerin Doğa Sporunu Yapma Nedenleri ve Elde Ettikleri Faydalar. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 8(1): 1327–1341.
- Arshad M, Mohsin M. N, Mahmood K.** (2014). Marital Adjustment and Life Satisfaction Among Early and Late Marriages. Journal of Education and Practice, 5(17), 83-90.
- Arslan, S.** (2010). Yetişkin Kent Halkının Belediyelerin Serbest Zaman Eğitimi ile Rekreatif Etkinliklerinin Sunumuna ve Yaşam Kalitesine Etkisine İlişkin Görüşleri. Doktora Tezi. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Aşıkkutlu, H. S. Daşdandır, A. Kayacan, B. Kütük, B.Ş. Uzun, O. Demir, Z. ve Müderrisoğlu, H.** (2012). Korunan Alanlarda Rekreatif Olanak Dağılımı (ROD) Yöntemi İle İdeal Rekreatif Yönetim Bölgelerinin Oluşturulması. I. Rekreatif Araştırmaları Kongresi(ss.103-119).Kemer, Antalya. 12 – 15 Nisan 2012.

- Aukerman, B.** (2011). Water and Land Recreation Opportunity Spectrum (WALROS). Colorado: Haas, and Associates.
- Aydın, M.** (2000). Kurumlar Sosyolojisi 2. Baskı Vadi Yayınları 130, Toplum Dizisi: 9 Ankara.
- Aytaç, Ö.** (2002). Boş Zaman Üzerine Kuramsal Yaklaşımlar. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 12(1): 231-260.
- Balcı, V** (2003), “Ankara'daki Üniversite Öğrencilerinin BoşZaman Etkinliklerine Katılımlarının Araştırılması”, Milli EğitimDergisi, Sayı: 158, 161-173.
- Baştemur, Y.** (2006). İş Tatmini ile Yaşam Tatmini arasındaki İlişkiler, Kayseri Emniyet Müdürlüğünde Bir Araştırma. Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kayseri.
- Bekdemir, A.P. ve Altınçekiç, T. H.** (2012). A method of carrying capacity for alternative recreation areas: Towards conservation thresholds and recreational potential.The 6th International Conference on Monitoring and Management of Visitors in Recreational and Protected Area (ss.96 – 97). Stockholm, Sweden. August 21–24, 2012.
- Belli, E. ve Gürbüz, A.** (2012). Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Akademik Personelinin Rekreasyon Faaliyetlerinin İncelenmesi. I. Rekreasyon Araştırmaları Kongresi (ss.168-176).Kemer, Antalya. 12 – 15 Nisan 2012.
- Birol, S.Ş,** (2014). Sportif Rekreasyon Uygulama Politikaları Üzerine Bir Araştırma. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bowdin, G.A.J. McDonnell, I, Allen, J. ve O'Toolo, W.** (1999). Events management, Australia: Butter Worth Heinemann.
- Brabyn, L. ve Sutton, S.** (2013). A population based assessment of the geographical accessibility of outdoor recreation opportunities in New Zealand. Applied Geography. 41 (2013): 124 – 131.
- Broadhurst, R.** (2001). Managing Environments for Leisure and Recreation. (Birinci Baskı). New York: Routledge

- Bryant F. B. Marquez J.** (1986). Educational Status and The Structure of Subjective Well-being in Men and Women. *Social Psychology Quarterly*, 49(2), 142-153.
- Butler, R.W. ve Waldbrook, L.A.** (2003). A New Planning Tool: The Tourism Opportunity Spectrum. *The Journal of Tourism Studies*.14(1): 21-32.
- Campbell, A.** (1976). Subjective Measures of Well-being. *American Psychologist*, 31(2), 117- 124.
- Campbell, A.** (1981). *The Sense of Well-being in America: Recent Patterns and Trends*. New York: Mcgraw-Hill.
- Ceylan, M. Tekin, A, Özdağ, S. ve Ceylan, Ö.** (2010). Uçurtma ve Rüzgâr Sörfü Yapan Bireylerin Bazı Kişilik Özelliklerinin Karşılaştırılması. *Türkiye Kickboks Federasyonu Spor Bilimleri Dergisi*.2(2): 52 – 66.
- Chen C.** (2001). Aging and Life Satisfaction. *Social Indicators Research*, 54: 57-79
- Civitci, N. ve Civitci, A.** (2015). Social Comparison Orientation, Hardiness and Life Satisfaction in Undergraduate Students. *Social and Behavioral Sciences*, 205, 516-523.
- Cordes, K.A. ve İbrahim, H.M.** (2003). *Application in Recreation and Leisure*. McGraw-Hill, New York, USA.
- Crawford, D. W. E. L. Jackson and G. Godbey,** (1991). A hierarchical model of leisure constraints. *Leisure Sciences*,13: 309-320.
- Çerez H. Yılmaz Ş. ve Dinçer Ö.** (2006). Antalya Merkez Emniyet Teşkilatında Görev Yapan Emniyet Mensuplarının Rekreasyon Etkinliklerine Katılımlarının İncelenmesi.9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi (ss.1-3). Muğla. 3-5 Kasım 2006.
- Dağlı A, Baysal N.** (2016). Yaşam Doyumu Ölçeğinin Türkçe" ye Uyarlanması: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 15(59), 1250-1263.
- Darendelioğlu, R.** (2008). Bir Rekreasyon Faaliyeti Olarak Basketbol Maçlarına Katılımı Etkileyen Faktörler (Beko Basketbol Ligi Antalya Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Demir, C. ve Demir, N.** (2006). Bireylerin Boş Zaman Faaliyetlerine Katılmalarını Etkileyen Faktörler İle Cinsiyet Arasındaki İlişki: Lisans Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama. Ege Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Ege Akademik Bakış Dergisi.6(1): 36-48.
- Demirci O.F. ve Yavuz, M.C.** (2003). Rekreatyonel Turizmde Müşteri Potansiyelinin Belirlenmesine Yönelik Bir Pilot Çalışma. Celal Bayar Üniversitesi Yönetim ve Ekonomi Dergisi.6(1): 123-134.
- Demirel, M. ve Harmandar, D.** (2009). Üniversite Öğrencilerinin Rekreatyonel Etkinliklere Katılımlarında Engel Oluşturabilecek Faktörlerin Belirlenmesi. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 6(1): 838-846.
- Diener, E. Emmons, R. A. Larsen, R. J. and Griffin, S.** (1985). The satisfaction with life scale. Journal of Personality Assessment, 49 (1), 71-75.
- Diener, E. D. Ulrich S. and Shigehiro O.** (2002). Life-Satisfaction Is a Momentary Judgment and a Stable Personality Characteristic: The use of Chronically Accessible and Stable Sources. Journal of Personality, 70 (2), 345–384.
- Diener, E. & Seligman, M. E. P.** (2004). Beyond Money: Toward and Economy of Well-Being. Psychological Science in the Public Interest, 5, (1), 1-31.
- Dikmen, A. A.** (1995). İş Doyumu ve Yaşam Doyumu İlişkisi. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 3 (4), 115-140.
- Dockery, A. M.** (2004). Happiness, Life Satisfaction and the Role of Work Evidence From Two Australian Surveys.
(<http://www.melbourneinstitut.com/hilda/Biblio/cp/confhd05.pdf>(23.05.2016) .
- Donovan, N. & Halpern, D.** (2002). Life Satisfaction. Cabinet Office Strategy Unit, London, İnternet, Adresi: www.wcfia.harvard.edu/conferences/socialcapital/papers.asp, Erişim tarihi: 10.03.2016
- Durak, N.** (2009). Aristoteles ve Farabi’de Etik. Isparta: Fakülte Kitabevi.

- Düner, M.** (2016). Erzincan Kentinin Rekreasyon Alanları. Yüksek Lisans Tezi. Erzincan Üniversitesi .Sosyal Bilimler Enstitüsü. Erzincan
- Dwyer, JF.** (1993). Customer diversity and the future demand for outdoor recreation. Proceeding of the Northeastern Recreation Research Symposium. Northeastern Forest Experiment Station: GTR/NE-185. 1993; 59-63.
- Ekal, S.K.** (2010). Büyük Antakya Parkı'nın Rekreasyonel Talep Özelliklerinin Saptanması. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Eren, H.** (2009). İstanbul İlindeki İş Yerlerinde Yöneticilerin Rekreasyon Kavramı ve Uygulamalarına Bakış Açılarının Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Ergül, O. K.** (2008). Üniversite Gençliğinin Sportif Rekreasyon Etkinliklerine Yönelik İlgileri ve Katılma Düzeylerinin Belirlenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Manisa: Celal Bayar Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Ewert, A. Voight, A., Calvin, D. ve Hayashi, A.** (2007). Outdoor programmes and environmental beliefs: investigating the stability of outcomes and levels of salience. In A. Watson, J. Sproull, & L. Dean (Eds.), Science and stewardship to protect and sustain wilderness values: Eighth world wilderness congress symposium, September 30 October 6, 2005, Anchorage.
- Feather, P. ve Shaw, W.D.** (1999). Estimating the Cost of Leisure Time for Recreation Demand Models. Journal of Environmental Economics and Management.38: 49-65.
- Floyd, M.F. Nicholas, L. Lee, I. Lee, J. ve Scott, D.** (2006). Social Stratification İn Recreational Fishing Participation: Research and Policy İmplications. Leisure Sciences, 28: 351-368.
- Font, X. ve Tribe, J.** (2000). Forest Tourism and Recreation Case Studies in Environmental Management. CABI Publishing, USA.
- Fraenkel, J. R. & Wallen, N. E.** (2006). How to design and evaluate research in education. (6. Baskı). New York: McGraw-Hill International Edition

- Ghazwin, M.Y. Kavian, M. Ahmadloo, M. Jarchi, A. Javadi, S.G. Latifi, S. Tavakoli, S.A.H. and Ghajarzadeh, M.** (2016). The Association Between Life Satisfaction and the Extent of Depression, Anxiety and Stress Among Iranian Nurses: A Multicenter Survey. *Iran Journal Psychiatry*, 11(2), 120-127.
- Güçlü, M.** (2013). Gençlik Döneminde Boş Zaman Faaliyetlerinin Yeri ve Önemi. *Gençlik Araştırmaları Dergisi*. 1(1): 158-169.
- Graefe, A.R. ve Burns, R.C.** (2013). Testing A Mediation Model Of Customer Service And Satisfaction İn Outdoor Recreation. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*. 3(4): 36-46.
- Gray, D. E.** (1971). This alien thing called leisure, J. F. Murphy (ed.) *Concepts of Leisure içinde*, Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall.
- Gökaşan, M.K.** (2013). Kentsel Rekreatyon Alanlarında Spor Ve Aktivite Ağı: Kadıköy Örneği. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- Gümüş, H.** (2016). Rekreatyonel Alanların Kullanım Etkenlerinin İncelenmesi. Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Hacıoğlu, N. Gökdeniz, A. ve Dinç, Y.** (2003). Boş Zaman ve Rekreatyon Yönetimi. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Hardiman, N. ve Burgin, S.** (2011). Canyoning adventure recreation in the Blue Mountains World Heritage Area (Australia): The canyoning trends over the last decade. *Tourism Management*. 32 (2011): 1324 – 1331.
- Hausman, J.A. Leonard, G.K. ve McFadden, D.** (1995). A utility-consistent, combined discrete choice and count data model Assessing recreational use losses due to natural resource damage. *Journal of Public Economics*. 56(1995):1-30.
- Hazar, A.** (2009). Rekreatyon ve Animasyon. Ankara: Detay Yayıncılık.
- Heller, D. David, W. Remus, I.** (2001). The Role of Person vs. Situation in Life Satisfaction Critical Examination.

- Heller D.** (2003). "The Role of Person vs. Situation in Life Satisfaction: A Critical Examination" Doktora Tezi, University of Iowa, Institute of Social Studies.
- Henderson, K. A. Bialeschki, M. D. Shaw, S. M. ve Freysinger, V.J.** (1996). Both Gains and Gaps: Feminist Perspectives on Women's Leisure. State College, PA: Venture Publishing, Inc.
- Henderson, K. Bialeschki, D.** (1991). A sense of entitlement to leisure as constraint and empowerment for women. *Leisure Sciences*. 12: 51-65.
- Holinka, C.** (2015). Stress Emotional İntelligence and Life Satisfaction İn College Students. *College Student Journal*, 49(2), 300-311.
- Iverson, R. D. & Maguire, C.** (2000). The Relationship Between Job and Life Satisfaction. *Human Relations*, 53 (6), 807-839.
- Jackson, E. L. V. C. Rucks,** (1995). Negotiation of leisure constraints by Junior-high and high-school students: An exploratory study. *Journal of Leisure Research*, 27 (1): 85-105.
- Jensen, C. R. ve Guthrie, S. P.** (2006). *Outdoor Recreation in America*. Champaign. United States of America: Sheridan Books.
- Jensen, C. R. ve Naylor, J.** (2000). *Opportunities In Recreation and Leisure Careers*. United States: VGM Career Books.
- Kaba, İ. C.** (2009). Türkiye'deki Üniversitelerde Kampüs Rekreasyonunun Mevcut Durumu Ve Kampüs Rekreasyon Modellemesi. Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü
- Kahn, P.** (2002). Children's affiliations with nature: structure, development, & the problem of environmental generational amnesia. In P. Kahn, & S. Kellert (Eds.), *Children and nature: Psychological, sociocultural & evolutionary investigations* (pp. 93-116). Cambridge: MIT Press.

- Kajala, L. Almik, A. Dahl, R. Diksaite, L. Erkkonen, J. Fredman, P. Jensen, F. S ndergaard, Karoles, K. Siev nen, T. Skov-Petersen, H. Vistad, O. and Wallsten, P.** (2007). Visitor monitoring in nature areas – a manual based on experiences from the Nordic and Baltic countries. Tema Nord 2007:537. Copenhagen: Nordic Council of Ministers.
- Kale F.** (2007). Beden Eğitimi  ğretmenlerinin  ş Doyumu Ve Tükenmişlik Düzeylerinin  eşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi, Niğde Üniversitesi, Niğde.
- Kalkan, A.** (2012). Açık Alan Rekreasyonu, Doğa Sporları Yapan Bireylerin Bu Sporları Yapma Nedenleri: Antalya  rneği. Yüksek Lisans Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kals, E. Schumacher, D. ve Mondata, L.** (1999). Emotional affinity toward nature as a motivational basis to protect nature. Journal of Environment and Behavior. 31: 178-202.
- Karak    k, S. ve Gürbüz, B.** (2007). Rekreasyon ve Kentleşme. Gazi Kitabevi, Ankara
- Karak    k, S.** (2008). Rekreasyon: Boş Zamanları Değerlendirme. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Karak    k, S.** (2005). Rekreasyon: Boş Zamanları Değerlendirme. Ankara: Gazi Kitabevi.
- Kaya, C. Tansey, T.N. Melekoğlu, M. ve  akiroğlu, O.** (2015). Stress and Life Satisfaction of Turkish College Students. College Student Journal, 49(2), 257-261.
- Kaya,  .** (2006). Askeri  ğrencilerin Yaşam Doyumları  zerine Bir Araştırma. Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Keser, A.** (2005),  ş Doyumu ve Yaşam Doyumu İlişkisi: Otomotiv Sektöründe Bir Uygulama. Çalışma ve Toplum. 4. 77-96.

- Koyuncu, İ.** (2012). Rekreyasyon Potansiyelinin Belirlenmesi Üzerine Bir Araştırma; Aksaray Güzelyurt İlçesi. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Köker, S.** (1991). Normal ve Sorunlu Ergenlerin Yaşam Doyumu Düzeylerinin Karşılaştırılması (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Köktaş, K. Ş.** (2010). Rekreyasyon Boş Zaman Değerlendirme. Geliştirilmiş 3. Baskı Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.
- Köybaşı, N.** (2006). Boş Zaman Sosyolojisi ve Boş Zamanları Değerlendirme Aracı Olarak Dinlence Turizmi ve Kültür Turizmine Katılan Yerli Turistlerin Karşılaştırmalı Sosyolojik Analizi. Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kulözü, N.** (2009). St Paul Yolu (Perge-Antalya/Yalvaç Pısıdla Antiocheia) ve Yakın Çevresinin Turizm Ve Rekreyasyon Kullanımına Yönelik Peyzaj Potansiyelinin Saptanması Üzerine Bir Araştırma. Ankara: Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Kunz, J.L. ve Graham, K.** (1996). Life Course Changes in Alcohol Consumption in Leisure Activities of Men and Women. *Journal of Drug*. 26: 805-827.
- Kurar, İ. ve Baltacı, F.** (2014). Halkın Boş Zaman Değerlendirme Alışkanlıkları: Alanya Örneği. *Uluslararası Kültür ve Spor Bilimleri Dergisi*, Özel Sayı 2, 39-52.
- Küçük, S.** (2015). İşgörenlerin rekreasyonel etkinliklere katılım düzeyleri ile çalışma performansları arasındaki ilişkiyi belirlemeye yönelik bir araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Lavalley L. F. Hatch P. M. Michalos A. C. McKinley T.** (2007). Development of the Contentment with Life Assessment Scale (clas): Using Daily Life Experiences to Verify Levels of Self-Reported Life Satisfaction. *Social Indicators Research*, 83, 201–244.

- Lee, J. Scott, D. ve Floyd, M.F.** (2001). Structural inequalities in outdoor recreation participation: A multiple hierarchy stratification perspective. *Journal of Leisure Research*. 33(4): 427-449.
- Leitner, M. J. ve Leitner, S. F.** (2012). *Leisure Enhancement*. Urbana: Sagamore Publishing LLC.
- Lin, Nan** (1976). *Foundations of Social Research*. USA: Mc Graw-Hill.
- MacCannell, D.** (1999). *The Tourist: A New Theory of the Leisure Class*. USA: University of California Press.
- Manning, R.E.** (1999). *Studies in Outdoor Recreation: Search and Research for Satisfaction*. Second Edition. Corvallis, OR: Oregon State University Press.
- McAvoy, L. Dustin, D. Rankin, J. ve Frakt, A.** (1985). Wilderness and Legal Liability: Guidelines for Resource Managers and Programs Leaders, *Journal of Park and Administration*. 3(1): 41 - 49
- McLean, D.D. Hurd, A.R. ve Rogers, N.B.** (2005). *Recreation and Leisure in Modern Society*. USA: Johns and Bartlett Publishers.
- Metcalf, C. E. Burns, R. C. ve Graefe, A. R.** (2013). Understanding non-traditional forest recreation: The role of constraints and negotiation strategies among racial and ethnic minorities. *Journal of Outdoor Recreation and Tourism*. 1-2(2013): 29-39.
- Metin, T.C. Kesici, M. ve Kodaş, D.** (2013). Rekreasyon Olgusuna Akademisyenlerin Yaklaşımları. *Yaşar Üniversitesi Dergisi*. 30(8): 5021-5048.
- Mutinda, R. ve Mayaka, M.** (2012). Application of destination choice model: Factors influencing domestic tourists destination choice among residents of Nairobi, Kenya. *Tourism Management*. 33 (2012): 1593-1597.
- Müderrişoğlu, H. ve Uzun, S.** (2004). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Orman Fakültesi Öğrencilerinin Rekreasyonel Eğilimleri. *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*. A(2):108-121.

- Myers D. ve Diener, E.** (1995). Who is happy. *Psychological Science* 6, 1-19.
- Neugarten, B.L. ve diğ.** (1961). "The Measurement of the Life Satisfaction", *Journal of Gerontology*, 16,134-143.
- Neugarten, B. L.** (1974). Age groups in American society and the rise of the young-old. *Annals of the American Academy of Political and Social Science*, 415, 187–198.
- Oğuz, D.** (2000). User surveys of Ankara's urban parks. *Landscape and Urban Planning*. 52: 165-171.
- Özer, M., & Karabulut, Ö. Ö.** (2003). Yaşlılarda yaşam doyumu. *Geriatri*, 6(2): 72-74.
- Özdeveciöglü, M.** (2003). İş Tatmini ve Yaşam Tatmini Arasındaki İlişkinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma. 11.Ulusal Yönetim ve Organizasyon Kongresi,Afyon.http://www.psychology.uwaterloo.ca/people/faculty/dheller/LifeSatisfaction_Finalpaper.pdf.
- Parr, M. G. ve Lashua, B.** (2004). What is leisure? The perceptions of recreation practitioners and others. *Journal of Leisure Sciences*. 26:1-17.
- Payne, L. L. Mowen, A. J. and Montoro-Rodriguez, J.** (2006). The role of leisure style in maintaining the health of older adults with arthritis. *Journal of Leisure Research*, 38(1), 20–45.
- Perrone-McGovern K.M, Boo J. N, Vannatter A.** (2012). Marital and Life Satisfaction Among Gifted Adults. *Roeper Review*, 34(1), 46-52.
- Pettengill, P.R. ve Manning R.E.** (2011). Review of the Recreation Opportunity Spectrum and its Potential Application to Transportation in Parks and Public Lands. Paul S. Sarbanes Transit in Parks Technical Assistance Center
- Pınar Ş, Demirel G.** (2016). Huzurevinde Yaşayan Orta Yaş ve Yaşlı Bireylerde Günlük Yaşam Aktiviteleri, Öz-Bakım Gücü ve Yaşam Doyumunun İncelenmesi, *Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi (YSAD)*, 9(1), 39-52.

- Pigram, J. J. ve Jenkins J. M.** (2005). *Outdoor Recreation Management*. London, UK: Routledge Taylor Francis Group.
- Plagnol A.C, Easterline R.A.** (2008). Aspirations, Attainments, and Satisfaction: Life Cycle Differences Between American Women and Men. *Journal of Happiness Studies*, 9, 601–619.
- Proctor C.L, Linley P.A, Maltby J.** (2009). Youth Life Satisfaction: A Review of the Literature. *Journal of Happiness Studies*.
- Rask, K. Astedt-Kurki, P, Laippala, P.** (2002). Adolescent subjective well-being and realized values. *Journal Advanced Nurse*, 38(3), 254-263.
- Rouse, P. C and Biddle, S. J. H.** (2010). An ecological momentary assessment of the physical activity and sedentary behaviour patterns of university students. *Health Education Journal*, 69 (1) 116-124.
- Sağcan, M.** (1986). *Rekreasyon ve Turizm*. İzmir: Cumhuriyet Basımevi.
- Sarıbaş, O. ve Öter, Z.** (2013). Risk as a Motivation in Adventure Tourism and its use in Terms of Tourism Marketing. 8th Silk Road International Conference, Development of Tourism in Black and Caspian Seas Regions (ss. 53-57). Tbilisi – Batumi, Georgia. 24 Mayıs 2013.
- Sarıbaş, Ö.** (2012). Kişilik Tiplerine ve Demografik Özelliklere Göre Boş Zaman Değerlendirme ve Rekreasyon Faaliyetlerine Katılımı Etkileyen Unsurlar: Üniversite Öğrencilerine Yönelik Bir Uygulama. 13. Ulusal Turizm Kongresi (ss. 1279 - 1296). Düzenleyen Akdeniz Üniversitesi, Antalya. 6-9 Aralık 2012.
- Saris, W. Veenhoven, R. Scherpenzeel, A. C. & Bunting, B.** (1996). *A Comparative Study of Europe*. Erasmus University Pres, 11-48.
- Seligman M. E. P.** (2007). *Gerçek Mutluluk. Kalıcı Doyum Potansiyelinizi Geliştirmek İçin Yeni Olumlu Psikolojinin Kullanılması*, Ankara: HYB.
- Sencer, Muzaffer ve Sencer, Yakut.** (1978). *Toplumsal Araştırmalarda Yöntembilim*. Ankara: TODAİE Yayın.

- Sevil, T. Şimşek, K.Y. Katırcı, H. Çelik, V.O. ve Çeliksoy, M.A.** (2012). Boş Zaman ve Rekreasyon Yönetimi. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Softa H. Karaahmetoğlu G. Erdoğan O.Yavuz S.** (2015). Yaşlılarda Yaşam Doyumunu Etkileyen Bazı Faktörlerin İncelenmesi. Yaşlı Sorunları Araştırma Dergisi, 1, 12-21.
- Soyer, F. ve Can, Y.** (2003). Üniversite Öğrencilerinin Boş Zaman Alışkanlıkları ve Sportif Eğilimlerinin Mesleki Yönelişlerine Göre Karşılaştırılması. I. Gençlik Boş Zaman ve Doğa Sporları Sempozyumu. Ankara: Mayıs; 102- 120.
- Sung, M. H. & Giannakopoulos, E.** (1994). The Relationship Of Satisfaction With Life To Personality Characteristics. Journal of Psychology Interdisciplinary & Applied, 128 (5), 547.
- Sylvester, C.** (2015). With leisure and recreation for all: preserving and promoting a worthy pledge. World Leisure Journal, 57(1), 76-81.
- Şahin Ş.** (2008). Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Tükenmişlik ve Yaşam Doyumu Düzeyleri, Yüksek Lisans Tezi, Mersin Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Mersin, 17.
- Tabuk, E, M.** (2009). Elit Sporcularda İş Aile Çatışması ve Yaşam Tatmini İlişkilerinin İncelenmesi. Yüksek Lisans Tezi Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Kayseri s,30-35.
- Tekin, A. Tekin, G. ve Amman, M.** (2006). Serbest Zamanlarda Yapılan Fiziksel Egzersizin Üniversite Öğrencilerinin Depresyon ve Atılganlık Düzeylerine Etkisi.9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi (ss. 19-23). Muğla. 3-5 Kasım 2006.
- Telef, B. B.** (2013). Olumlu ve olumsuz yaşantı ölçeği: Ergenler için geçerlik ve güvenirlik çalışması. Anadolu Psikiyatri Dergisi, 14, 62-68.

- Tomporowski P.D. Ellis N.R.** (1984). Effects of exercise on the physical fitness, intelligence, and adaptive behavior of institutionalized mentally retarded adults. *Applied-research-in-mentalretardation*-(Elmsford, N.Y.). 5(3): 329-337.
- Torkildsen, G.** (2005). *Leisure and Recreation Management*. UK: Routledge Taylor Francis Group, Oxon.
- Turgut, T.** (2012). *Suya Dayalı Rekreasyon ve Antalya İlinde Suya Dayalı Rekreasyon Alanında Faaliyet Gösteren İşletmelerin Profillerini Belirlemeye Yönelik Bir Uygulama*. Yüksek Lisans Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tütüncü, Ö. Aydın, İ. Küçükusta, D. Avcı, N. ve Taş, İ.** (2011). Üniversite Öğrencilerinin Rekreasyon Faaliyetlerine Katılımını Etkileyen Unsurların Analizi. *Hacettepe Journal of Spor Sciences*. 22(2): 69-83.
- Uğurlu, A.** (2005). *Rekreasyonel Amaçlı Doğa Sporlarının Turizm’de Kullanılması Antalya Köprülü Kanyon Rafting Uygulaması*. Yüksek Lisans Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Vurgun N, Dorak F, Çetinkalp Z.** (2007) Devlet Ve Özel Okullarda Görev Yapan Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Yaşam Doyumları Ve Tükenmişlik Düzeylerinin Belirlenmesi, 9. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi, Muğla, 2007.
- Wearing, B.** (1999). *Leisure and Feminist Theory*. Thousand Oaks, CA: Sage Publications.
- Weber, K.** (2001). Outdoor Adventure Tourism. *Annals of Tourism Research*. 28(2): 360-377.
- Yetim, Ü.** (1991). *Kişisel Projelerin Organizasyonu Açısından Yaşam Doyumu*, Doktora Tezi. Ege Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü. İzmir.
- Yetim Ü.** (2001). *Toplumdan Bireye Mutluluk Resimleri 1. Baskı*, İstanbul: Bağlam Yayınları, İstanbul.

- Yıldız M, Baytemir K.** (2016). Evli Bireylerde Evlilik Doyumu İle Yaşam Doyumu Arasındaki İlişkide Benlik Saygısının Aracılığı. İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 17(1), 67-80.
- Yukic, T. S.** (1970). Fundamentals Of Recreation. Publication: New York Harper & Row 1970.
- Yücel Beyaztaş F. Kurt G. Bolayir E.** (2012). Life Satisfaction Level of Elderly People: A Field Study in Sivas, Turkey. Journal of the Pakistan Medical Association, 62(3), 221-225.
- Yüncü, D. Coşkun, İ. O. Sevil, T. Özel, Ç. H. Yüncü, H. R. ve Şimşek, K.Y.** (2013). Rekreasyon Yönetimi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi.
- Zorba E.** (2007). Türkiye’de Rekreasyona Bakış Açısı ve Gelişimi, Gazi Haber Dergisi, Eylül 2008: 52-55.

EKLER

EK-1 Kişisel bilgi formu

Değerli öğrenciler,

Bu kişisel bilgi formu ve ekteki sorular, “**Üniversite Öğrencilerinin Rekreatif Faaliyetlere Katılımını Etkileyen Unsurların Yaşam Doyum Düzeylerine Etkisinin İncelenmesi**”ne ilişkin bilimsel bir çalışmada kullanılmak amacıyla hazırlanmıştır. Vereceğiniz bilgiler Tez çalışması dışında hiçbir yerde kullanılmayacak ve açıklanmayacaktır. Vereceğiniz cevabın numarasını “**X**” ile işaretleyiniz. Lütfen adınızı hiçbir yere yazmayınız. Vereceğiniz doğru ve samimi cevaplar, Tez çalışmasının daha güvenilir ve doğru sonuçlara ulaşmasını sağlayacaktır. Bu araştırmaya katıldığınız için teşekkür ederim.

Mehmet İPEK

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı
Yüksek Lisans Öğrencisi

- 1- Cinsiyetiniz? () Kadın () Erkek
- 2- Kaç Yaşındasınız? () 17-20 () 21-23 () 24-26 () 27 ve üzeri
- 3- Gelir seviyeniz? () 500 TL ve altı () 501- 1.000 TL
() 1.001 – 1.500 TL () 1.501-2.000 TL () 2.001 TL ve üzeri
- 4- Bölümünüz: () Büro Hizmetleri ve Teknikler Bölümü
() Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü
() Sosyal Hizmetler ve Danışmanlık Bölümü
() Yönetim ve Organizasyon Bölümü
() Çevre Koruma Teknolojileri Bölümü
- 5- Sınıfınız: () 1.sınıf () 2.sınıf
- 6- İkamet ettiğiniz yer: () Köy () İlçe () İl () Büyükşehir
- 7- Barınma şekliniz: () Devlet yurdu () Ev () Özel yurt
() Ailemle
- 8- İlgi alanlarınız: () Kitap-dergi () Müzik () İnternet
() Spor () Sinema () Diğer

Boş Zaman: Bireylerin iş/okul, yemek, kişisel bakım ve uyku saatleri dışında kalan zaman dilimidir.

9- Sahip olduğunuz haftalık boş zaman süresi?

- () 1-3 saat arası () 4-7 saat arası () 8-11 saat arası
() 12-15 saat arası () 16 ve üzeri

10- Sahip olunan boş zaman süresi yeterlidir?

- () Yetersiz () Kısmen yeterli () Yeterli

11- Boş zamanlarınızı genellikle nasıl değerlendiriyorsunuz? (Lütfen tek seçenek işaretleyiniz)

- () Fiziksel etkinliklere katılarak () Sosyal etkinliklere katılarak
() Kültürel etkinliklere katılarak () Sanatsal etkinliklere katılarak
() Turistik etkinliklere katılarak () Dinlenerek
() Diğer (Belirtiniz)

EK-2 Yaşam doyumu ölçeği

Lütfen aşağıdaki ifadeleri okuduktan sonra kendinizi değerlendirip sizin için en uygun seçeneğin üzerine çarpı (X) işareti koyunuz.		KESİNLİKLE KATILMIYORUM	KATILMIYORUM	BİRAZ KATILMIYORUM	NE KATILMIYORUM NEDE KATILMIYORUM	ÇOK AZ KATILYORUM	KATILYORUM	KESİNLİKLE KATILYORUM
1	Yaşamımdan memnunum	1	2	3	4	5	6	7
2	Yaşamımda sahip olmak istediğim önemli şeyleri elde ettim	1	2	3	4	5	6	7
3	Yaşamım pek çok yönüyle idealimi karşılamaktadır	1	2	3	4	5	6	7
4	Yeniden dünyaya gelseydim yaşamımda hiçbir şeyi değiştirmezdim.	1	2	3	4	5	6	7
5	Yaşam koşullarım mükemmeldir	1	2	3	4	5	6	7

EK-3 Rekreasyon faaliyetlerine katılımı etkileyen unsurlar anketi

		Çok Önemli	Önemli	Kararsızım	Önemsiz	Kesinlikle Önemsiz
1	Kendimi sağlıklı hissetmiyorum					
2	Bu tür faaliyetleri tercih etmiyorum					
3	Bu faaliyetlere katılmaktan çekinmem					
4	Faaliyetler için fiziksel olarak yeterli değilim					
5	Faaliyetler için rekreasyon alanları uygun değil					
6	Arkadaşlarımın haber vermemesi					
7	Rekreasyon alanları temiz ve hijyenik değil					
8	Rekreasyon faaliyetlerinin pahalı olması					
9	Rekreasyon alanlarının bayanlara yönelik olmaması					
10	Faaliyetlere katılım için kendime güvenmiyorum					
11	Kendimi enerjik hissetmiyorum					
12	Faaliyetlere katılım için yetenekli olmadığımı hissetmiyorum					
13	Ulaşım olanaklarının kısıtlı olması					
14	Rekreasyon alanları kalabalık					
15	Faaliyetlerin nerede yapılacağının net olmaması					
16	Ekonomik yetersizliklerin olması					
17	Mesafenin uzak olması					
18	Faaliyetlere ayıracak zamanımın olmaması					
19	Fazla iş yükümün olması					
20	Eski tecrübelerimin olumsuz oluşu					
21	Kültürel yapıdan dolayı (bu tür faaliyetlere katılmam kültürel açıdan uygun değil)					
22	Planlama yapmanın zorluğu					
23	Donanımların (ekipman) pahalı olması					
24	Uygun yerlerden haberdar olmamak					
25	Rekreasyon alanlarının (tesisleri) sayıca yetersiz olması					
26	Faaliyetlere katılma konusunda isteksizim					
27	Bu tür faaliyetlerle ilgilenmiyorum					
28	Sağlık problemlerim nedeniyle katılamıyorum					

ÖZGEÇMİŞ

07.01.1987 tarihinde Karaman da doğdu. İlköğretimini Karaman 100. Yıl İlköğretim Okulunda, Lise eğitimini de Karaman Yunus Kent Lisesinde tamamladı. 2005–2009 yılları arasında Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümünü tamamladı. 2016 yılında Karaman’da Beden Eğitimi öğretmenliği görevine başlamış olup halen bu görevini Karaman Kâzımkarabekir Ortaokulu’nda devam ettirmektedir. Mehmet İPEK evli ve bir çocuk babasıdır. Halen Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Yüksek Lisans öğrencisidir.